

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΧΩΡΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΑΣ

Σοφία Αποστόλου

Επιβλέποντες: Ηλίας Μπεριάτος, Μαριλένα Παπαγεωργίου

Βόλος, Ιούνιος 2016

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει ως αντικείμενο μελέτης την χωροθέτηση μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε μια περιοχή. Η εκπαίδευση θεωρείται κοινωνικό αγαθό, στο οποίο πρέπει να έχουν όλοι ίσες ευκαιρίες πρόσβασης και για τον λόγο αυτό είναι απαραίτητο να πληρούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις και οι αναγκαίες συνθήκες. Η επιλογή του βέλτιστου σημείου για τη χωροθέτηση μιας σχολικής μονάδας αποτελεί ζήτημα καθοριστικής σημασίας για την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του συστήματος παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών και συμβάλει στην εύρωστη λειτουργία όλου του κοινωνικού συνόλου. Ο στόχος της ανάλυσης είναι η διερεύνηση κριτηρίων και παραγόντων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τη σωστή χωροταξική κατανομή των σχολείων σε μια περιοχή, μια πόλη κ.λπ. Πεδίο μελέτης της εργασίας αποτελεί ο Δήμος Αγιάς, της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας και η χωρική οργάνωση των σχολικών μονάδων που υπάρχουν στην περιοχή. Περιγράφεται το υφιστάμενο δίκτυο εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων του δήμου, η χωροθέτησή τους και το κατά πόσο καλύπτονται επαρκώς οι ανάγκες του μαθητικού πληθυσμού της εξεταζόμενης περιοχής.

Λέξεις κλειδιά: Χωροθέτηση, εκπαιδευτικές μονάδες, μαθητικός πληθυσμός, Δήμος Αγιάς.

ABSTRACT

This diploma thesis examines the location of the primary and secondary educational units. Education is considered a social good, to which everyone should have equal opportunities and for that reason, it is necessary to be fulfilled the right conditions. The choice of the optimum point for the school unit's location is a key for the effectiveness and efficiency of the educational system and contributes to the good operation of the whole society. The purpose of the analysis is the search of the criteria and factors that need to be taken into account for the right spatial distribution of schools in an area, a city etc. The research's case study is the Municipality of Agia, Regional Unit of Larissa and the current spatial organization of school there. It is described the existing network of the educational facilities in the municipality, their location and whether they cover the needs of the area's student population.

Key words: Location, educational units, student population, Municipality of Agia.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
1.1 Η ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ.....	9
1.2 Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	11
1.3 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	12
2 Η ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.....	14
2.1 ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΒΑΘΜΙΔΕΣ	15
2.2 ΧΩΡΟΘΕΤΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	22
2.3 Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ	32
3 Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΑΣ	41
3.1 ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	42
3.2 ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	56
3.3 ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΑΣ	69
3.4 Ο ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ: ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ.....	73
3.5 ΟΙ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	80
3.5.1 ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ	82
3.5.2 ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΩΝ.....	90
3.5.3 ΑΝΕΝΕΡΓΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	94

4 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	98
4.1 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΤΩΝ Α/ΒΘΑΘΜΙΩΝ ΚΑΙ Β/ΒΑΘΜΙΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΑΣ	99
4.2 ΚΤΙΡΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ: ΠΡΟΣ ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ Ή ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗ;	113
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	119
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	135

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

εικόνα 1: Η δομή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος	19
---	----

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

πίνακας 1: Κατευθύνσεις χωρόθετησης μονάδων α/βάθμ. και β/βάθμ. εκπαίδευσης ...	25
πίνακας 2α: Χωροταξική κατανομή λειτουργούντων τμημάτων ΑΕΙ (2015 - 2016)	34
πίνακας 2β: Χωροταξική κατανομή λειτουργούντων τμημάτων ΑΤΕΙ (2015 - 2016)	36
πίνακας 3: Πληθυσμιακά στοιχεία Π.Ε. Λάρισας και Δήμου Αγιάς	56
πίνακας 4α: Μεταβολές πραγματικού πληθυσμού 2001 - 2011	57
πίνακας 4β: Μεταβολές νόμιμου πληθυσμού 2001 - 2011	57
πίνακας 4γ: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 - 2011	58
πίνακας 5α: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 – 2011 Δ.Ε. Αγιάς	60
πίνακας 5β: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 – 2011 Δ.Ε. Ευρυμενών	61
πίνακας 5γ: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 – 2011 Δ.Ε. Λακέρειας	62
πίνακας 5δ: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 – 2011 Δ.Ε. Μελιβοίας	63
πίνακας 6: Κατανομή μόνιμου πληθυσμού 2001 – 2011 κατά φύλλο	64
πίνακας 7: Ηλικιακή κατανομή μόνιμου πληθυσμού 2011 Δήμου Αγιάς	65
πίνακας 8: Οικογενειακή κατάσταση μόνιμου πληθυσμού 2011 Δήμου Αγιάς	66
πίνακας 9: Κατάσταση ασχολίας μόνιμου πληθυσμού 2011 Δήμου Αγιάς	67
πίνακας 10: Απασχολούμενος πληθυσμός 2011 Δ. Αγιάς ανά τομέα παραγωγής	68
πίνακας 11: Επίπεδο εκπαίδευσης μόνιμου πληθυσμού 2011 Δήμου Αγιάς	69
πίνακας 12: Μεταβολές επιπέδου εκπαίδευσης πληθυσμού 2001 – 2011 Δ. Αγιάς	70
πίνακας 13: Επίπεδο εκπαίδευσης μόνιμου πληθυσμού 2011	72
πίνακας 14: Μαθητικός πληθυσμός 2011	73
πίνακας 15: Μεταβολές μαθητικού πληθυσμού 2001 - 2011	75
πίνακας 16: Μαθητικός πληθυσμός Δήμου Αγιάς κατά Δημοτική Ενότητα	76
πίνακας 17: Γεωγραφική κατανομή μαθητικού πληθυσμού Δήμου Αγιάς	77
πίνακας 18: Κατανομή μαθητικού πληθυσμού Δ. Αγιάς κατά επίπεδο εκπαίδευσης	79
πίνακας 19: Οι σχολικές υποδομές του Δήμου Αγιάς	80
πίνακας 20: Οι ανενεργές σχολικές μονάδες του Δήμου Αγιάς	95
πίνακας 21: Κατανομή των σχολικών μονάδων του Δήμου Αγιάς	100
πίνακας 22: Αριθμός μαθητών και εμβέλεια Νηπιαγωγείων του Δήμου Αγιάς	102
πίνακας 23: Αριθμός μαθητών και εμβέλεια Δημοτικών του Δήμου Αγιάς	103

πίνακας 24: Αριθμός μαθητών και εμβέλεια Γυμνασίων & Λυκείων του Δ. Αγιάς	104
πίνακας 25: Απόσταση και χρόνος κάλυψης προς τα Νηπιαγωγεία του Δ. Αγιάς	109
πίνακας 26: Απόσταση και χρόνος κάλυψης προς τα Δημοτικά του Δ. Αγιάς	110
πίνακας 27: Απόσταση και χρόνος κάλυψης προς τα Γυμνάσια και Λύκεια Δ. Αγιάς .	111
πίνακας 28: Αξιοποίηση των ανενεργών σχολικών μονάδων του Δήμου Αγιάς	116

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΤΩΝ

χάρτης 1: Χάρτης Δήμου Αγιάς.....	44
χάρτης 2: Χάρτης Τοπικών Κοινοτήτων του Δήμου Αγιάς.....	55
χάρτης 3: Γεωγραφική κατανομή μαθητικού πληθυσμού Δήμου Αγιάς	78
χάρτης 4: Το δίκτυο των σχολικών υποδομών του Δήμου Αγιάς	81
χάρτης 5: 1 ^ο Δημοτικό Σχολείο Αγιάς.....	82
χάρτης 6: 2 ^ο Δημοτικό Σχολείο Αγιάς.....	83
χάρτης 7: Δημοτικό Σχολείο Ανάβρας.....	84
χάρτης 8: Δημοτικό Σχολείο Στομίου	85
χάρτης 9: Δημοτικό Σχολείο Δήμητρας	86
χάρτης 10: Δημοτικό Σχολείο Μελιβοίας	87
χάρτης 11: Δημοτικό Σχολείο Σωτηρίτσας	88
χάρτης 12: Τα Δημοτικά Σχολεία του Δήμου Αγιάς	89
χάρτης 13: Γυμνάσιο Αγιάς.....	90
χάρτης 14: Γενικό Λύκειο Αγιάς	91
χάρτης 15: Επαγγελματικό Λύκειο Αγιάς	92
χάρτης 16: Τα Γυμνάσια και Λύκεια του Δήμου Αγιάς	93
χάρτης 17: Οι ανενεργές σχολικές μονάδες του Δήμου Αγιάς.....	97
χάρτης 18: Εμβέλεια Νηπιαγωγείων του Δήμου Αγιάς.....	105
χάρτης 19: Εμβέλεια Δημοτικών Σχολείων του Δήμου Αγιάς	106
χάρτης 20: Εμβέλεια Γυμνασίων και Λυκείων του Δήμου Αγιάς	107
χάρτης 21: Αξιοποίηση των ανενεργών σχολικών μονάδων του Δήμου Αγιάς.....	117

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

διάγραμμα 1: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 - 2011	58
διάγραμμα 2: Σύνθεση μόνιμου πληθυσμού 2001 – 2011 Δήμου Αγιάς.....	59

διάγραμμα 3α: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 – 2011 Δ.Ε. Αγιάς.....	60
διάγραμμα 3β: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 – 2011 Δ.Ε. Ευρυμενών	61
διάγραμμα 3γ: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 – 2011 Δ.Ε. Λακέρειας.....	62
διάγραμμα 3δ: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 – 2011 Δ.Ε. Μελιβοίας.....	63
διάγραμμα 4: Κατανομή πληθυσμού 2011 Δήμου Αγιάς κατά φύλλο	64
διάγραμμα 5: Ηλικιακή κατανομή μόνιμου πληθυσμού 2011 Δήμου Αγιάς.....	65
διάγραμμα 6: Οικογενειακή κατάσταση πληθυσμού 2011 Ελλάδας και Δ. Αγιάς.....	66
διάγραμμα 7: Κατάσταση ασχολίας μόνιμου πληθυσμού 2011 Δήμου Αγιάς	67
διάγραμμα 8: Κατανομή απασχολούμενου πληθυσμού 2011 ανά τομέα παραγωγής ..	68
διάγραμμα 9: Επίπεδο εκπαίδευσης μόνιμου πληθυσμού 2011 Δήμου Αγιάς.....	69
διάγραμμα 10: Μεταβολές επιπέδου εκπαίδευσης πληθυσμού 2001 – 2011 Δ. Αγιάς ..	71
διάγραμμα 11: Επίπεδο εκπαίδευσης μόνιμου πληθυσμού 2001 - 2011	72
διάγραμμα 12: Μαθητικός πληθυσμός 2011	74
διάγραμμα 13: Μεταβολές μαθητικού πληθυσμού 2001 - 2011	75
διάγραμμα 14: Μαθητικός πληθυσμός Δήμου Αγιάς κατά Δημοτική Ενότητα.....	76
διάγραμμα 15: Γεωγραφική κατανομή μαθητικού πληθυσμού Δήμου Αγιάς.....	77
διάγραμμα 16: Κατανομή μαθητικού πληθυσμού Δ. Αγιάς κατά επίπεδο εκπαίδευσης	79

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΩΝ

Α.Ε.Ι.	Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
ΑΜΕΑ	Άτομα με Αναπηρία
Α.Π.Θ.	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Αρ. Πρωτ.	Αριθμός Πρωτοκόλου
Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.	Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής Τεχνολογικής Εκπαίδευσης
Α.Τ.Ε.Ι.	Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
Γ.Α.Κ.	Γενικά Αρχεία Κράτους
Γ.Ο.Κ.	Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός
Γ.Π.Σ.	Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο
Δ.	Δήμος
Δ.Β.Μ.	Δια Βίου Μάθηση
Δ.Ε.	Δημοτική Ενότητα
Δ.Κ.	Δημοτική Κοινότητα
Ε.Α.Π.	Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΛ.ΣΤΑΤ.	Ελληνική Στατιστική Αρχή
Ε.Μ.Π.	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
ΕΠΑ.Λ.	Επαγγελματικό Λύκειο
Ι.Ε.Κ.	Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης
Κ.Α.Π.Η.	Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων
Κ.Υ.Τ.	Κέντρο Υψηλής Τάσης
Ν.	Νόμος
Ν.Ο.Κ.	Νέος Οικοδομικός Κανονισμός
Ο.Σ.Χ.Σ.	Ομάδα Στρατηγικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού
Ο.Τ.Α.	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Π.	Περιφέρεια
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Π.Ε.	Περιφερειακή Ενότητα
Π.Μ.	Πολεοδομική Μελέτη
π.Χ.	πρo Χριστού
Ρ.Σ.	Ρυθμιστικό Σχέδιο
Σ.Ε.Κ.	Σχολή Επαγγελματική Κατάρτισης
Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.	Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης
Τ.Κ.	Τοπική Κοινότητα
Τ.Π.Ε.	Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας
Υ.Α.	Υπουργική Απόφαση
Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α.	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού
Υ.Π.Δ.Β.Μ.Θ.	Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων
ΥΠ.Ε.Π.Θ.	Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
ΥΠ.Π.Ε.Θ.	Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων
Φ.Ε.Κ.	Φύλλο Εφημερίδας Κυβέρνησης

1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 | Η ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

Η χωροθέτηση λειτουργιών και δραστηριοτήτων αποτελεί ένα κρίσιμο ζήτημα, σε κάθε πρωτοβουλία σχεδιασμού με κέντρο τον άνθρωπο. Όταν μάλιστα, το ζήτημα αφορά αποκλειστικά στον δημόσιο τομέα και τη χωροθέτηση σχετικών υπηρεσιών, ο χωροταξικός σχεδιασμός καλείται να επιλέξει την βέλτιστη λύση, με γνώμονα πάντα έναν θετικό αντίκτυπο στο ευρύ κοινωνικό σύνολο. Ο βαθμός στον οποίο ο άνθρωπος νιώθει ευχάριστα στο περιβάλλον του, εξαρτάται και από τον περιβάλλοντα χώρο που φαίνεται να επηρεάζει τον άνθρωπο, μέσα από ένα πλήθος παραμέτρων, ανάμεσα στις οποίες βρίσκεται και η προσβασιμότητα στις δημόσιες υπηρεσίες (Van Kamp et al., 2003). Τα βασικά ζητήματα που πρέπει να εξετάζονται στο πλαίσιο του χωροταξικού σχεδιασμού για την εύρυθμη λειτουργία ενός δικτύου υπηρεσιών, είναι η γεωγραφική προσσιτότητα, η χωρική κάλυψη και η διαχρονική αποδοτικότητα. Με τον όρο γεωγραφική προσσιτότητα περιγράφεται η εγγύτητα των υπηρεσιών βάσει χωρικών παραμέτρων, όπως είναι για παράδειγμα η απόσταση των πολιτών από αυτές. Παράλληλα με τη γεωγραφική προσσιτότητα, πρέπει να εξετάζεται και το ζήτημα της χωρικής κάλυψης, που ειδικά για τις υπηρεσίες του δημόσιου τομέα αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα, εφόσον αυτές καλούνται να λειτουργήσουν σε μια λογική πέρα από κάθε κερδοσκοπία, με κύριο γνώμονα την εξυπηρέτηση όλων.

Οι όροι της γεωγραφικής προσσιτότητας και της χωρικής κάλυψης αποτελούν δύο από τις βασικές παραμέτρους που διαμορφώνουν την έννοια της προσβασιμότητας δεδομένου ότι, η προσβασιμότητα καθορίζεται από τη χωρική κατανομή των δυνητικών προορισμών και την ευχέρεια προσέγγισης κάθε προορισμού (Handy & Niemeier, 1997). Πράγματι, τη σημερινή εποχή που η εξασφάλιση πόρων είναι ζωτικής σημασίας, η ανάλυση για εύρεση ιδανικών και εξυπηρετικών θέσεων για εγκατάσταση υπηρεσιών είναι απαραίτητη. Ως προς τις δημόσιες υπηρεσίες, πρέπει να είναι τοποθετημένες έτσι ώστε να παρέχονται σε μεγάλο αριθμό πολιτών με μικρό κόστος απόστασης. Ειδικότερα, αναφορικά με την εκπαίδευση και πιο συγκεκριμένα την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η σωστή τοποθέτηση και λειτουργία των μονάδων της, συμβάλει στην εύρωστη λειτουργία ολόκληρου του κοινωνικού συνόλου.

Σε κάθε οργανωμένη κοινωνία, η εκπαίδευση κατέχει πρωταρχικό ρόλο και δομείται ανάλογα με τους σκοπούς, τους στόχους και τα ιδανικά που θέλει να εξυπηρετήσει. Στις διαφορετικές φάσεις της κοινωνικής εξέλιξης και των κοινωνικών συστημάτων, η εκπαίδευση διαφοροποιείται και αυτή, τόσο ως προς τη δομή του εκπαιδευτικού συστήματος, όσο και ως προς το περιεχόμενο της γνώσης που

προσφέρει. Στην Ελλάδα, σύμφωνα με το άρθρο 16 του Συντάγματος, η παιδεία αποτελεί βασική υποχρέωση του κράτους και σε όλες τις βαθμίδες της παρέχεται δωρεάν στα κρατικά εκπαιδευτήρια. Επομένως, θεωρείται κοινωνικό αγαθό, στο οποίο έχουν δικαίωμα όλοι οι πολίτες και συνεπώς, θα πρέπει να προσφέρονται σε όλους ίσες ευκαιρίες πρόσβασης σε αυτό. Για το λόγο αυτό, είναι απαραίτητο να πληρούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις και οι αναγκαίες συνθήκες, προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός αυτός. Η επιλογή της καταλληλότερης θέσης για την εγκατάσταση μιας εκπαιδευτικής μονάδας, είτε πρόκειται για Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο ή Λύκειο, είναι καθοριστικής σημασίας για την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα του συστήματος παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών (Φώτης, 2000). Υπό το πρίσμα αυτό, η χωροθέτηση και η κατανομή των σχολείων στον γεωγραφικό χώρο πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να εξασφαλίζει την ισότητα και την ομοιογένεια στην πρόσβαση των μαθητών στην εκπαίδευση. Ο χωρικός σχεδιασμός είναι το σημαντικότερο εργαλείο στην μελέτη για την επίτευξη των παραπάνω στόχων.

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η χωρική οργάνωση των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και αποτελεί μια προσπάθεια προσέγγισης της γεωγραφικής – χωρικής διάστασης του εκπαιδευτικού ζητήματος. Η ανάλυση της χωροθέτησης είναι μια διαδικασία, με την οποία, λαμβάνοντας υπόψη μια σειρά παράγοντες και περιορισμοί, εντοπίζονται τα βέλτιστα σημεία στον χώρο, στα οποία τοποθετούνται μία ή παραπάνω εγκαταστάσεις, προκειμένου να εξυπηρετήσουν έναν συγκεκριμένο στόχο, ο οποίος εξαρτάται από την φύση της προς χωροθέτηση εγκατάστασης. Στην προκειμένη περίπτωση, ο στόχος είναι η αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης, αναφορικά με την κατανομή των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, η διερεύνηση των διαφόρων κριτηρίων και παραγόντων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στη σωστή χωροταξική κατανομή και την εγκατάσταση μιας μονάδας ή ενός δικτύου σχολικών μονάδων σε ένα δήμο, ώστε να καλύπτονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο οι ανάγκες που καλούνται να ικανοποιήσουν, ο εντοπισμός των προβληματικών περιοχών και οι προτάσεις για την επίλυση των προβλημάτων. Περιοχή μελέτης της εργασίας αποτελεί ο Δήμος Αγίας της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας. Με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα, εξετάζεται το ιδανικό πλήθος των σχολικών μονάδων και η βέλτιστη χωροθέτησή τους, ώστε να καλύπτονται επαρκώς οι ανάγκες του μαθητικού δυναμικού, σε όλη την έκταση της εξεταζόμενης περιοχής, χωρίς να γίνεται άσκοπη σπατάλη πόρων.

1.2 | Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στην αρχή της έρευνας προκύπτει η ανάγκη κάλυψης της γνωσιολογίας του αντικειμένου της, τόσο από θεωρητικής πλευράς, όσο και στον τομέα της εφαρμογής. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται ο εντοπισμός όλων των στοιχείων που αποτελούν αντικείμενο της συγκεκριμένης προβληματικής και τα οποία, με την καταγραφή τους, την επεξεργασία τους και την ερμηνεία τους, οδηγούν στην εξαγωγή συμπερασμάτων. Συνεπώς, το πρώτο βήμα της εργασίας, αποτελεί η ανάλυση και κατανόηση του προβλήματος, δηλαδή η αξιολόγηση και ο εντοπισμός των τυχόν προβλημάτων, της υπάρχουσας σχεδίασης των εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων και τη θέση των σχολικών μονάδων και ο καθορισμός των στόχων και των κριτηρίων ανάλυσης, μέσα από την επισκόπηση θεσμικών κειμένων και βιβλιογραφίας.

Στη συνέχεια, καθορίζεται και περιγράφεται η περιοχή μελέτης και ξεκινάει η συλλογή των δεδομένων από τις διάφορες κυβερνητικές και αρμόδιες υπηρεσίες, αλλά και της εμπειρικής έρευνας. Οι γενικές πληροφορίες για τα γεωγραφικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά στοιχεία του Δήμου Αγιάς προέρχονται από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας και συγκεκριμένα από τις απογραφές του 2001 και 2011, την επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου Αγιάς, τις Διευθύνσεις Α/βάθμιας και Β/βάθμιας Εκπαίδευσης Λάρισας, το Υπουργείο Παιδείας, την υπάρχουσα βιβλιογραφία και το διαδίκτυο γενικότερα. Η διεξαγωγή της εμπειρικής έρευνας έγινε στην προσπάθεια κατανόησης της υφιστάμενης κατάστασης σχετικά με τη χωροθέτηση των σχολικών μονάδων του Δήμου και των τυχόν προβλημάτων που υπάρχουν. Πιο συγκεκριμένα, συμπληρώθηκαν ερωτηματολόγια από όλα τα σχολεία του Δήμου Αγιάς, προκειμένου να διεξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με την δυναμικότητα των σχολείων, την οργανικότητα, το μέγεθος και την κατάσταση των κτιριακών μονάδων, αλλά και την εμβέλεια, δηλαδή τις περιοχές εξυπηρέτησης, του κάθε σχολείου.

Τέλος, γίνεται επεξεργασία, ανάλυση και οπτικοποίηση των πραγματικών δεδομένων που αφορούν στον Δήμο Αγιάς και στο δίκτυο των σχολικών υποδομών του και διεξάγονται γενικά συμπεράσματα. Τα πρωτογενή και δευτερογενή δεδομένα παρατίθενται σε χάρτες, πίνακες και διαγράμματα και αξιολογούνται. Απώτερος στόχος, είναι η ανάδειξη της χρησιμότητας της χωρικής ανάλυσης και των χαρτών ως σημαντικά εργαλεία στην λήψη αποφάσεων και στον χωροταξικό σχεδιασμό. Η ερμηνεία των παραγόμενων αποτελεσμάτων βοηθάει στην αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής μελέτης και στον εντοπισμό τυχόν προβλημάτων, όπως η άνιση κατανομή πληθυσμών ανά Δημοτική Ενότητα, ο άνισος καταμερισμός μαθητών, η διαφορετική μέση μετακίνηση ανά Τοπική Κοινότητα κ.λπ.

1.3 | ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η εργασία διαρθρώνεται σε τέσσερα κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο αποτελεί την εισαγωγή της εργασίας και παρουσιάζει επιγραμματικά το ζήτημα με το οποίο ασχολείται η παρούσα εργασία. Αναφέρονται οι στόχοι και η προβληματική του θέματος, που είναι η χωρική οργάνωση των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Δήμου Αγιάς, της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας. Ακόμη, αναφέρονται οι μέθοδοι και τα εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν, καθώς επίσης και μια σύντομη καταγραφή των προσεγγίσεων σχετικά με το ίδιο ζήτημα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται συνοπτικά η δομή και η χωροταξία των εκπαιδευτικών δομών της Ελλάδας. Αρχικά, γίνεται αναφορά στις τρεις εκπαιδευτικές βαθμίδες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, την πρωτοβάθμια, τη δευτεροβάθμια και την τριτοβάθμια, παρουσιάζονται οι εκπαιδευτικοί στόχοι της κάθε βαθμίδας και ο ρόλος που καλούνται να επιτελέσουν. Στη συνέχεια, αναλύεται το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που θέτει τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς για τη χωροθέτηση των μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και τις αναγκαίες συνθήκες για την ύπαρξη ή όχι μιας σχολικής μονάδας. Τέλος, παρουσιάζεται η γεωγραφία των Πανεπιστημίων, της τρίτης εκπαιδευτικής βαθμίδας. Γίνεται αναφορά στα μοντέλα και τους τύπους χωροθέτησης των ανώτατων ιδρυμάτων, αλλά και η κατανομή τους στις πόλεις της Ελλάδας.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύεται η υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής μελέτης. Αρχικά περιγράφεται ο Δήμος Αγιάς, η διοικητική του διαίρεση και τα γενικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά του. Στη συνέχεια, με τη βοήθεια στοιχείων από τις απογραφές 2001 και 2011 της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, αναλύεται το κοινωνικό και οικονομικό προφίλ του Δήμου Αγιάς, αλλά και το εκπαιδευτικό προφίλ των κατοίκων. Έπειτα, περιγράφεται ο μαθητικός πληθυσμός του Δήμου, τα γεωγραφικά του χαρακτηριστικά και οι τάσεις εξέλιξης των τελευταίων χρόνων. Τέλος, περιγράφονται αναλυτικά οι σχολικές υποδομές του Δήμου Αγιάς, το δίκτυο των Δημοτικών Σχολείων, των Γυμνασίων και των Λυκείων, αλλά και οι ανενεργές σχολικές μονάδες, όπως αυτές διαμορφώθηκαν από τις συνενώσεις και καταργήσεις σχολείων, στο πλαίσιο της εφαρμογής του προγράμματος Καλλικράτη.

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο, επιχειρείται η αξιολόγηση της γεωγραφίας και χωροταξίας των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων εκπαιδευτικών δομών του Δήμου Αγιάς, σύμφωνα με τις επιταγές των ισχυόντων θεσμικών κειμένων, με γνώμονα την εξυπηρέτηση και την κάλυψη των αναγκών του μαθητικού πληθυσμού του Δήμου.

Διατυπώνονται τα γενικά συμπεράσματα από τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε, παρουσιάζονται τα προβλήματα που προκύπτουν και προτείνονται δυνατότητες βελτίωσης, στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό. Τέλος, περιγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση των ανενεργών σχολικών μονάδων, διατυπώνονται γενικά συμπεράσματα σχετικά με την αξιοποίησή τους και εξετάζεται η περίπτωση επανάχρησής τους με καινούριες χρήσεις.

Η ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

2.1 | ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΒΑΘΜΙΔΕΣ

Η εκπαίδευση αποτελεί σημαντικό στοιχείο για τη βιώσιμη ανάπτυξη και ταυτόχρονα είναι ένα ουσιαστικό μέσο για την αποτελεσματική συμμετοχή των πολιτών στη σύγχρονη κοινωνικοοικονομική πραγματικότητα (Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α., 2012). Ο όρος «εκπαιδευτικό σύστημα» χρησιμοποιείται για να περιγράψει ένα σύνολο στοιχείων, όπως δάσκαλοι, μαθητές, αναλυτικά προγράμματα κ.ά., καθένα από τα οποία επιτελεί δικό του έργο, ενώ όλα μαζί συλλειτουργούν και αλληλοεπηρεάζονται για την επίτευξη των σκοπών της εκπαίδευσης (Σαϊτης, 2008).

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα διαρθρώνεται σε τρεις διαδοχικές βαθμίδες, την Πρωτοβάθμια, τη Δευτεροβάθμια και την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

- Η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση περιλαμβάνει το Δημοτικό Σχολείο, στο οποίο φοιτούν μαθητές ηλικίας 6 έως 12 ετών και αποτελεί το πρώτο στάδιο υποχρεωτικής εκπαίδευσης.
- Η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, διακρίνεται σε δύο κύκλους, την υποχρεωτική (κατώτερη) Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και τη μετά-υποχρεωτική (ανώτερη) Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Ο πρώτος κύκλος (κατώτερη δευτεροβάθμια) περιλαμβάνει το Γυμνάσιο και το Εσπερινό Γυμνάσιο που αποτελεί το τελευταίο στάδιο της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Ο δεύτερος κύκλος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ανώτερη δευτεροβάθμια) είναι μη υποχρεωτικός και περιλαμβάνει το Γενικό Λύκειο, το Εσπερινό Λύκειο, το Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑ.Λ.), το Εσπερινό Επαγγελματικό Λύκειο και τις Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης (Σ.Ε.Κ.). Οι μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι ηλικίας 12 έως 18 ετών. Πριν την τριτοβάθμια εκπαίδευση, υφίσταται και ο θεσμός του Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), οποίος είναι αδιαβάθμητος.
- Η Τριτοβάθμια (ανώτατη) Εκπαίδευση, περιλαμβάνει τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.), Πανεπιστήμια και Πολυτεχνεία, και τα Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Τ.Ε.Ι.) (Χατζηχρήστου & Βασιλειάδης, 2011; Θωμάϊδου & Πέππας, 2013).

Η προσχολική εκπαίδευση, που δεν περιλαμβάνεται σε κάποια βαθμίδα εκπαίδευσης, παρέχεται από τα Νηπιαγωγεία, από την ηλικία των 4 ή 5 ετών, ωστόσο η προσχολική αγωγή μπορεί να ξεκινήσει από την ηλικία των 2,5 ετών σε ιδρύματα είτε ιδιωτικά είτε δημόσια που ονομάζονται Βρεφονηπιακοί Παιδικοί Σταθμοί. Η φοίτηση στα Νηπιαγωγεία διαρκεί ένα με δύο χρόνια, από την ηλικία των τεσσάρων μέχρι των έξι

ετών και αποτελεί στάδιο προετοιμασίας που συμβάλει στην ένταξη των παιδιών στο Δημοτικό Σχολείο. Τα Νηπιαγωγεία λειτουργούν είτε ανεξάρτητα είτε συστεγασμένα με Δημοτικά Σχολεία. Η πλειονότητα των Νηπιαγωγείων είναι δημόσια και η φοίτηση είναι δωρεάν (Χατζηχρήστου & Βασιλειάδης, 2011; Θωμαΐδου & Πέττας, 2013; dynot.net, 2016).

Η εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι υποχρεωτική για όλα τα παιδιά ηλικίας 5 έως 15 ετών και περιλαμβάνει το νηπιαγωγείο (στην ηλικία των 5 ετών), την πρωτοβάθμια και την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Αντίθετα, όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, η φοίτηση στο Γενικό Λύκειο, το Επαγγελματικό Λύκειο και στα αντίστοιχα εσπερινά σχολεία ή τις Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης (ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση) είναι προαιρετική (Θωμαΐδου & Πέττας, 2013).

Η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση αποτελείται από τα δημοτικά σχολεία, δημόσια και ιδιωτικά. Δημόσια Δημοτικά Σχολεία υπάρχουν σε όλη την Ελλάδα, ακόμα και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές. Το Δημοτικό Σχολείο ανήκει στην υποχρεωτική εκπαίδευση και έχει ως στόχο την ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη πνευματική και σωματική ανάπτυξη των μαθητών. Η φοίτηση στο Δημοτικό διαρκεί έξι χρόνια, που αντιστοιχούν σε έξι τάξεις, από την ηλικία των 6 μέχρι 12 ετών. Επιπλέον, λειτουργούν Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία με διευρυμένο ωράριο λειτουργίας και εμπλουτισμένο αναλυτικό πρόγραμμα. Παράλληλα, λειτουργούν Ειδικά Σχολεία και Τάξεις Ένταξης για παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, καθώς και Σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης. Η φοίτηση στο Δημοτικό ολοκληρώνεται με το πέρας της έκτης τάξης, οπότε και εκδίδεται τίτλος σπουδών, ο οποίος διαβιβάζεται υπηρεσιακά σε Γυμνάσιο της περιοχής, προκειμένου οι μαθητές να συνεχίσουν εκεί τη φοίτησή τους (Θωμαΐδου & Πέττας, 2013; dynot.net, 2016).

Η υποχρεωτική (κατώτερη) Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση παρέχεται στο Γυμνάσιο, η φοίτηση στο οποίο διαρκεί τρία χρόνια και απευθύνεται σε μαθητές ηλικίας 12 έως 15 ετών. Η εκπαίδευση που παρέχεται έχει ως στόχο να προωθήσει την ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών με βάση τις δυνατότητες που έχουν στην ηλικία αυτή και τις απαιτήσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν στη ζωή. Οι απόφοιτοι Γυμνασίου λαμβάνουν απολυτήριο τίτλο, ο οποίος τους παρέχει τη δυνατότητα ένταξης στην ανώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Θωμαΐδου & Πέττας, 2013; dynot.net, 2016).

Η μετά-υποχρεωτική (ανώτερη) Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση περιλαμβάνει τους εξής τύπους σχολείων, δημόσια και ιδιωτικά: τα Γενικά Λύκεια, τα Επαγγελματικά Λύκεια και τις Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης, οι οποίες θεσμοθετήθηκαν με τον

N. 4186/2013. Η φοίτηση στο Γενικό Λύκειο και στο Επαγγελματικό Λύκειο διαρκεί τρία έτη, ενώ η φοίτηση στις Επαγγελματικές Σχολές είναι διετής συν ένα έτος πρακτικής εκπαίδευσης. Εκτός από τα ημερήσια Γυμνάσια, Λύκεια και τις Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης, λειτουργούν οι αντίστοιχοι εσπερινοί τύποι σχολείων (Θωμαΐδου & Πέππας, 2013).

Στις παραπάνω βαθμίδες εκπαίδευσης λειτουργούν και εξειδικευμένα εκπαιδευτήρια, όπως, α) ειδικά νηπιαγωγεία, δημοτικά, γυμνάσια και λύκεια ειδικής αγωγής για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, β) πειραματικά σχολεία, γ) μουσικά, καλλιτεχνικά, αθλητικά, εκκλησιαστικά γυμνάσια και λύκεια και δ) διαπολιτισμικά και μειονοτικά σχολεία, για την αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών αναγκών ομάδων με κοινωνικές, πολιτισμικές ή θρησκευτικές ιδιαιτερότητες (Χατζηχρήστου & Βασιλειάδης, 2011; dynot.net, 2016).

Στη μετά-υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση περιλαμβάνονται και τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), τα οποία προσφέρουν επίσημη αλλά αδιαβάθμητη εκπαίδευση. Τα ιδρύματα αυτά χαρακτηρίζονται αδιαβάθμητα γιατί δέχονται αποφοίτους, τόσο του Γυμνασίου όσο και του Λυκείου, ανάλογα με τις επιμέρους ειδικότητες που προσφέρουν. Οι καταρτιζόμενοι λαμβάνουν βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης από το Ι.Ε.Κ. που αποφοίτησαν, η οποία τους δίνει τη δυνατότητα να συμμετάσχουν στις τελικές εξετάσεις πιστοποίησης για την απόκτηση Διπλώματος ή Πιστοποιητικού Επαγγελματικής Κατάρτισης (Θωμαΐδου & Πέππας, 2013; dynot.net, 2016).

Η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση παρέχεται σε δύο παράλληλους τομείς, τον πανεπιστημιακό τομέα και τον ανώτατο τεχνολογικό τομέα. Η διάρκεια σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι από 8 έως 12 εξάμηνα, ανάλογα με τη σχολή. Η εισαγωγή των φοιτητών εξαρτάται από την επίδοσή τους στις εξετάσεις που γίνονται σε εθνικό επίπεδο στη Γ' τάξη του Λυκείου. Στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση επίσης υλοποιούνται προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών, επιπέδου Master και Διδακτορικού. Η Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση έχει ως αποστολή την υψηλή θεωρητική και σφαιρική κατάρτιση του μελλοντικού επιστημονικού δυναμικού. Στην Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση ανήκουν τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και η Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (Α.Ε.Ι.). Η Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση, η οποία παρέχεται στα Ανώτατα Τεχνολογικά Ιδρύματα (Α.Τ.Ε.Ι.), έχει ως ρόλο να συμβάλει στην πρόοδο της επιστήμης και της εφαρμοσμένης έρευνας. Οι σπουδές στα Τ.Ε.Ι. σε σύγκριση με αυτές στα Πανεπιστήμια έχουν περισσότερο εφαρμοσμένο χαρακτήρα, καθώς η εκπαίδευση είναι προσανατολισμένη στην αφομοίωση και μεταφορά δεδομένων της

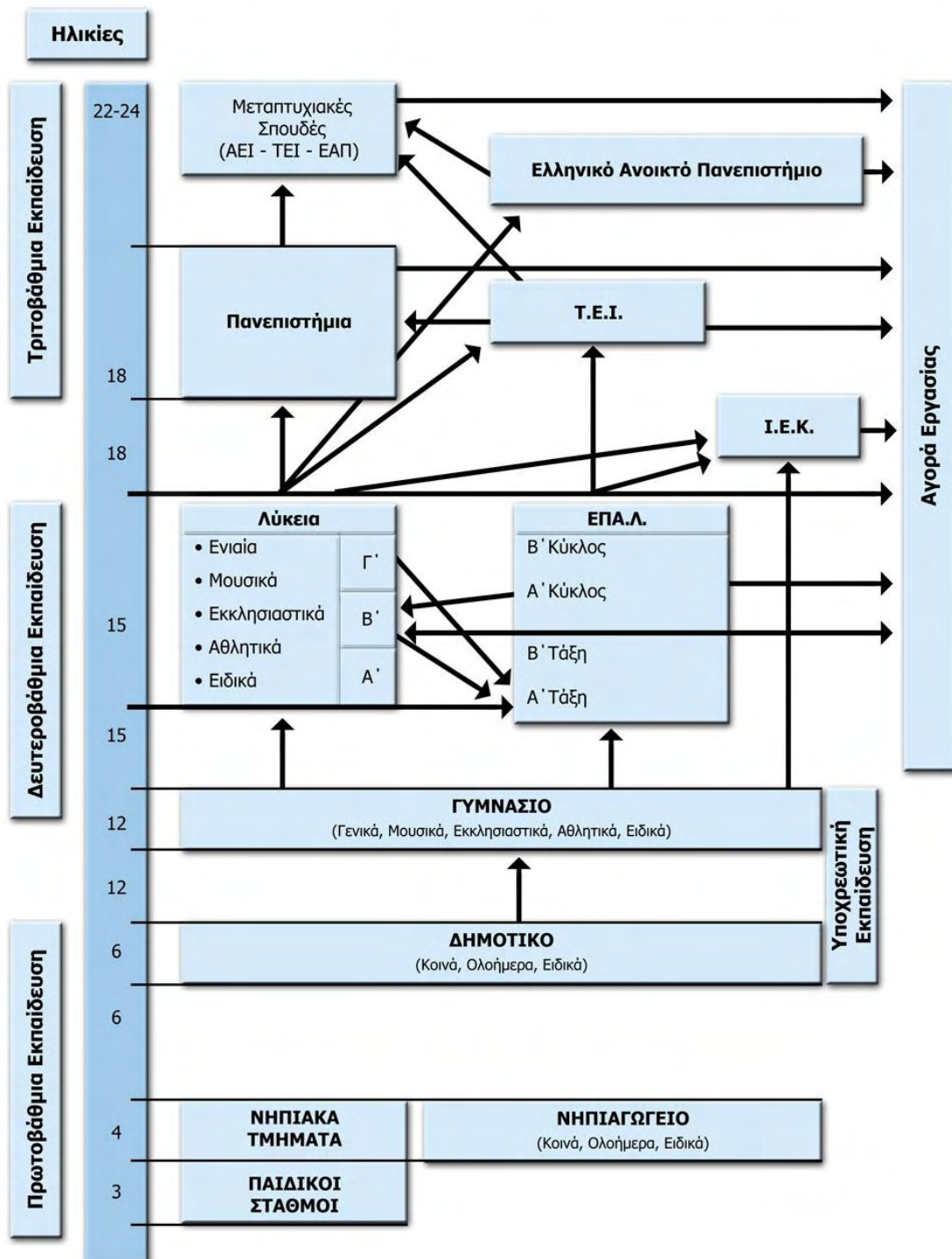
επιστήμης στην παραγωγική διαδικασία. Στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση υπάγεται επίσης η Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) (Θωμαΐδου & Πέππας, 2013; dynot.net, 2016).

Επιπλέον, στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση περιλαμβάνονται το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.) και ορισμένες μη πανεπιστημιακές Σχολές, για τις οποίες ισχύει ειδικό σύστημα εισαγωγής και η διάρκειά τους είναι δύο έως τέσσερα χρόνια. Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο αποτελεί βάση της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Ο βασικός στόχος του είναι να προσφέρει περισσότερες εκπαιδευτικές ευκαιρίες σε ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων και ηλικιακών ομάδων, με βάση την αντίληψη ότι η μόρφωση είναι δικαίωμα όλων σε όλη τη διάρκεια της ζωής. Οι μη πανεπιστημιακές σχολές, που υπάγονται στην ανώτερη βαθμίδα εκπαίδευσης, παρέχουν επαγγελματική ειδίκευση σε συγκεκριμένους τομείς που αφορούν στη θρησκεία, στην τέχνη, στον τουρισμό, στο ναυτικό, στο στρατό και στη δημόσια τάξη. Πιο συγκεκριμένα, στην βαθμίδα αυτή περιλαμβάνονται οι Ανώτερες Εκκλησιαστικές Σχολές, οι Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού, οι Ανώτερες Σχολές Χορού και Δραματικής Τέχνης, οι Ανώτερες Σχολές Τουριστικής Εκπαίδευσης, οι Ανώτερες Σχολές Υπαξιωματικών του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης και οι Σχολές των Σωμάτων Ασφαλείας. Οι απόφοιτοι των σχολών αυτών μπορούν να εργαστούν ως επαγγελματίες στο αντικείμενο της ειδικότητάς τους, ή να συνεχίσουν τις σπουδές μέσω εξετάσεων σε αντίστοιχες σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Θωμαΐδου & Πέππας, 2013; dynot.net, 2016).

Τέλος, στα πλαίσια του θεσμού της Δια Βίου Μάθησης, υφίσταται η Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση, που περιλαμβάνει το σύνολο των δραστηριοτήτων επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης ή γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων, που υλοποιούνται εκτός του θεσμοθετημένου συστήματος Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Η Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση αποβλέπει στη συντήρηση, ανανέωση, αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό των επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων των ανέργων που χρειάζονται ειδίκευση, ώστε να αναζητήσουν εργασία και των εργαζομένων που επιθυμούν την επαγγελματική ανέλιξη. Οι δράσεις συνεχιζόμενης κατάρτισης στην Ελλάδα υλοποιούνται από ένα πλήθος φορέων που απευθύνονται σε διαφορετικές κατηγορίες πληθυσμού και εποπτεύονται από διαφορετικά Υπουργεία. Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο εστιάζει σε τέσσερις κατηγορίες: κατάρτιση ανέργων, κατάρτιση εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα, κατάρτιση εργαζομένων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και κατάρτιση κοινωνικά ευαίσθητων ομάδων (dynot.net, 2016).

εικόνα 1: Η δομή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Δομή του Ελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος

πηγή: www.look4studies.com, ιδία επεξεργασία

Βασικά χαρακτηριστικά του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος είναι το υψηλό ποσοστό ολοκλήρωσης της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης¹, ο σταθερός υψηλός αριθμός φοιτητών ανώτατης εκπαίδευσης, η αυξητική τάση συμμετοχής στις μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές² και ως φυσικό αποτέλεσμα των παραπάνω, η καταγραφή υψηλού μορφωτικού επιπέδου ανθρώπινου δυναμικού. Η Ελλάδα έχει σημαντικές επιδόσεις διεθνώς σε διαγωνισμούς καινοτομίας, ερευνητικά προγράμματα, εφευρέσεις και ιδέες και αυτό παρά το γεγονός ότι το σύστημα έρευνα και καινοτομίας παραμένει από τα λιγότερο δυναμικά στην Ευρώπη. Ταυτόχρονα, τα ποσοστά της Ελλάδας παραμένουν χαμηλά σε ευρωπαϊκές και διεθνείς καταγραφές σε σχέση με τη συμμετοχή στη δια βίου μάθηση³, στη διείσδυση της εκπαιδευτικής αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) και στις επιδόσεις των μαθητών στην κατανόηση κειμένου, στα μαθηματικά και στις φυσικές επιστήμες. Σημειώνεται επίσης, ότι η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου βρίσκεται σε αρχικό στάδιο, ενώ η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου παραμένει σχετικά υψηλή⁴ (Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α., 2012).

Προκειμένου να καμφθούν τα αρνητικά στοιχεία και να επιταχυνθεί η προσαρμογή στις νέες ανάγκες και συνθήκες που διαμορφώνονται από το διεθνές περιβάλλον, γίνονται συνεχείς προσπάθειες για τη μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος. Τα τελευταία χρόνια, στην Ελλάδα γίνεται πιο έντονα προσπάθεια προσαρμογής και ενσωμάτωσης του εκπαιδευτικού συστήματος στις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την εκπαίδευση. Στο πλαίσιο αυτής της προσαρμογής, προωθήθηκαν και προωθούνται θεσμικές μεταρρυθμίσεις με στόχο τη συνολική αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες (Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α., 2012). Οι εκπαιδευτικοί στρατηγικοί στόχοι που είναι κοινοί για όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση περιλαμβάνουν την προώθηση της δια βίου μάθησης, τη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης, την προαγωγή της κοινωνικής συνοχής και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά και την ενίσχυση της

¹ Με βάση στοιχεία της Eurostat για το 2010, στην Ελλάδα το 83,4% του πληθυσμού 20 – 24 ετών έχει ολοκληρώσει την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ποσοστό συγκριτικά μεγαλύτερο από αυτό της Ε.Ε. (79%).

² Ενδεικτικά κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008/2009 (σε σχέση με το έτος 2005/2006) υπήρχαν περίπου 28% περισσότεροι μεταπτυχιακοί φοιτητές και 12% περισσότεροι διδακτορικοί φοιτητές.

³ Το ποσοστό συμμετοχής της Ελλάδας για το 2010 είναι πολύ χαμηλότερο από το αντίστοιχο μέσο της Ε.Ε. (3% της Ελλάδας έναντι 9,1% της Ε.Ε.)

⁴ Το 2010 στην Ελλάδα το ποσοστό σχολικής διαρροής ανέρχεται στο 13,7%, μικρότερο από το μέσο όρο της Ε.Ε. που είναι 14,1% και επιβαρύνεται περισσότερο από την πρόωρη αποχώρηση των ανδρών (16,5%) και πολύ λιγότερο από την αποχώρηση των γυναικών (10,8%).

καινοτομίας, της δημιουργικότητας και του επιχειρηματικού πνεύματος (minedu.gov, 2011).

Στο πλαίσιο του «Νέου Σχολείου» για την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση οι στρατηγικοί στόχοι υποστηρίζονται με τα παρακάτω (minedu.gov, 2011):

- Διασφάλιση της πρόσβασης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- Μείωση του ποσοστού μαθητών που τελειώνουν την υποχρεωτική εκπαίδευση με χαμηλές επιδόσεις στην ανάγνωση, τα μαθηματικά και τις θετικές επιστήμες.
- Μείωση του ποσοστού της σχολικής διαρροής από την υποχρεωτική εκπαίδευση.
- Πιστοποίηση των γνώσεων ξένης γλώσσας και χρήσης Η/Υ.
- Δραστική αύξηση του ποσοστού των εκπαιδευτικών που χρησιμοποιούν την τεχνολογία για τη διδασκαλία.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, πάρθηκε μια σειρά μέτρων και αποφάσεων που αφορούν στο σύνολο των λειτουργιών και των δομών που σχετίζονται με την εκπαίδευση στο σχολείο, με βασικούς άξονες του παρακάτω (minedu.gov, 2011):

- Ψηφιακή αναβάθμιση. Αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες, ευρυζωνικότητα σε κάθε τάξη, ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό, κ.λπ.
- Αναβάθμιση του ρόλου και του κύρους του εκπαιδευτικού, αξιολόγηση, θεσμός του «δόκιμου εκπαιδευτικού», καθιέρωση πιστοποιητικού Παιδαγωγικής Κατάρτισης, επιμόρφωση εκπαιδευτικών.
- Αναβάθμιση των διδακτικών μεθόδων και αλλαγή του προγράμματος σπουδών.
- Ολοήμερο σχολείο. Όλα τα σχολεία σταδιακά μετατρέπονται σε ολοήμερα, μακρύτερος χρόνος παραμονής στο σχολείο, πιστοποίηση ξένων γλωσσών, μαθήματα Η/Υ, εξοικείωση των μαθητών με δραστηριότητες που αναζητούνται στην ιδιωτική αγορά.

2.2 | ΧΩΡΟΘΕΤΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η επιλογή της καταλληλότερης θέσης για την εγκατάσταση μιας εκπαιδευτικής μονάδας, είτε πρόκειται για δημοτικό, γυμνάσιο ή λύκειο, είναι καθοριστικής σημασίας για την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα του συστήματος παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Οι λανθασμένες επιλογές που μεταφράζονται σε λανθασμένες χωροθετήσεις, αντικατοπτρίζουν άνιση κατανομή των μαθητών στα σχολεία και ανομοιογένεια στα επίπεδα εξυπηρέτησης. Το αποτέλεσμα είναι, ατελείωτες μετακινήσεις, από και προς τα σχολεία, με όλες τις προφανείς αλλά και τις αθέατες συνέπειες (Φώτης, 2000).

Ο σκοπός της κατάλληλης χωροθέτησης μιας σχολικής μονάδας είναι η σωστή επιλογή του χώρου στον οποίο θα δημιουργηθεί η σχολική μονάδα, έτσι ώστε να εξυπηρετούνται στο μέγιστο βαθμό όλες οι εμπλεκόμενες πλευρές (μαθητές, εκπαιδευτικό προσωπικό κλπ.). Η τοποθεσία που επιλέγεται για την εγκατάσταση ενός σχολείου καθορίζει και την επιτυχημένη ή όχι παροχή των υπηρεσιών για τις οποίες σχεδιάστηκε. Πρόκειται για μία μακροχρόνια επένδυση με ιδιαίτερα υψηλό κόστος. Ως εκ τούτου, για να είναι επιτυχημένη η λειτουργία της, θα πρέπει να ληφθούν οι σωστές αποφάσεις, οι οποίες θα επικεντρώνονται στα χαρακτηριστικά εκείνα που επηρεάζουν την αποδοτικότητα της εγκατάστασης.

Για τη χωροθέτηση των σχολικών μονάδων λαμβάνονται υπόψη δύο περιορισμοί. Ο πρώτος περιορισμός είναι η ελαχιστοποίηση των αποστάσεων που πρέπει ένας μαθητής να διανύσει από και προς το σχολείο και ο δεύτερος είναι ο καθορισμός του ανώτατου αριθμού μαθητών που μπορεί να φιλοξενήσει ένα σχολείο, χωρίς την ανάγκη για επανακαθορισμό της αντίστοιχης εκπαιδευτικής περιφέρειας. Αυτοί οι δύο περιορισμοί έρχονται συνήθως σε σύγκρουση, ωστόσο ο κύριος στόχος είναι η ελαχιστοποίηση των αποστάσεων μετακίνησης των μαθητών. Η κύρια μεταβλητή για τη χωροθέτηση των σχολικών μονάδων είναι η κατανομή του πληθυσμού, με τη συγκεκριμενοποίηση των ηλικιακών ομάδων ενδιαφέροντος, δηλαδή τις ηλικιακές ομάδες που πηγαίνουν τώρα σχολείο, αλλά και τις ηλικιακές ομάδες που θα πάνε στο μέλλον σχολείο. Με αυτό τον τρόπο υπολογίζονται οι παρούσες και οι μελλοντικές ανάγκες χωροθέτησης σχολείων, λαμβάνοντας υπόψη την εξέλιξη της κατανομής του πληθυσμού (Νεοφύτου, 2010).

Ως εκ τούτου, ένα σχολικό κτίριο πρέπει να χωροθετηθεί έτσι ώστε να ικανοποιεί α) τη ζήτηση που υπάρχει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και β) την κάλυψη

των περιοχών για τις οποίες προσδιορίζεται η δημιουργία τους. Επομένως, η θέση εγκατάστασης ενός σχολείου δεν θα πρέπει να εξετάζεται μεμονωμένα ως προς τα λειτουργικά χαρακτηριστικά της, αλλά θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλες οι παράμετροι και οι ανάγκες των ατόμων για τα οποία προορίζεται η δημιουργία της εγκατάστασης και με τα οποία πρόκειται να αλληλεπιδρά. Πιο αναλυτικά, οι βασικοί παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ανάλυση του προβλήματος χωροθέτησης μιας σχολικής μονάδας σε μια περιοχή είναι οι εξής:

- Ο πληθυσμός: Ο συνολικός πληθυσμός, οι αλλαγές στα χαρακτηριστικά πληθυσμών και τα ποσοστά αύξησης πληθυσμών μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μέτρα της πιθανής απαίτησης για νέες σχολικές μονάδες.
- Η ηλικία του πληθυσμού: Η σημασία της ηλικίας του πληθυσμού ως παράγοντα δημιουργίας σχολικών μονάδων είναι εμφανής. Όσο περισσότεροι νέοι, ηλικίας μέχρι 18 ετών, ζουν στην περιοχή, σε σχέση με το σύνολο του πληθυσμού, τόσο μεγαλύτερη ανάγκη υπάρχει για τη δημιουργία σχολικών εγκαταστάσεων.
- Η παρουσία άλλων σχολείων: Πρέπει να εξεταστεί αν υπάρχουν άλλα σχολεία στην περιοχή, ή ακόμα και στις γύρω περιοχές και να μελετηθεί το κατά πόσο αυτά καλύπτουν τις υπάρχουσες ανάγκες. Η δημιουργία μιας νέας σχολικής μονάδας προϋποθέτει αυτή να απέχει τουλάχιστον τρία χιλιόμετρα από τα υπόλοιπα σχολεία.
- Η φυσική θέση ενός νέου σχολείου: Πρόκειται επίσης για έναν πολύ σημαντικό παράγοντα, καθώς θα πρέπει να τηρούνται κάποιοι βασικοί κανόνες. Το σχολείο θα πρέπει να συνδέεται με οδικό δίκτυο ήπιας κυκλοφορίας, για την αποφυγή ατυχημάτων και τη μεγαλύτερη ασφάλεια στις μετακινήσεις για όλους όσους μετακινούνται καθημερινά από και προς αυτό. Θα πρέπει να βρίσκεται σε κοντινή απόσταση, 200 μ. το μέγιστο, σε χώρους αναψυχής και αθλητικά κέντρα για την εύκολη πρόσβαση των μαθητών. Επίσης, η κλίση του εδάφους δεν θα πρέπει να ξεπερνάει το 10% και τέλος για λόγους ασφαλείας, σε περίπτωση πλημμύρας, να το χωρίζει απόσταση τουλάχιστον 200 μ. από ποτάμια ή ρέματα που τυγχάνει να βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή (Νεοφύτου, 2010).

Τα πολεοδομικά σταθερότυπα (standards) και ανώτατα όρια πυκνοτήτων για τη χωροθέτηση των σχολικών μονάδων καθορίζονται με την απόφαση 10788/2004, που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 285/Δ/5-3-2004, «Έγκριση πολεοδομικών σταθεροτύπων (standards) και ανώτατα όρια πυκνοτήτων που εφαρμόζονται κατά την εκπόνηση των γενικών πολεοδομικών σχεδίων, των σχεδίων χωρικής και οικιστικής οργάνωσης

“ανοικτής πόλης” και των πολεοδομικών μελετών». Πιο συγκεκριμένα, για τα κτίρια Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, το άρθρο 5 του Νόμου αναφέρει τα παρακάτω.

1 | Νηπιαγωγείο.

Το Νηπιαγωγείο χωροθετείται απαραίτητα μέσα στα όρια της πολεοδομικής ενότητας με βασικό κριτήριο χωροθέτησης την ακτίνα εξυπηρέτησης (maximum ακτίνα: 400 μ., πεζή προσέλευση). Ελάχιστη βιώσιμη μονάδα Νηπιαγωγείου αποτελεί μαθητικό δυναμικό 20 – 30 παιδιών. Το ποσοστό του πληθυσμού που αποτελεί χρήστες του Νηπιαγωγείου εκτιμάται σε 2%. Η επιφάνεια των γηπέδων ανά χρήστη είναι κατά κανόνα της τάξεως 15 – 24 τ.μ. / χρήστη.

2 | Δημοτικό.

Το Δημοτικό Σχολείο χωροθετείται μέσα στα όρια της πολεοδομικής ενότητας με βασικό κριτήριο την ακτίνα εξυπηρέτησης (maximum 800 μ.). Σε προγραμματιζόμενες μονάδες, στα αστικά κέντρα όσο και σε οικισμούς όπου το μαθητικό δυναμικό το επιτρέπει, θεωρείται ως βιώσιμη μονάδα το 6/θέσιο Δημοτικό με δυναμικό 180 μαθητές (30 μαθητές ανά τάξη). Το δυναμικό των 180 μαθητών αντιστοιχεί σε πληθυσμό 1.800 κατοίκων (από στατιστικά δεδομένα οι ηλικίες της δημοτικής εκπαίδευσης, 6 – 11 ετών, αντιστοιχούν περίπου στο 10% του πληθυσμού). Η επιλογή χωροθέτησης εξαθέσιου ή δωδεκαθέσιου Δημοτικού σε ήδη κατοικημένες περιοχές και τηρουμένου ως βασικού κριτηρίου της ακτίνας εξυπηρέτησης, εξαρτάται τόσο από την πυκνότητα δόμησης, όσο και από το προσφερόμενο γήπεδο (θέση – επιφάνεια). Η απαραίτητη επιφάνεια ανά χρήστη κατά κανόνα κυμαίνεται σε 7 – 11 τ.μ. / χρήστη.

3 | Γυμνάσιο ή Λύκειο.

Ελάχιστη βιώσιμη μονάδα Γυμνασίου αποτελεί μαθητικό δυναμικό 105 παιδιών (τρία τμήματα των 35 μαθητών) που σύμφωνα με πληθυσμιακά στατιστικά στοιχεία, αντιστοιχεί σε πληθυσμό 2.100 κατοίκων. Οι ηλικίες Γυμνασίου αντιστοιχούν περίπου στο 5% του πληθυσμού. Ελάχιστη βιώσιμη μονάδα Λυκείου αποτελεί μαθητικό δυναμικό 105 μαθητών (3 τμήματα των 35 μαθητών) που αντιστοιχεί σε πληθυσμό 2.700 κατοίκων. Το ποσοστό φοιτούντων στο Λύκειο αντιστοιχεί περίπου στο 4% του πληθυσμού. Είναι εκπαιδευτικά και λειτουργικά δυνατή συγκρότηση εκπαιδευτικών μονάδων Γυμνασίου και Λυκείου με συνολική ανάπτυξη μαθητικού δυναμικού από 210 μαθητές (6 τμήματα). Η απαραίτητη επιφάνεια ανά χρήστη κατά κανόνα κυμαίνεται σε 7 – 11 τ.μ. / χρήστη.

4 | Ειδικά Σχολεία – Ανώτατη Εκπαίδευση.

Σταθερότυπα για τα ειδικά σχολεία και τις εγκαταστάσεις τριτοβάθμιας εκπαίδευσης καθορίζονται σύμφωνα με τα προγράμματα του οικείου φορέα (ΥΠ.Ε.Π.Θ.).

πίνακας 1: Κατευθύνσεις χωροθέτησης των μονάδων α/βάθμιας και β/βάθμιας εκπαίδευσης.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ					ΠΡΟΤΥΠΑ				
	ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ		ΠΟΛΗ			% Χρηστών στον πληθυσμό	Μαθητές/τάξη ή τμήμα (max)	Max ακτίνα εξυπηρέτησης	ΜΟΝΑΔΕΣ	Επιφάνεια γηπέδου / χρήση ελάχιστη
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Βαθμίδες Ηλικίες	Γειτονιά	Ομάδα γειτονιών – συνοικία	Έδρα δήμου	Πρωτεύουσα νομού	Κέντρο περιφέρειας				Βιώσιμο μέγεθος (χρήστες)	
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ 4 - 5 ετών	*					2	20 - 30	400	20-30	15-21
ΔΗΜΟΤΙΚΟ 6 - 11 ετών	*					10	30	800	30-90	7-11
ΓΥΜΝΑΣΙΟ 12 - 15 ετών	*	*				5	35	1500	105	8-12
ΛΥΚΕΙΟ 15 - 18 ετών	*	*	*			4	35	1500	105	7-11
ΓΥΜΝΑΣΙΟ - ΛΥΚΕΙΟ 12 - 18 ετών	*	*	*			9	35	1500	210	8-12
ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ -ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ -ΑΘΛΗΤΙΚΑ -ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ 4 - 18 ετών		*	*						1500 2000	20-30
ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ			*	*	*					
ΑΝΩΤΕΡΗ - ΚΑΤΕΕ				*	*					
ΑΝΩΤΑΤΗ					*					

πηγή: ΦΕΚ 285/Δ/2004

Επιπλέον, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση με αριθμό 37237/ΣΤ1/2007, που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 635/Β/24-4-2007, τα κριτήρια καταλληλότητας και επιλογής χώρων για την ανέγερση διδακτηρίων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, καθώς και χώρων μετά κτιρίων καταλλήλων για στέγαση σχολικών μονάδων καθορίστηκαν τα παρακάτω.

1 | Χωροταξική κατανομή – Συσχετισμός με το πολεοδομικό σχέδιο – Αποστάσεις.

Η επιλογή των σχολικών χώρων πρέπει να επιδιώκεται στο πλαίσιο της διαδικασίας κατάρτισης – έγκρισης του Πολεοδομικού Σχεδίου (Ρυθμιστικά Σχέδια, Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης, Πολεοδομικές Μελέτες). Σε περίπτωση τροποποίησης του ισχύοντος πολεοδομικού σχεδίου ή στην περίπτωση μη ύπαρξης εγκεκριμένου σχεδίου, και εφόσον υφίστανται λόγοι επείγοντος, η διερεύνηση των αναγκών για τον καθορισμό νέων σχολικών χώρων θα γίνεται σε επίπεδο πολεοδομικής ενότητας. Σε κάθε περίπτωση πέραν του καθορισμού ενός σχολικού χώρου θα πρέπει να επιδιώκεται και η θεσμοθέτηση χρήσεων στη γειτνιάζουσα περιοχή.

Κατά τη χωροθέτηση νέων Δημοσίων Σχολείων, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι θέσεις, η περιοχή επιρροής και το μαθητικό δυναμικό των ήδη υπαρχόντων Δημοσίων Σχολείων, ώστε οι μέγιστες διανυόμενες αποστάσεις από τους μαθητές, εξαιρουμένων των μαθητών ΑΜΕΑ., με αφετηρία μέτρησης το γεωμετρικό κέντρο του προτεινόμενου οικοπέδου, να είναι οι εξής:

- 1.1. Απόσταση 400 - 500 μέτρα για τα νήπια.
- 1.2. Απόσταση 400 - 800 μέτρα για μαθητές του Δημοτικού.
- 1.3. Απόσταση 1.000 – 1.200 μέτρα για μαθητές Γυμνασίου.
- 1.4. Απόσταση 1.000 – 1.500 μέτρα για μαθητές Λυκείου.

Στην περίπτωση οικιστικών περιοχών, που δεν υπάρχουν οικόπεδα στην προαναφερόμενη έκταση, μπορεί να γίνουν αποδεκτοί χώροι που βρίσκονται σε μεγαλύτερη απόσταση, όχι όμως μεγαλύτερη του διπλασίου της κατώτερης αποδεκτής απόστασης κατά περίπτωση.

2 | Προσπέλαση – Προσβασιμότητα.

Κατά την επιλογή του οικοπέδου λαμβάνονται υπόψη όλα τα μέτρα που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις νόμων και κανονιστικών πράξεων, για την ισότιμη προσβασιμότητα, προσπελασιμότητα και την ασφάλεια των μαθητών κατά την μετακίνησή τους προς και από το σχολικό κτίριο. Πέραν τούτου, πρέπει να αποφεύγεται κατά το δυνατόν, η γειτνίαση με οδικές αρτηρίες μεγάλου κυκλοφορικού φόρτου, σιδηροδρομικές γραμμές, σταθμούς λεωφορείων, επαγγελματικούς χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων, ζώνη άμεσης επιρροής διαδρόμων αερολιμένων και αεροδιαδρόμων κλπ. και γενικότερα κάθε χώρου που η λειτουργία του μπορεί να βλάψει την ασφάλεια και την υγεία των μετακινούμενων μαθητών.

3 | Οχλούσες χρήσεις του περιβάλλοντος χώρου.

Ο προτεινόμενος χώρος επιβάλλεται να βρίσκεται σε απόσταση κατ' ελάχιστον ίση με την οριζόμενη από τις ισχύουσες διατάξεις νόμων και κανονιστικών πράξεων και σύμφωνα με τους εκάστοτε περιορισμούς που επιβάλλουν οι αρμόδιοι φορείς κατά το στάδιο της αδειοδότησης της οχλούσας δραστηριότητας, όπως αυτή καθορίζεται για τα κατωτέρω:

- 3.1. Σταθμοί κεραιών στην ξηρά – Γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Υποσταθμοί υψηλής τάσης και Κ.Υ.Τ. Κατά την επιλογή του σχολικού χώρου πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα, ώστε να εξασφαλίζεται η τήρηση των προβλεπόμενων από τις ισχύουσες διατάξεις νόμων και κανονιστικών πράξεων ορίων ασφαλούς έκθεσης, κατά περίπτωση, σε ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία ή σε ηλεκτρικά και μαγνητικά πεδία, των μαθητών, εκπαιδευτικών και των εργαζομένων στους σχολικούς χώρους, όπως αυτά ορίζονται από τις διατάξεις της εγκατάστασης κεραιών και του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας. Σε περίπτωση που κατά την εν λόγω επιλογή διαπιστώνεται, βάσει μετρήσεων από αρμόδιους ή εξουσιοδοτημένους φορείς, υπέρβαση των ορίων ασφαλούς έκθεσης του κοινού, πρέπει να ενημερώνονται έγκαιρα οι αρμόδιες αρχές, ώστε να εξασφαλιστεί η τήρηση των προβλεπόμενων ορίων πριν την έναρξη λειτουργίας του σχολείου και καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας του.
- 3.2. Πρατήρια υγρών και αερίων καυσίμων.
- 3.3. Βιομηχανικές δραστηριότητες, αποθήκες επικίνδυνων εμπορευμάτων.
- 3.4. Καταστήματα όπως μπαρ, χώροι τυχερών παιγνίων, οίκοι ανοχής κλπ.
- 3.5. Σωφρονιστικά ιδρύματα, Νοσηλευτικά Ιδρύματα, Νεκροταφεία.
- 3.6. Πτηνοκτηνοτροφικές μονάδες

Κατά την επιλογή του σχολικού χώρου για τις περιπτώσεις 3.2 και 3.6 πρέπει να τηρούνται οι προβλεπόμενες από τη νομοθεσία σχετικές διατάξεις και κανονιστικές πράξεις.

- 3.7. Να αποφεύγονται γενικά χώροι ή λειτουργίες που αποτελούν εστίες ηχορύπανσης, ατμοσφαιρικής ρύπανσης, επικίνδυνης ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας, πυρκαγιάς, εκρήξεων και λοιπών μολύνσεων, ώστε να αποτρέπονται οι ενδεχόμενοι κίνδυνοι που απορρέουν από τη γειτνίαση. Επίσης

να εξετάζεται η προηγούμενη χρήση του οικοπέδου και να τηρείται εύλογη απόσταση από εν δυνάμει επικίνδυνες κατασκευές, όπως καμινάδες κλπ.

4 | Εμβαδόν και τεχνικά χαρακτηριστικά χώρων.

Το εμβαδόν των απαιτούμενων χώρων για ανέγερση κτιρίων ανά βαθμίδα εκπαίδευσης και αριθμό απαιτούμενων μαθητών:

- 4.1. Περίπου 1.200 τ.μ. για Νηπιαγωγείο 2 τάξεων, 30 νηπίων.
- 4.2. Περίπου 1.400 τ.μ. για Νηπιαγωγείο 3 τάξεων, 60 νηπίων.
- 4.3. Περίπου 1.860 τ.μ. για 3/θέσιο Δημοτικό Σχολείο, 90 μαθητών.
- 4.4. Περίπου 2.600 τ.μ. για 6/θέσιο Δημοτικό Σχολείο, 180 μαθητών.
- 4.5. Περίπου 3.200 τ.μ. για 9/θέσιο Δημοτικό Σχολείο, 270 μαθητών.
- 4.6. Περίπου 3.800 τ.μ. για 12/θέσιο Δημοτικό Σχολείο, 360 μαθητών.
- 4.7. περίπου 3.400 τ.μ. για 6/θέσιο Γυμνάσιο ή Λύκειο, 210 μαθητών.
- 4.8. Περίπου 4.200 τ.μ. για 9/θέσιο Γυμνάσιο ή Λύκειο, 315 μαθητών.
- 4.9. Περίπου 4.800 τ.μ. για 12/θέσιο Γυμνάσιο ή Λύκειο, 420 μαθητών.
- 4.10. Περίπου 5.000 έως 7.000 τ.μ. για ΕΠΑ.Λ. ανάλογα με τις ειδικότητες και τα εργαστήρια.
- 4.11. Προτιμητέα οικόπεδα με κανονικό σχήμα, επίπεδα χωρίς έντονες κλίσεις και ελεύθερα κτισμάτων ή άλλως εγκαταστάσεων.

Σε πυκνοδομημένες περιοχές, που δεν υπάρχουν χώροι με την προαναφερόμενη επιφάνεια, μπορεί να γίνουν αποδεκτοί χώροι με μικρότερη επιφάνεια, εφόσον τα λοιπά χαρακτηριστικά εξασφαλίζουν την δυνατότητα ανέγερσης του απαιτούμενου διδακτηρίου.

5 | Εμβαδόν και τεχνικά χαρακτηριστικά χώρων μετά κτιρίων καταλλήλων για στέγαση σχολικών μονάδων.

Όσον αφορά τα υπό ενοικίαση κτίρια, η επιλογή θα γίνεται σύμφωνα με τα κριτήρια των παραγράφων 1,2,3 της παρούσας απόφασης και επί πλέον θα εξετάζονται τα εξής:

- 5.1. Το εγκεκριμένο Κτιριολογικό Πρόγραμμα της αντίστοιχης σχολικής βαθμίδας.

- 5.2. Η στατική επάρκεια του κτιρίου.
- 5.3. Η νομιμότητα της κατασκευής τους ή η αιτιολογημένη εξαίρεσή της από τις οικείες πολεοδομικές διατάξεις.
- 5.4. Η τήρηση των διατάξεων του Γ.Ο.Κ. του 1985⁵ και του Κτιριοδομικού Κανονισμού του Π.Δ. 71/1988 (ΦΕΚ 32/Α/17-2-1988) για την Πυροπροστασία, του Π.Δ. του 1991 (ΦΕΚ 164/Δ/11-4-1991) για χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων, καθώς και η νομοθεσία που αφορά στις κατασκευές και εγκαταστάσεις για άτομα ειδικής κατηγορίας ΑΜΕΑ.
- 5.5. Τα δομικά υλικά κατασκευής τους να μην περιέχουν επιβλαβή για την υγεία στοιχεία όπως π.χ. αμίαντο.

Οι σύγχρονες κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές και πολιτισμικές αλλαγές ανάγκασαν την τροποποίηση της οργάνωσης και λειτουργίας του ελληνικού σχολείου, με στόχο την ποιοτική αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης, αλλά και τον περιορισμό της σπατάλης, την αξιοποίηση των υπαρχόντων υποδομών και την εφαρμογή των καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας για όλους τους μαθητές της επικράτειας, αλλά και τη διευκόλυνση των εκπαιδευτικών για την παροχή ποιοτικών εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Στο νέο εκπαιδευτικό σύστημα που διαμορφώνεται, ιδιαίτερη θέση κατέχει η απόφαση για εκτεταμένες συγχωνεύσεις και καταργήσεις σχολικών μονάδων της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (minedu.gov, 2011), γεγονός που συνεπάγεται με αλλαγές στη χωροταξία των εκπαιδευτικών κτιρίων. Ωστόσο, η διαδικασία των συγχωνεύσεων – ιδρύσεων σχολικών μονάδων δεν αποτελεί από μόνη της μεταρρύθμιση, καθώς δεν πρόκειται για κάποιο νέο θεσμικό πλαίσιο, αλλά εφαρμογή προηγούμενων νόμων και υπουργικών αποφάσεων. Οι συνενώσεις και ιδρύσεις σχολείων γίνονται κάθε χρόνο με βάση τον Ν. 1566/1985 (ΦΕΚ 167/Α/1985) περί της «Δομής και λειτουργίας της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις», ανάλογα με τις αλλαγές στην κατανομή του μαθητικού πληθυσμού. Η διοικητική μεταρρύθμιση του «Καλλικράτη», Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α/2010) περί της «Νέας αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», με την οποία μεταρρυθμίστηκε η διοικητική διαίρεση της Ελλάδας και επανακαθορίστηκαν τα όρια των αυτοδιοικητικών μονάδων, ο τρόπος εκλογής των οργάνων και οι αρμοδιότητές τους, διευκολύνει τη διαδικασία αυτή. Οι νέοι Καλλικρατικοί δήμοι αναλαμβάνουν τη

⁵ Όπως αυτός τροποποιήθηκε από τον Νέο Οικοδομικό Κανονισμό (Ν.Ο.Κ.), Ν. 4067/2012 (ΦΕΚ 79/Α/2012).

λειτουργία των σχολείων και καλούνται να καλύψουν τα λειτουργικά του έξοδα, όπως συντηρήσεις κτιρίων, θέρμανση, καθαριότητα, αναλώσιμα, κ.ά., καθώς και τα έξοδα μεταφοράς των μαθητών, έτσι ώστε να καλύπτονται οι πραγματικές ανάγκες κάθε περιοχής, ανάλογα με τις γεωγραφικές συνθήκες και τις ιδιαιτερότητές της. Το σχολικό έτος 2011 – 2012, το Υπουργείο Παιδείας πραγματοποίησε μεταβολές στη λειτουργία των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, μέσω συνενώσεων σχολικών μονάδων, με στόχο την καλύτερη αξιοποίηση των υποδομών και τη δημιουργία πιο λειτουργικών και αποτελεσματικών σχολικών μονάδων (Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α., 2012).

Στην περιφέρεια δίνεται έμφαση στη συνένωση ολιγοθέσιων σχολείων, εκεί όπου οι συνθήκες το επιτρέπουν, ενώ στα μεγάλα αστικά κέντρα οι συνενώσεις αφορούν κυρίως στα συστεγαζόμενα σχολεία. Επομένως, καταργούνται μικρά Δημοτικά σχολεία σε χωριά, στα οποία ένας ή δύο δάσκαλοι αναλαμβάνουν και τις 6 τάξεις. Αντίστοιχα, στα αστικά κέντρα, γίνεται συνένωση Δημοτικών σχολείων που συστεγάζονται ή συναυλίζονται. Επιπλέον, καταργούνται τα πολύ μικρά Γυμνάσια και Λύκεια που δεν εξασφαλίζουν τον απαιτούμενο αριθμό μαθητών για την ουσιαστική εφαρμογή του ισχύοντος ωρολογίου προγράμματος και σε πολλές περιπτώσεις, από τη συνένωση των σχολείων, καταργούνται οι διπλοβάρδιες (πρωί – απόγευμα). Τέλος, σκοπός του υπουργείου είναι στα νέα σχολεία που δημιουργούνται να φοιτούν μαθητές της ίδιας σχολικής βαθμίδας, επομένως στις σχολικές μονάδες που προκύπτουν με τις συνενώσεις δημιουργούνται σχολεία της ίδια βαθμίδας, ή τουλάχιστον Νηπιαγωγεία με Δημοτικά και Γυμνάσια με Λύκεια. Οι κατευθυντήριες γραμμές – προϋποθέσεις που πρέπει να τηρούνται για τη βέλτιστη χωροθέτηση των νέων σχολικών μονάδων διαμορφώνονται ως εξής (Υ.Π.Δ.Β.Μ.Θ., 2011):

- Τα κριτήρια συνένωσης είναι οι κτιριακές υποδομές – εγκαταστάσεις, καθώς και οι δυνατότητες ανάπτυξης αιθουσών διδασκαλίας, βιβλιοθήκης και λοιπών βοηθητικών χώρων και εξοπλισμού στο σχολείο μετακίνησης. Σε κάθε περίπτωση, τηρούνται οι κανονιστικές ρυθμίσεις για το μέγιστο αριθμό μαθητών (έως 25 για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση και έως 30 για τη δευτεροβάθμια).
- Εκτιμάται η χιλιομετρική απόσταση για το νέο σχολείο, λαμβάνοντας υπόψη τη συγκοινωνιακή κάλυψη της περιοχής, το οδικό δίκτυο, τις επικρατούσες καιρικές συνθήκες και τη διάρκεια κάλυψης της διαδρομής για την άφιξη στο νέο σχολείο, η οποία για τις δύσκολες και δυσπρόσιτες περιοχές δεν μπορεί να υπερβαίνει τη μισή ώρα για τα σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και τα τρία τέταρτα της ώρας και τα σχολεία της δευτεροβάθμιας.

- Ιδιαίτερα για τις ορεινές και τις μικρές νησιωτικές περιοχές, στις οποίες οι αποστάσεις, οι συγκοινωνιακές και καιρικές συνθήκες δεν διασφαλίζουν προϋποθέσεις ασφαλούς μεταφοράς των μαθητών, κάθε περίπτωση εξετάζεται χωριστά και εντάσσεται κατ' εξαίρεση σε οργανωτική δομή μικρής σχολικής μονάδας, βάσει των ιδιαιτεροτήτων της και τηρουμένων των παιδαγωγικών κριτηρίων, μέχρι να δημιουργηθούν κατάλληλες συνθήκες με την κατασκευή δημοτικών έργων.
- Σχολικές μονάδες που συνενώνονται αποτελούν ενιαία σχολική μονάδα χωρίς παραρτήματα.
- Σε περίπτωση κατάργησης μίας ή περισσότερων σχολικών μονάδων και εφόσον οι συνθήκες το υπαγορεύουν, ιδρύεται νέα σχολική μονάδα σε περιοχή που συγκεντρώνεται ο μεγαλύτερος αριθμός μαθητών.
- Σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που λειτουργούν σε ενιαίο χώρο ως ξεχωριστές σχολικές μονάδες της ίδιας βαθμίδας, ενοποιούνται σε μία σχολική μονάδα, τηρουμένων των ως άνω κριτηρίων και προϋποθέσεων του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου (π.χ. το όριο οργανικότητας για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση το 12/θέσιο δημοτικό σχολείο).

Τέλος, για την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των σχολικών μονάδων, το υπουργείο θέτει τους παρακάτω περιορισμούς, αναφορικά με τον αριθμό των μαθητών ανά τμήμα και σχολική μονάδα (Υ.Π.Δ.Β.Μ.Θ., 2011):

- Οι συνενώσεις δεν επιφέρουν αύξηση του αριθμού των μαθητών ανά τμήμα πέραν του μέχρι σήμερα επιτρεπτού. Αντίθετα, στα συνενωμένα σχολεία υπάρχει κατεύθυνση ο αριθμός των μαθητών σε κάθε τμήμα να μην ξεπερνά τα 25 παιδιά στην Πρωτοβάθμια και τα 25 + 10% στη Δευτεροβάθμια.
- Οι συνενώσεις δεν οδηγούν σε υπερμεγέθη σχολεία. Ο συνολικός αριθμός των μαθητών στα υπό συνένωση σχολεία δεν ξεπερνά τα 400 παιδιά. Σε ελάχιστες περιπτώσεις -6 πανελλαδικώς- σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, τα σχολεία που προκύπτουν από τις συνενώσεις έχουν αριθμό μαθητών από 400 και άνω, χωρίς να ξεπερνούν ωστόσο τους 500.

2.3 | Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

Η χωρική ανάπτυξη των πανεπιστημίων μπορεί να κατηγοριοποιηθεί σε δύο διαφορετικά μοντέλα. Το ένα μοντέλο αναπτύχθηκε στην Ευρώπη, όπου τα πρώτα πανεπιστήμια δημιουργήθηκαν μέσα στον αστικό ιστό δυναμικών –κατά το πλείστον– πόλεων. Τα πανεπιστήμια αυτά επικεντρωνόντουσαν σε επιστημονικά αντικείμενα που εξασφάλιζαν στους γνώστες τους ισχύ και υψηλή κοινωνική θέση: νομικά, ιατρική και κυρίως θεολογία. Στη χωροθέτησή τους ήταν εμφανείς οι πολιτικές και κοινωνικές επιλογές, ώστε να διευκολύνεται η κυριαρχία τους στις κοινωνίες των πόλεων που τα φιλοξενούσαν. Ωστόσο, μέχρι τις αρχές του 20ού αιώνα στην Ευρώπη, η συγκέντρωση των πανεπιστημιακών κτιρίων σε μια σαφώς διακεκριμένη ζώνη δεν αποτελούσε στοιχείο των πρώτων πολεοδομικών σχεδίων (Λαλένης & Θεοδωρίδου, 2010). Το άλλο μοντέλο αναπτύχθηκε στην Αμερική, όπου δημιουργήθηκαν συμπλέγματα πανεπιστημιακών υποδομών με μεγαλύτερη λειτουργική αυτονομία και χωροθετήθηκαν κοντά σε μικρές πόλεις. Η γειτνίαση αυτή βοήθησε στο να καλύπτονται διάφορες λειτουργικές ανάγκες τους, ενώ σταδιακά η πόλη αποκτούσε εξάρτηση και «δορυφορική» σχέση με το εκεί πανεπιστήμιο. Η πρώτη διατύπωση αυτής τη ιδέας αποδίδεται στον Thomas Jefferson⁶, που έδωσε αυτή τη μορφή στο πανεπιστήμιο της Βιρτζίνια, δίπλα στην μικρή αγροτική πόλη Σάρλοτσβιλ, ήδη από το 1819⁷. Ο στόχος ήταν η δημιουργία ενός αυτόνομου «ακαδημαϊκού χωριού», όπου ζητούμενα ήταν η ανθρώπινη κλίμακα, η ευχαρίστηση και οι μεγάλες πρασίνου (Λαλένης & Θεοδωρίδου, 2010). Σταδιακά, μεταξύ των δύο αυτών παραδοσιακών μοντέλων αναπτύχθηκαν και νέες υβριδικές μορφές πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων, που έτειναν να γεφυρώσουν την απόσταση των δύο αρχικών μοντέλων, με δημιουργίες πανεπιστημιούπολεων στις περιφέρειες μεγάλων πόλεων (Λαλένης & Θεοδωρίδου, 2010).

Η ιδέα της δημιουργίας μιας αυτόνομης πανεπιστημιακής «ζώνης», ως στοιχείο του πολεοδομικού σχεδιασμού, εξαπλώνεται γρήγορα σε όλον τον κόσμο. Μετά τον β' παγκόσμιο πόλεμο τόσο στην Αμερική, όσο και στην Ευρώπη, η ανάγκη ίδρυσης συγκροτημάτων ικανών να φιλοξενούν μεγάλους αριθμούς σπουδαστών και διαφορετικά μεταξύ τους τμήματα, έτσι ώστε να γίνεται δυνατή η κοινή χρήση χώρων με μεγάλο λειτουργικό κόστος (εργαστήρια, βιβλιοθήκες, εστιατόρια, αθλητικές εγκαταστάσεις), οδήγησε στην ανάπτυξη πολλών παραλλαγών «αυτόνομων» πανεπιστημιούπολεων (Hall, 1997 στο Λαλένης & Θεοδωρίδου, 2010). Σχεδιάζονται

⁶ Τρίτος πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής (1801 – 1809).

⁷ Σύμφωνα με το Oxford English Dictionary η πρώτη καταγεγραμμένη χρήση της λέξης campus συναντάται το 1774 σε σχέση με το Princeton University.

campus είτε εντός, είτε εκτός του αστικού ιστού και εξετάζονται ζητήματα ένταξης και γενικότερης σχέσης του πανεπιστημίου με την πόλη: είτε με τη μορφή της επανάχρησης της υπάρχουσας κτιριακής υποδομής στη βάση ενός οργανικού σχεδιασμού, είτε με παρεμβάσεις που προβλέπουν την ενσωμάτωση αστικών λειτουργιών στο εσωτερικό των πανεπιστημιούπολεων, ώστε να ενισχύονται οι δεσμοί με την πόλη και να διαμορφώνεται ένα «κατά αναλογία» αστικό περιβάλλον στο εσωτερικό των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων (Λαλένης & Θεοδωρίδου, 2010).

Οι τύποι των σχεδίων γενικής διάταξης των πανεπιστημιούπολεων (master plan) συναντώνται σε πολλές παραλλαγές που, σύμφωνα με τον Πολυδωρίδης & Πολυδωρίδης (1971), μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τέσσερις γενικούς τύπους:

- Τον τύπο οργάνωσης των επιμέρους σχολών, με δικές τους εγκαταστάσεις σε ανεξάρτητες «νησίδες». Με βάση ένα γενικό σχέδιο χρήσεων γης, η συνολική έκταση χωρίζεται σε «οικόπεδα», ένα για κάθε σχολή και για κάθε λειτουργία. Η προσπάθεια επικεντρώνεται στη λειτουργική κατανομή της έκτασης και την επίλυση κυκλοφοριακών ζητημάτων.
- Την ελεύθερη συνεχή διάταξη, που αποτελεί εξέλιξη του προηγούμενου συστήματος. Η ανεξαρτησία των σχολών εξακολουθεί να υπάρχει, ωστόσο περιορίζεται η μεταξύ τους απόσταση και δημιουργείται ένα ενιαίο σύνολο. Η ιδέα του κέντρου ως χώρου κοινής ζωής των φοιτητών, που συγκεντρώνει τις κοινωνικές και ψυχαγωγικές λειτουργίες, εμφανίζεται σε υποτυπώδη μορφή.
- Το σύστημα της γραμμικής διάταξης, λύνει το πρόβλημα της οργάνωσης με διαφορετικό τρόπο. Το βασικό στοιχείο είναι το γραμμικό κέντρο, που αποτελεί και τη σπονδυλική του στήλη. Σε αυτό το γραμμικό κέντρο συγκεντρώνονται όλες οι κοινωνικές, ψυχαγωγικές λειτουργίες και διοικητικές υπηρεσίες. Με βάση τον γραμμικό άξονα του κέντρου, οι διάφορες σχολές αναπτύσσονται σε δευτερεύοντες κάθετους άξονες, έχοντας πλήρη επαφή μαζί του, αλλά συγχρόνως έχουν τη δυνατότητα να επεκταθούν.
- Τέλος, ο τύπος του πλέγματος αντιμετωπίζει εντελώς διαφορετικά το θέμα. Η έννοια της ανεξάρτητης σχολής εξαφανίζεται και τη θέση της παίρνει η έδρα ή το εργαστήριο. Το συγκρότημα λειτουργικά και κατασκευαστικά αποτελεί ένα ενιαίο σύνολο, στο οποίο κάθε λειτουργία βρίσκεται στην κατάλληλη θέση. Στο πλέγμα των λειτουργιών δίνει ζωή ένα κατάλληλα μελετημένο δίκτυο ελεύθερων χώρων και κυκλοφορίας πεζών και τροχοφόρων.

Η δημιουργία εγκαταστάσεων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα μπορεί να χωριστεί σε τέσσερις χρονικές περιόδους. Κατά την πρώτη περίοδο, ανεγείρονται δύο πανεπιστημιακά κτίρια – μνημεία, το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (Ε.Μ.Π.) και το Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Στη δεύτερη περίοδο, που μπορεί να συσχετιστεί με την εποχή του Βενιζέλου, ιδρύεται η πανεπιστημιούπολη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.) και ανασυγκροτείται το Ε.Μ.Π. Η τρίτη περίοδος ταυτίζεται με τη μεταρρύθμιση Παπανδρέου της δεκαετίας του 1960, την ίδρυση δύο ισχυρών περιφερειακών πόλων στην Πάτρα και τα Γιάννενα και τη δρομολόγηση συγκροτημάτων στις παρυφές ή σε απόσταση από τις πόλεις. Τέλος, η τέταρτη περίοδος αφορά στα περισσότερα ή λιγότερο σχεδιασμένα *campus* των πολυάριθμων πανεπιστημίων και ΤΕΙ ανά την επικράτεια των τελευταίων δεκαετιών (Λαλένης & Θεοδωρίδου, 2010). Αξίζει πάντως να σημειωθεί πως, ενώ το θέμα των πανεπιστημιούπολεων απασχολεί για πρώτη φορά συστηματικά στην Ελλάδα την κυβέρνηση και τους ειδικούς κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου, εστιαζόμενο κυρίως στην ίδρυση και λειτουργία του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ήδη από το πρώτο πολεοδομικό σχέδιο της Θεσσαλονίκης του E. Herbrard το 1917, υπήρξε πρόβλεψη για μια οργανωμένη περιοχή εγκατάστασης του Πανεπιστημίου, δίπλα στο ιστορικό κέντρο της πόλης (Καραδήμου – Γερόλυμπου & Βιτοπούλου, 2002).

Η χωροθέτηση των ελληνικών πανεπιστημίων και η εγκατάσταση των τμημάτων τους χαρακτηρίζονται από μεγάλη διασπορά και τελικά από την εγκατάσταση μη ολοκληρωμένων ομάδων τμημάτων, που σε πολλές περιπτώσεις δεν συγκροτούν σχολή, σε τοπικό επίπεδο (Κόνσολας κ.ά., 2010). Πιο συγκεκριμένα, στην Ελλάδα σήμερα υπάρχουν 58 πόλεις έδρες σχολών ή μεμονωμένων τμημάτων (πίνακας 2α και 2β).

πίνακας 2α: Χωροταξική κατανομή λειτουργούντων τμημάτων Πανεπιστημίων (2015 - 2016).

Ίδρυμα	Πόλη	Αριθμός τμημάτων	
		Α/Α	Σύνολο
Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο	Αθήνα	31	31
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	Αθήνα	9	9
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	Αθήνα	8	8
Πάντειο Πανεπιστήμιο	Αθήνα	9	9
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	Αθήνα	6	6
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	Αθήνα	4	4

Πανεπιστήμιο Πειραιά	Πειραιάς	9	9
Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών	Αθήνα	2	2
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	Θεσσαλονίκη Σέρρες	40 1	41
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	Θεσσαλονίκη	8	8
Πανεπιστήμιο Πατρών	Πάτρα	24	24
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	Ιωάννινα	15	15
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	Κομοτηνή Ξάνθη Αλεξανδρούπολη Ορεστιάδα	7 5 4 2	18
Πανεπιστήμιο Κρήτης	Ρέθυμνο Ηράκλειο	9 7	16
Πολυτεχνείο Κρήτης	Χανιά	5	5
Πανεπιστήμιο Αιγαίου	Μυτιλήνη Μύρινα Χίος Καρλόβασι Ερμούπολη Ρόδος	7 1 3 2 1 3	17
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	Βόλος Λάρισα Τρίκαλα Καρδίτσα Λαμία	12 2 1 1 2	18
Ιόνιο Πανεπιστήμιο	Κέρκυρα	6	6
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	Φλώρινα Κοζάνη	3 3	6
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	Τρίπολη Καλαμάτα Κόρινθος Ναύπλιο Σπάρτη	2 2 2 1 2	9
Σύνολο			261

πηγή: ίδια επεξεργασία

πίνακας 2β: Χωροταξική κατανομή λειτουργούντων τμημάτων ΑΤΕΙ.

Ίδρυμα	Πόλη	Αριθμός τμημάτων	
		Α/Α	Σύνολο
ΤΕΙ Αθήνας	Αθήνα	27	27
ΤΕΙ Πειραιά	Πειραιάς	9	9
ΤΕΙ Θεσσαλονίκης	Θεσσαλονίκη	21	24
	Κιλκίς	1	
	Μουδανιά	1	
	Κατερίνη	1	
ΤΕΙ Θεσσαλίας	Λάρισα	10	14
	Καρδίτσα	3	
	Τρίκαλα	1	
ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας	Μεσολόγγι	4	19
	Αίγιο	2	
	Πάτρα	9	
	Πύργος	2	
	Αμαλιάδα	1	
	Ναύπακτος	1	
ΤΕΙ Κρήτης	Ηράκλειο	8	14
	Χανιά	2	
	Ρέθυμνο	1	
	Άγιος Νικόλαος	1	
	Ιεράπετρα	1	
	Σητεία	1	
ΤΕΙ Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	Καβάλα	5	7
	Δράμα	3	
	Διδυμότειχο	1	
ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας	Κοζάνη	5	11
	Καστοριά	3	
	Φλώρινα	1	
	Πτολεμαΐδα	1	
	Γρεβενά	1	
ΤΕΙ Στερεάς Ελλάδας	Λαμία	5	15
	Χαλκίδα	6	
	Άμφισσα	2	
	Θήβα	1	

	Καρπενήσι	1	
ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας	Σέρρες	4	6
	Κιλκίς	1	
	Κατερίνη	1	
ΤΕΙ Πελοποννήσου	Καλαμάτα	5	6
	Σπάρτη	1	
ΤΕΙ Ηπείρου	Άρτα	3	8
	Ιωάννινα	3	
	Πρέβεζα	1	
	Ηγουμενίτσα	1	
ΤΕΙ Ιονίων Νήσων	Κεφαλονιά	3	7
	Ζάκυνθος	2	
	Λευκάδα	2	
Σύνολο		169	

πηγή: ίδια επεξεργασία

Το θέμα της μεγάλης διασποράς στον ελληνικό χώρο επιτείνεται από δύο επιπρόσθετους παράγοντες (Κόνσολας κ.ά., 2010):

- Το φαινόμενο της ξεχωριστής εγκατάστασης ενός μοναδικού τμήματος ή μιας μικρής ομάδας τμημάτων, που δεν συγκροτούν σχολή ή ακόμα μιας σχολής που δεν έχει σχέση με την οικονομία, την παραγωγή ή την τεχνολογία.
- Το γεγονός ότι οι τόποι εγκατάστασης τέτοιων τμημάτων αποτελούν μικρές ή μεσαίες πόλεις, χωρίς σημαντική οικονομική βάση και γεωγραφικά απομονωμένες είτε απομονωμένα νησιά, όπως στην περίπτωση του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Τίθεται λοιπόν το ερώτημα, εάν μπορούν ένα τμήμα ή μια ομάδα τμημάτων που δεν συγκροτούν σχολή ή μια σχολή που δεν σχετίζεται με την παραγωγή, την οικονομία ή την τεχνολογία, να συνδεθούν με την αναπτυξιακή διαδικασία, συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη των περιοχών εγκατάστασης, ιδίως σε μικρές νησιωτικές, παραμεθόριες ή απομακρυσμένες πόλεις – έδρες. Η δημιουργία και λειτουργία Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης πρέπει να έχει την υποστήριξη των περιφερειακών και τοπικών αρχών, ενώ η συμμετοχή των αρχών αυτών στην ανάπτυξη νέων σχολών ή τμημάτων ανώτατης εκπαίδευσης στην πράξη, αποτελεί προϋπόθεση για την έγκριση της ίδρυσής τους. Η διασύνδεση του Πανεπιστημίου με τις κοινωνικές και αναπτυξιακές ανάγκες της περιοχής, επιτρέπει ή και καθιστά αναγκαίες πολλές φορές,

διαπεριφερειακές και συνεργασίες μεταξύ των ιδρυμάτων, με αποτέλεσμα το Πανεπιστήμιο να λειτουργεί ως γέφυρα επικοινωνίας και συνεργασίας σε τοπικό επίπεδο (Κόνσολας κ.ά., 2010). Η επίδραση του κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος της πόλης και του νομού εγκατάστασης στη λειτουργία και την ανάπτυξη του Πανεπιστημίου και των σχολών του οφείλεται σε μια σειρά από παράγοντες, όπως (Κόνσολας κ.ά., 2010):

- το μέγεθος της πόλης.
- τα γεωγραφικά και τα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της περιοχής.
- η εγγύτητα ή η απομόνωση από τα μεγάλα αστικά κέντρα και τους βασικούς αναπτυξιακούς άξονες.
- η ύπαρξη ή όχι ολοκληρωμένης πανεπιστημιακής μονάδας, που θα μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία ευνοϊκότερου ακαδημαϊκού περιβάλλοντος, οικονομιών συγκέντρωσης στις υποδομές, γενικά καλύτερων συνθηκών εκπαίδευσης και στην ανάπτυξη της ερευνητικής δραστηριότητας, σχετικής με την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.
- ο σχεδιασμός διασύνδεσης τοπικών αναπτυξιακών φορέων με το Πανεπιστήμιο και η δυνατότητα της τοπικής και νομαρχιακής αυτοδιοίκησης και των τοπικών παραγωγικών και κοινωνικών φορέων να διαμορφώσουν μέσα και πολιτικές στήριξης του Πανεπιστημίου και διασύνδεσής του με την πόλη και την περιοχή.

Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια υπάρχει ένα αυξανόμενος προβληματισμός για το ρόλο της ανώτατης εκπαίδευσης σχετικά με την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη και θεωρείται σημαντικό, η ίδρυση ενός πανεπιστημίου να αποδεσμευτεί από σκέψεις και προθέσεις οικονομικής ανάπτυξης. Επίσης, υπάρχει η θεώρηση πως η διάσπαση των πανεπιστημίων σε περισσότερες πόλεις, μπορεί να ωφελεί τις πόλεις, αλλά όχι απαραίτητα και τα πανεπιστήμια (Γέμτος, 1991; Σπυράκη, 1996). Το θέμα της χωροθέτησης ενός πανεπιστημίου έχει σχέση με το ρόλο που διαδραματίζει στον κοινωνικοοικονομικό σχηματισμό της χώρας, την αναπτυξιακή πορεία που χαράσσεται συνολικά, αλλά και ειδικά για την περιοχή τοποθέτησης. Τα επιχειρήματα ίδρυσης και χωροθέτησης νέων πανεπιστημίων τονίζουν την αναμενόμενη ευεργετική επίδραση στα αναπτυξιακά μεγέθη και τις θεσμικές συνιστώσες μιας περιοχής, με άλλα λόγια τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές επιδράσεις ενός πανεπιστημίου σε μια περιφέρεια, ωστόσο, σπανιότερα ή και καθόλου τονίζονται τα οφέλη που μπορεί να αντλήσει το ίδιο το πανεπιστήμιο από την κοινωνία, καθώς και η ύπαρξη ή όχι των προϋποθέσεων για την εκπλήρωση του ρόλου του (Καυκαλάς, 2000).

Σε αυτό το πλαίσιο και αρκετά αργότερα από τη ίδρυση των περισσότερων πανεπιστημίων δημοσιοποιούνται: α) το πόρισμα της Ομάδας Στρατηγικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού (Ο.Σ.Χ.Σ.) της ανώτατης εκπαίδευσης, που συστάθηκε από το Υπουργείο Παιδείας, με τίτλο «Κείμενο αρχών για τη δημιουργία νέων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα», τον Σεπτέμβριο του 2001, β) το Εθνικό Χωροταξικό Σχέδιο Ανάπτυξης της Ελληνικής Ανώτατης εκπαίδευσης, τον Ιούνιο του 2002, που στηρίζεται κατά κύριο λόγο στις επιστημονικές αναλύσεις της Ομάδας Στρατηγικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού (Ο.Σ.Χ.Σ.) της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης και γ) η «Πορεία υλοποίησης και οι περαιτέρω προοπτικές του Εθνικού Χωροταξικού Σχεδίου Ανάπτυξης», τον Αύγουστο 2003.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 2916/2001 σχετικά με τη «Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής», η ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα συγκροτείται από δύο τομείς, τον πανεπιστημιακό και τον τεχνολογικό, οι οποίοι λειτουργούν συμπληρωματικά και με διακριτούς ρόλους. Αυτή είναι μια συγκεκριμένη επιλογή της πολιτείας και, κατά συνέπεια, ο περαιτέρω σχεδιασμός και οι σχετικές προτάσεις στηρίζονται σε αυτή την αρχή. Η μεταφορά της βασικής αυτής αρχής στο επίπεδο της περιφέρειας οδηγεί στην αναγκαιότητα ανάπτυξης ενός διπολικού περιφερειακού συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης, του οποίου τα βασικά χαρακτηριστικά είναι η συμπληρωματικότητα και η διακριτότητα. Αυτά ακριβώς τα χαρακτηριστικά καθιστούν αναγκαία τόσο τη δικτύωση των επιμέρους λειτουργιών του δίπολου όσο και τον αποτελεσματικό συντονισμό τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τις επιταγές του Ν. 2916/2001, τα κεντρικά σημεία και των τριών εισηγήσεων είναι δύο. Το πρώτο αφορά στην εισαγωγή μοντέλου διπολικής περιφερειακής ανάπτυξης της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης, σύμφωνα με το οποίο σε κάθε περιφέρεια θα έπρεπε να υπάρχει ένα δίπολο που θα απαρτίζεται από ένα τουλάχιστον πολυθεματικό (multidisciplinary) Πανεπιστήμιο και ένα τουλάχιστον πολυθεματικό Τ.Ε.Ι., τα οποία θα λειτουργούν συμπληρωματικά και με διακριτούς ρόλους. Το δεύτερο αφορούσε στην εισαγωγή του πλέγματος των προϋποθέσεων για τη δημιουργία νέων τμημάτων Πανεπιστημίων ή Τ.Ε.Ι. σε νέες γεωγραφικές έδρες. Η σημαντικότερη ίσως από τις προϋποθέσεις είναι η ανάγκη ανάπτυξης σε κάθε νέα γεωγραφική έδρα της έννοιας τη σχολής, που θα αποτελείται από τρία τουλάχιστον τμήματα με συνάφεια γνωστικών αντικειμένων. Στόχος είναι η αποφυγή του κατακερματισμού και της απομόνωσης του ακαδημαϊκού δυναμικού με τη διασπορά σε πολλές γεωγραφικές έδρες.

Ο καθορισμός μιας πόλης ως έδρας Σχολής προκύπτει ύστερα από αξιολόγηση μίας σειράς κριτηρίων που καλύπτουν θέματα υποδομής, εξυπηρέτησης των φοιτητών, προσέλκυσης και συγκράτησης έμψυχου δυναμικού, πολιτιστικών δραστηριοτήτων, θέσης στο δίκτυο αστικών κέντρων της περιφέρειας (π.χ. πληθυσμιακή σύνθεση, βαρομετρική τοποθέτηση, διασύνδεση με τα δίκτυα μεταφορών, διαμόρφωσης των τομέων της οικονομικής δραστηριότητας) κ.λπ.

Τέλος, ένα ιδιαίτερο κρίσιμο κριτήριο είναι ο μέγιστος αριθμός φοιτητών που μπορεί να εξυπηρετήσει μία πόλη, με βάση τον πληθυσμό της. Σύμφωνα με τη σημερινή χωροταξική κατανομή των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ στις επιμέρους πόλεις – έδρες τους, υπάρχουν περιπτώσεις πόλεων οι οποίες εξυπηρετούν πάνω από 300 φοιτητές ανά 1.000 κατοίκους. Αυτές οι περιπτώσεις είναι αναμφισβήτως προβληματικές και το σχετικό όριο θα πρέπει να κατέβει αρκετά χαμηλότερα, ώστε να μην υπερβαίνει τους 200 φοιτητές ανά 1.000 κατοίκους.

3

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΑΣ

3.1 | ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Ο δήμος Αγίας ανήκει γεωγραφικά και διοικητικά στην Περιφερειακή Ενότητα Λάρισας, στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Έχει έκταση 668,26 τ.χλμ. και ο πληθυσμός του ανέρχεται στους 11.470 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Βρίσκεται στην ανατολική πλευρά της Π.Ε. Λάρισας και η σημερινή του μορφή προέκυψε με το Πρόγραμμα Καλλικράτης, από την επέκταση του αρχικού δήμου Αγίας με τη συνένωση των προϋπαρχόντων δήμων Λακέρειας, Ευρυμενών και Μελιβοίας. Ο δήμος Αγίας διαιρείται σε τέσσερις δημοτικές ενότητες, οι οποίες αντιστοιχούν σε τέσσερις συγχωνευθέντες δήμους. Κάθε δημοτική ενότητα διαιρείται σε κοινότητες, οι οποίες αντιστοιχούν στα διαμερίσματα των καταργηθέντων Ο.Τ.Α. Οι σημερινές τοπικές κοινότητες του Δήμου, ήταν αυτόνομες κοινότητες και δήμοι πριν την εφαρμογή του προγράμματος Καποδίστρια (dimosagias.gr, 2016). Πιο αναλυτικά:

Δ.Ε. Αγίας

Η δημοτική ενότητα Αγίας, από την οποία αποτελούνταν ο δήμος πριν την επέκταση που καταλαμβάνει 133,00 τ.χλμ. και έχει συνολικό πληθυσμό 5.855 κατοίκους. Περιλαμβάνει τις παρακάτω κοινότητες και οικισμούς:

Δημοτική Κοινότητα Αγίας

Τοπική Κοινότητα Αετολόφου

Τοπική Κοινότητα Ανάβρας

Τοπική Κοινότητα Γερακαρίου

Τοπική Κοινότητα Μεγαλοβρύσου

Τοπική Κοινότητα Μεταξοχωρίου

Τοπική Κοινότητα Νερομύλων

Τοπική Κοινότητα Ποταμιάς

Τοπική Κοινότητα Ελάφου

Δ.Ε. Ευρυμενών

Η δημοτική ενότητα Ευρυμενών, καταλαμβάνει έκταση 95.284 στρεμμάτων και έχει συνολικό πληθυσμό 1.969 κατοίκους. Περιλαμβάνει τις παρακάτω κοινότητες και οικισμούς:

Τοπική Κοινότητα Καρίτσας

Τοπική Κοινότητα Στομίου

Τοπική Κοινότητα Παλαιοπύργου

Τοπική Κοινότητα Ομολίου

Δ.Ε. Λακέρειας

Η δημοτική ενότητα Λακέρειας, καταλαμβάνει έκταση 259,8 τ.χλμ. και έχει συνολικό πληθυσμό 1.481 κατοίκους. Περιλαμβάνει τις παρακάτω κοινότητες και οικισμούς:

Τοπική Κοινότητα Αμυγδαλής

Τοπική Κοινότητα Δήμητρα

Τοπική Κοινότητα Καστρίου

Τοπική Κοινότητα Μαρμαρίνης

Τοπική Κοινότητα Ανατολής

Δ.Ε. Μελιβοίας

Η δημοτική ενότητα Μελιβοίας, καταλαμβάνει έκταση 197,6 τ.χλμ. και έχει συνολικό πληθυσμό 2.195 κατοίκους. Περιλαμβάνει τις παρακάτω κοινότητες και οικισμούς:

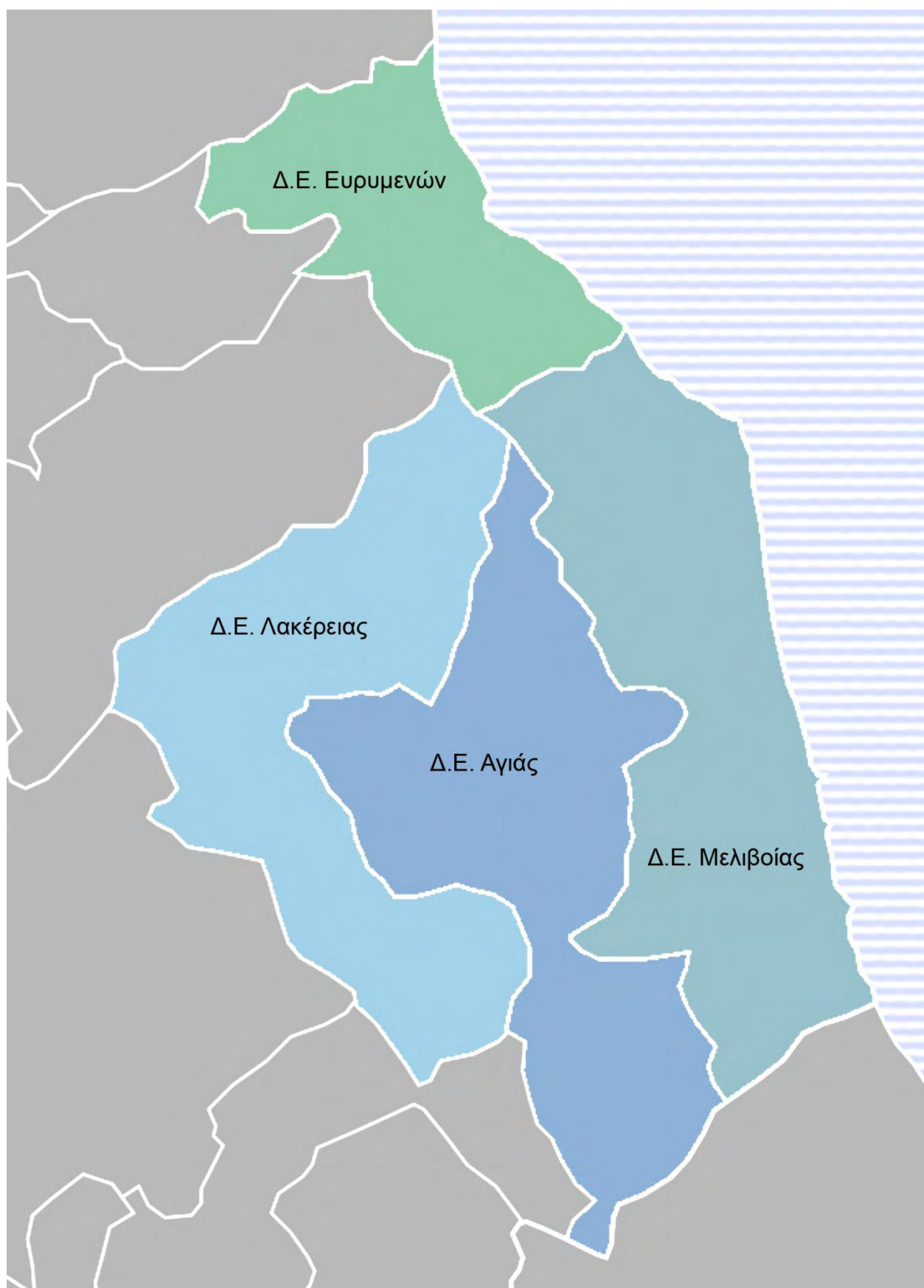
Τοπική Κοινότητα Μελιβοίας

Τοπική Κοινότητα Σκήτης

Τοπική Κοινότητα Σκλήθρου

Τοπική Κοινότητα Σωτηρίτσας

χάρτης 1: Χάρτης Δημοτικών Ενοτήτων Δήμου Αγίας.

πηγή: wikipedia.org, 2016, ίδια επεξεργασία

Δημοτική Ενότητα Αγίας

Η περιοχή της Αγίας κατοικήθηκε ήδη από τους προϊστορικούς χρόνους και στην αρχαιότητα, λόγω της στρατηγικής θέσης της, έπαιξε σημαντικό ρόλο ενώνοντας τη Λάρισα με τα παράλια της περιοχής. Τον 11^ο αιώνα η περιοχή αποτέλεσε τόπο έντονης θρησκευτικής ζωής, όπως μαρτυρεί ο μεγάλος αριθμός των θρησκευτικών μνημείων της. Η μακραίωνη ιστορία της έχει επιδείξει πολλές επιδρομές, λεηλασίες και κατακτήσεις: Καταλανών, Αλβανών, Οθωμανών. Η κωμόπολη της Αγίας χτίστηκε στα πρώτα χρόνια της Τουρκοκρατίας και γνώρισε μεγάλη άνθηση το 17^ο και 18^ο αιώνα. Στη μέση του 18^{ου} αιώνα, γνώρισε μια σημαντική εμπορική και βιοτεχνική άνθιση. Η ευφορία του εδάφους, η πλούσια παραγωγή βαμβακιού και η παραγωγή του μεταξιού υπήρξαν οι βασικότεροι παράγοντες, που αργότερα ώθησαν την ανάπτυξη της βιοτεχνίας ύφανσης, αλλά και του εμπορίου των κόκκινων νημάτων και μεταξιού. Ανάλογη είναι η άνθιση των γραμμάτων, καθώς το Σχολείο των κοινών γραμμάτων αναβαθμίστηκε σε Αλληλοδιδακτικό και ιδρύθηκαν εδώ το Ελληνικό Σχολείο και το Σχολείο Θηλέων.

Μετά την απελευθέρωση της Θεσσαλίας και την προσάρτηση στο ελληνικό κράτος (1881), η περιοχή αλλάζει γρήγορα φυσιογνωμία. Το εμπόριο μεταξιού διακόπηκε, η σηροτροφία όμως συνεχίστηκε έως το 1930, οπότε και εγκαταλείφθηκε και αντικαταστάθηκε με δένδροκαλλιέργειες, και συνδυάστηκε με την παραγωγή μεταξόσπορου, ο οποίος εξαγόταν μέχρι την Περσία. Στο σημείο που τον 19^ο αιώνα σώζονταν ερείπια βυζαντινού φρουρίου, τοποθετείται από ορισμένους συγγραφείς, η παλαιά πόλη Δώτιον (Δήμος Αγίας, 2011).

Δημοτική Κοινότητα Αγίας

Η Αγία είναι η έδρα της ομώνυμης δημοτικής ενότητας με πληθυσμό 3.169 κατοίκους και βρίσκεται στους πρόποδες του Κισσάβου, σε υψόμετρο 250 μ. στο Δώτιο πεδίο. Απέχει από τη Λάρισα 37 χλμ. και τη διασχίζει ο χείμαρος Άμυρος που πηγάζει από τις υπώρειες του Κισσάβου. Η μορφολογία του εδάφους και η ευφορία του τόπου στάθηκαν οι αιτίες της πρώιμης –στους προϊστορικούς χρόνους- κατοίκησης του χώρου της Αγίας. Ο προϊστορικός οικισμός της Αγίας χρονολογείται στην πρώιμη και μέση εποχή του χαλκού. Το όνομα Αγία προήλθε από το Αγυιά (που σημαίνει δρόμος), και παλαιότερα σχετιζόταν με τον Απόλλωνα Αγυιάτη. Κατά τη διάρκεια του έτους οι Αγιώτες ασχολούνται με τις αγροτικές εργασίες, κυρίως με την παραγωγή μήλων, αχλαδιών και κερασιών, τα οποία καταλαμβάνουν τις πρώτες θέσεις στο εμπόριο. Επίσης, πολύ έντονη είναι και η εμπορική δραστηριότητα και κατά κύριο λόγο σε ό,τι

έχει σχέση με την προώθηση των παραγόμενων προϊόντων του πρωτογενούς τομέα (dimosagias.gr, 2016; agias-gaia.gr, 2016).

Τοπική Κοινότητα Αετολόφου

Σε απόσταση από την Αγιά και 42 χλμ. από τη Λάρισα, βρίσκεται ο Αετόλοφος (Δεσιάνη), με πληθυσμό 323 κατοίκους. Κατά μία άποψη ταυτίζεται με τη βυζαντική πόλη Βέσαινα. Οι λόφοι «Αετός» και «Ανάληψη» ταυτίζονται από ερευνητές με τους Δίδυμους Κολώνους. Στη Δεσιάνη παραθέριζε ο γιος του Αλή Πασά, Βέλης, όπου είχε σεράι με περιβολή και τετράγωνη δεξαμενή με ένα «κιόσκι» στο κέντρο. Νοτιοανατολικά του χωριού βρισκόταν ο διαλυμένος πια οικισμός Γρούβιανης. Οι κάτοικοι του Αετόλοφου ασχολούνται κατά κύριο λόγο με τον πρωτογενή τομέα και με τις καλλιέργειες της περιοχής, όπως τα μήλα και τα κεράσια (dimosagias.gr, 2016; agias-gaia.gr, 2016).

Τοπική Κοινότητα Ανάβρας

Ανάμεσα στον Αετόλοφο και το Γερακάρι βρίσκεται το χωριό Ανάβρα με παλαιότερη ονομασία Δογάνη. Είναι χτισμένο σε υψόμετρο 100 μ., βρίσκεται σε απόσταση 30 χλμ. από τη Λάρισα και ο πληθυσμός του ανέρχεται στους 678 κατοίκους, συμπεριλαμβανομένου και του οικισμού της Πρινιάς. Οφείλει την παλιά της ονομασία στην ιταλική λέξη dogana (τελωνείο), επειδή έλεγχε την είσοδο από την Κάρλα στην Αγιά για τη μεταφορά των ψαριών της λίμνης, ή την αλβανική λέξη για τον καπνό. Νότια του χωριού εντοπίστηκαν ευρήματα της Χαλκοκρατίας, κλασσικά, βυζαντινά και μεταβυζαντινά. Οι κάτοικοι της Ανάβρας ασχολούνται κατά κύριο λόγο με τον πρωτογενή τομέα και τις καλλιέργειες της περιοχής, όπως τα μήλα, τα κεράσια και πολλά κηπευτικά (dimosagias.gr, 2016; agias-gaia.gr, 2016).

Τοπική Κοινότητα Γερακαρίου

Το Γερακάρι βρίσκεται σε απόσταση 7 χλμ. από την Αγιά και 34 χλμ. από τη Λάρισα, με πληθυσμό 266 κατοίκους. Η ονομασία του χωριού συνδέεται με το γεράκι, αλλά υπάρχει και ετυμολογία: Το Γερακάριο ή Γερακάρι από την Ιερά Καρνεία ή ιερά Καρυά. Βρίσκεται κοντά στο ερειπωμένο χωριό Βαθύρεμα και στο Παλαιόκαστρο (αρχαία Λακερεία). Στη θέση της νέας γέφυρας Βαθυρέματος προς Αγιά βρίσκεται παλιό θολωτό γεφύρι που θεωρείται το παλαιότερο της Θεσσαλίας. Οι κάτοικοι του Γερακαρίου ασχολούνται κυρίως με τον πρωτογενή τομέα (dimosagias.gr, 2016; agias-gaia.gr, 2016).

Τοπική Κοινότητα Μεγαλοβρύσου

Στα 600 μ., σε πλάτωμα Κισσάβου βρίσκεται το Μεγαλόβруσο (Νιβόλιανη που σημαίνει ουράνια πόλη). Είναι χτισμένο πάνω σε δύο λοφοσειρές στις πλαγιές της Όσσας, 7 χλμ. από την Αγιά και 43 χλμ. από τη Λάρισα και έχει πληθυσμό 199 κατοίκους. Χαρακτηρίζεται ως παραδοσιακός οικισμός και τα σπίτια του χαρακτηρίζονται από ομοιομορφία ως προς το χρώμα τους. Οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με τη γεωργία, τη δενδροκομία και την κτηνοτροφία (dimosagias.gr, 2016).

Τοπική Κοινότητα Μεταξοχωρίου

Δίπλα στην Αγιά σε απόσταση 1,5 χλμ. βρίσκεται το Μεταξοχώρι (Ρέτσιανη) με πληθυσμό 478 κατοίκους. Στο χωριό ρέει ο ποταμός Άμυρος, που ξεκινάει από τον Κίσσαβο και καταλήγει στη λίμνη Κάρλα. Το Μεταξοχώρι είναι γνωστό για την παραγωγή μεταξιού και είναι ένας από του πέντε παραδοσιακούς οικισμούς του νομού. Στην περιοχή έχουν βρεθεί στήλες από τα ρωμαϊκά και ελληνιστικά χρόνια. Οι κάτοικοί του ασχολούνται κυρίως με την καλλιέργεια μήλου και κερασιού, ενώ σε μικρότερες εκτάσεις καλλιεργούνται αχλαδιές, φουντουκιές, ελιές, ροδακινιές κ.λπ. (dimosagias.gr, 2016; agias-gaia.gr, 2016).

Τοπική Κοινότητα Νερομύλων

Το χωριό Νερόμυλοι βρίσκεται στους πρόποδες του Κισσάβου σε υψόμετρο 200 μ., σε απόσταση 29 χλμ. από τη Λάρισα και ο πληθυσμός του ανέρχεται στους 261 κατοίκους. Οι κάτοικοι ασχολούνται με την δενδροκομία, την κτηνοτροφία και την αξιοποίηση των νεροτριβών (dimosagias.gr, 2016).

Τοπική Κοινότητα Ποταμιάς

Το χωριό Ποταμιά βρίσκεται σε απόσταση 7 χλμ. από την Αγιά, στον παλιό δρόμο Αγιάς – Αγιοκάμπου και έχει πληθυσμό 262 κατοίκους. Είναι χτισμένο στους πρόποδες του Μαυροβουνίου, με αξιόλογη βλάστηση από πλατανοδάση και καστανοδάση. Οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με τον πρωτογενή τομέα και ειδικότερα με τις καλλιέργειες της περιοχής, όπως τα μήλα και τα κεράσια. Ωστόσο, σημαντικό είναι και το κομμάτι της κτηνοτροφίας στην περιοχή (dimosagias.gr, 2016; agias-gaia.gr, 2016).

Τοπική Κοινότητα Ελάφου

Η Έλαφος είναι χτισμένη στις πλαγιές του Μαυροβουνίου, σχεδόν «αποκομμένη» από τα υπόλοιπα χωριά του Δήμου Αγιάς. Απέχει 33 χλμ. από την Αγιά

και 42 χλμ. από τη Λάρισα, ενώ ο πληθυσμός του χωριού ανέρχεται στους 219 κατοίκους. Το χωριό περιβάλλεται από πυκνό δάσος δρυός και οξιάς. Οι κάτοικοι της Ελάφου ασχολούνται με τον πρωτογενή τομέα με τις κύριες καλλιέργειες της, καθώς και με την κτηνοτροφία και την ξυλεία (dimosagias.gr, 2016; agias-gaia.gr, 2016).

Δημοτική Ενότητα Ευρυμενών

Η περιοχή των Ευρυμενών αποτελούσε μέρος της αρχαίας Μαγνησίας, η οποία εκτείνονταν από την κοιλάδα των Τεμπών μέχρι τη Σηπιάδα, το σημερινό ακρωτήριο του Αγίου Γεωργίου, στην άκρη του Παγασητικού και περιλάμβανε τις επαρχίες Βόλου και Αγιάς. Ο Δήμος Ευρυμενών αναφέρεται ως ένας εκ των τριών δήμων της επαρχίας Αγιάς. Η βορειότερη πόλη αυτής της περιοχής ήταν το Ομόλιο (Ομόλη, Όμολος), το οποίο άκμασε τον 4^ο αιώνα π.Χ. Χτισμένο στις βόρειες πλαγιές της Όσσας, το Ομόλιο έλεγχε το ανατολικό άκρο του περάσματος των Τεμπών, αλλά και το δρόμο που οδηγούσε από τα παράλια προς το εσωτερικό της Θεσσαλίας. Τα ερείπια της αρχαίας πόλης, τα οποία σώζοντας έως σήμερα, βρίσκονται κοντά στο σημερινό χωριό, στη θέση της εκκλησίας του Προφήτη Ηλία. Στην περιοχή των Ευρυμενών υπήρχαν οι αρχαίες πόλεις Μύρες και Ευρυμενές. Ορισμένοι μελετητές τοποθετούν στο Στόμιο τις Μύρες και τις Ευρυμενές ή Ευρυμένη, στο Κόκκινο Νερό, νότια της Καρίτσας. Άλλοι μελετητές τοποθετούν τις Ευρυμενές στα βορειοανατολικά του Στομίου, όπου βρίσκονται και τα ερείπια του βυζαντινού κάστρου, που βρέθηκαν στη θέση Παλαιόπυργος. Η άποψη αυτή ενισχύεται και από την εύρεση τάφων του 6^{ου} – 5^{ου} αιώνα στο λιμανάκι Στομίου.

Νοτιότερα του Στομίου, σε υψόμετρο 500 μ. συναντά κανείς την κοινότητα Καρίτσας, από όπου ξεκινούν μονοπάτια που οδηγούν στις παραλίες της Πλατιάς Άμμου και της Παναγίτσας. Στο δρόμο για την Πλατιά Άμμο απαντώνται τα ερείπια κάστρου, τα οποία ταυτίζονται με αυτά των αρχαίων Ευρυμενών. Στην κοινότητα Καρίτσας ανήκει και ο οικισμός Κόκκινο Νερό, ο οποίος φημίζεται για τις ιαματικές του πηγές, Πάνω από την πηγή βρίσκεται ένα γεφύρι με στοιχεία παλαιοχριστιανικής κατασκευής, το οποίο πήρε τη σημερινή του μορφή το 1917. Από αυτό λέγεται πως πέρασε ο Αλέξιος Α' το 1084, κατευθυνόμενος προς την πολιορκημένη από τους Νορμανδούς πόλη της Λάρισας (Δήμος Αγιάς, 2011).

Τοπική Κοινότητα Καρίτσας

Η Καρίτσα είναι χτισμένη στις πλαγιές του Κισσάβου, σε υψόμετρο 300 μ., απέχει 25 χλμ. από την Αγιά και 55 χλμ. από τη Λάρισα και έχει πληθυσμό 535

κατοίκους. Βρίσκεται βορειοανατολικά της Λάρισας, κοντά στις εκβολές του ποταμού Πηνειού στο Αιγαίο Πέλαγος. Η αρχική θέση της Καρίτσας ήταν στις ακτές της Παναγίας, του Ψαρόλακα και του Πηγαδιού, αλλά όπως λέγεται, οι κάτοικοί της αναγκάστηκαν να χτίσουν ψηλότερα τις κατοικίες τους εξαιτίας των πειρατών, στη διάρκεια της τουρκοκρατίας. Οι κάτοικοι ασχολούνται κατά κύριο λόγο με τον πρωτογενή τομέα. Η κύρια καλλιέργεια είναι αυτή του κάστανου, για την οποία φημίζεται όλη η περιοχή (dimosagias.gr, 2016).

Τοπική Κοινότητα Στομίου

Το Στόμιο είναι η έδρα της δημοτικής ενότητας Ευρυμενών και έχει πληθυσμό 553 κατοίκους. Είναι σημαντικό τουριστικό θέρετρο, καθώς συνδυάζει βουνό (Κίσσαβος) και θάλασσα, ενώ κοντά του βρίσκεται το δέλτα του Πηνειού ποταμού. Στη θέση του βρισκόταν η αρχαία πόλη Ευρυμενές. Παλαιότερα ήταν γνωστό με την τουρκική ονομασία του, Τσάγεζι που σημαίνει στόμιο ποταμού, αλλά και το σημερινό του όνομα έχει την ίδια προέλευση λόγω των εκβολών του Πηνειού ποταμού. Το δέλτα του Πηνειού κοντά στο Στόμιο είναι προστατευόμενος υδροβιότοπος του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000. Κύρια ασχολία των κατοίκων είναι οι τουριστικές επιχειρήσεις, αλλά και ο πρωτογενής τομέας, με την αλιεία να καταλαμβάνει σημαντική θέση (dimosagias.gr, 2016; agias-gaia.gr, 2016).

Τοπική Κοινότητα Παλαιοπύργου

Ο Παλαιόπυργος απέχει 40 χλμ. από την Αγιά και 42 χλμ. από τη Λάρισα. Έχει πληθυσμό 244 κατοίκους, συμπεριλαμβανομένων των οικισμών της Αλεξανδρινής και του Στρίτζου. Οι κάτοικοι του Παλαιοπύργου ασχολούνται με τον πρωτογενή τομέα και ειδικότερα με την αλιεία (agias-gaia.gr, 2016).

Τοπική Κοινότητα Ομολίου

Το Ομόλιο βρίσκεται βορειοανατολικά του νομού Λάρισας, στους πρόποδες του Κισσάβου. Απέχει 40 χλμ. από την Αγιά και 40 χλμ. από τη Λάρισα και έχει 606 κατοίκους. Γειτνιάζει με την κοιλάδα των Τεμπών και το δέλτα του Πηνειού. Οι κάτοικοι του Ομολίου ασχολούνται με τον πρωτογενή τομέα και με τις διάφορες καλλιέργειες που αναπτύσσονται στην περιοχή (agias-gaia.gr, 2016).

Δημοτική Ενότητα Λακέρειας

Η Λακέρεια ήταν αρχαία πόλη της Θεσσαλίας και θεωρούνταν πόλη των μυθολογικών Φλεγύων. Κατά τον Πίνδαρο, η πόλη αυτή βρισκόταν πάνω σε ένα από τα δύο υψώματα, τα οποία αποτελούσαν τους δίδυμους λόφους, όπως λέγονταν από τον Ησίοδο. Η βορειοανατολική κορυφή του λόφου περιβάλλεται από ελληνικούς αρχαιότατους τοίχους. Κάποιοι αρχαιολόγοι ταυτίζουν τη Λακέρεια με το Καστρί, ενώ άλλοι με το Παλαιό Κάστρο. Η Λακέρεια αναφέρεται από τον Πλίνιο και τον Στέφανο Βυζάντιο με την ονομασία Δώτιον, από την ομώνυμη πεδιάδα, όπου βρίσκεται ο δίδυμος λόφος. Κατά τον Ησίοδο, στην περιοχή έμενε η Κορώνις, η μητέρα του Ασκληπίου από τον Απόλλωνα, ο οποίος τη θανάτωσε εξαιτίας της εύνοιάς της προς τον Ίσχο, το γιο του Έλατου.

Η ευρύτερη περιοχή της Λακέρειας παρουσίασε μία σημαντική ανάπτυξη κατά τους αρχαίους και τους βυζαντινούς χρόνους. Σπουδαίοι αρχαιολογικοί χώροι, βυζαντινά μνημεία και διασωθέντα κτίρια επιβεβαιώνουν ή υπογραμμίζουν μεγάλα κεφάλαια του πολιτισμού της. Για παράδειγμα:

- στη Δήμητρα, που στις αρχές του 2^{ου} αιώνα (1907 – 1909) εποικίστηκε με πρόσφυγες από την Ανατολική Ρωμυλία, σώζεται το παλιό σχολείο του χωριού, που χρονολογείται στα τέλη του 19^{ου} αιώνα.
- το Καστρί ταυτίζεται από τους ερευνητές με τις αρχαίες πόλεις Κερκίνειο ή Άμυρο, με τη βυζαντινή Κέστριτζα και με το Καστριτσικίό Κεσσερίτς της Τουρκοκρατίας.
- στη Μαρμαρίνη σώζονται αρκετοί νερόμυλοι και έχουν ανασκαφεί τάφοι της Μυκηναϊκής εποχής (Δήμος Αγίας, 2011).

Τοπική Κοινότητα Αμυγδαλής

Η Αμυγδαλή είναι κτισμένη στους πρόποδες του Μαυροβουνίου, απέχει 26 χλμ. από την Αγιά και 42 χλμ. από τη Λάρισα και ο πληθυσμός της ανέρχεται στους 360 κατοίκους. Βορειοδυτικά του χωριού βρέθηκε η θέση νεολιθικού οικισμού. Άλλα ευρήματα προέρχονται από την εποχή της Χαλκοκρατίας, ενώ τα ευρήματα των ιστορικών χρόνων είναι της Τουρκοκρατίας. Το παλιό χωριό, η Κουκουράβα, βρισκόταν στα χρόνια της Τουρκοκρατίας στο βουνό, σε υψόμετρο 450 μ., πάνω από την Κάρλα και συνδεόταν μαζί της με πετρόχτιστο μονοπάτι, το οποίο σώζεται μέχρι σήμερα. Το παλιό χωριό Κουκουράβα εγκαταλείφθηκε για πρώτη φορά στη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου και οι κάτοικοι του εγκαταστάθηκαν και έζησαν σε παράγκες στη Λάρισα για τρία περίπου χρόνια, μέχρι και το 1950. Οι κάτοικοι ασχολούνται κατά κύριο λόγο με

τον πρωτογενή τομέα και με καλλιέργειες, όπως το βαμβάκι, το σιτάρι και το καλαμπόκι, ενώ έντονο είναι και το στοιχείο της κτηνοτροφίας (dimosagias.gr, 2016; agias-gaia.gr, 2016).

Τοπική Κοινότητα Δήμητρας

Το χωριό Δήμητρα είναι έδρα της δημοτικής ενότητας Λακέρειας, απέχει από την Αγιά 13 χλμ. και από τη Λάρισα 24 χλμ. και έχει 315 κατοίκους. Το παλιό όνομα του χωριού είναι Τζιουζάνη. Νοτιοανατολικά του χωριού βρέθηκε μαγούλα, στην κορυφή της οποίας υπάρχει τύμβος της κλασικής εποχής. Στη στροφή του δρόμου προς Νότια, ανάμεσα στη Δήμητρα και το χωριό Γερακάρι, σώζεται ο μικρός ναός του Αγίου Νικολάου του "Φονιά", οι λόφοι πίσω από τον οποίο ταυτίζονται από ορισμένους ερευνητές με τους Δίδυμους Κολωνούς, κοντά στους οποίους εντοπίζεται πιθανόν η θέση της αρχαίας Λακέρειας. Επίσης, σώζεται το παλιό σχολείο του χωριού, που χρονολογείται στα τέλη του 19 ου αιώνα. Στις αρχές του 20ου αιώνα (1907-1909) το χωριό εποίκιστηκε με πρόσφυγες από την Ανατολική Ρωμυλία. Οι κάτοικοι ασχολούνται με τον πρωτογενή τομέα με καλλιέργειες όπως το βαμβάκι και το σιτάρι, αλλά και με τις δενδρώδεις καλλιέργειες (dimosagias.gr, 2016; agias-gaia.gr, 2016).

Τοπική Κοινότητα Καστρίου

Το Καστρί βρίσκεται σε απόσταση 18 χλμ. από την Αγιά και 33 χλμ. από τη Λάρισα και έχει 248 κατοίκους, συμπεριλαμβανομένου και του οικισμού Νεοχωρίου (Πλασιά). Η περιοχή κατοικείται συνεχώς από τη Νεολιθική εποχή. Κατά τη Μακεδονική περίοδο και τους Ρωμαϊκούς χρόνους, βόρεια της περιοχής, λειτουργούσε λατομείο μαρμάρου. Από το λατομείο αυτό προέρχονται επιτύμβιες στήλες, επιγραφές και μάρμαρα για τα αρχαία θέατρα της Λάρισας και Παγασών. Ρωμαϊκά θεωρούνται και τα ερείπια λουτρών που βρέθηκαν στη θέση Χαμάμια. Το βυζαντινό κάστρο του Καστρίου πατά πάνω στα θεμέλια του αρχαίου ελληνικού τείχους και μέσα στο χώρο του βρίσκεται ο ναός του Αγ. Γεωργίου, που χρονολογείται από τον 12^ο – 13^ο αιώνα. Το Καστρί είναι ένα καθαρά αγροτικό χωριό, όπου οι κάτοικοι απασχολούνται στον πρωτογενή τομέα και ειδικότερα με τις καλλιέργειες που κυριαρχούν στον Θεσσαλικό κάμπο, όπως είναι το βαμβάκι, τα σιτηρά, το καλαμπόκι και τα όσπρια (dimosagias.gr, 2016; agias-gaia.gr, 2016).

Τοπική Κοινότητα Μαρμαρίνης

Το χωριό Μαρμαρίνη βρίσκεται στους πρόποδες του Κισσάβου, απέχει 25 χλμ. από την Αγιά και 25 χλμ. από τη Λάρισα και ο πληθυσμός του είναι 293 κάτοικοι. Το παλιό όνομα του χωριού είναι Μαρμάργιανη. Αξιόλογο μνημείο αποτελούσε το

σταυροπηγιακό μοναστήρι των Μαρμαριανών, που οφείλει το όνομά του –όπως και το ίδιο το χωριό- στο λατομείο μαρμάρου στο Μόψιον όρος, 3 χλμ. μακρύτερα. Επίσης, σώζονται αρκετοί νερόμυλοι και έχουν ανασκαφεί τάφοι της Μυκηναϊκής εποχής. Η Μαρμαρίνη είναι αγροτική περιοχή και οι κάτοικοί της ασχολούνται καθαρά με τον πρωτογενή τομέα και με τις καλλιέργειες της περιοχής (dimosagias.gr, 2016; agias-gaia.gr, 2016).

Τοπική Κοινότητα Ανατολής

Το χωριό Ανατολή είναι κτισμένο στις πλαγιές του Κισσάβου, σε υψόμετρο 950 μ. Απέχει από την Αγιά 23 χλμ. και 42 χλμ. από τη Λάρισα και ο πληθυσμός του ανέρχεται στους 265 κατοίκους. Στην περιφέρεια του χωριού βρίσκονται τρία σημαντικά μνημεία, το μοναστήρι του Προδρόμου που ιδρύθηκε το 1550 από τον Θεσσαλό νεομάρτυρα Δαμιανό Μυριχαοβίτη, το κατά πληροφορίες 30 χρόνια παλαιότερο μοναστήρι της Παναγίας και το μετόχι του Προδρόμου Αγ. Παντελεήμων που χρονολογείται στο 1641. Οι κάτοικοι ασχολούνται κατά κύριο λόγο με την γεωργία και την κτηνοτροφία, ωστόσο τα πανηγύρια του χωριού και τα έθιμα αποτελούν σημαντικό κομμάτι της δραστηριότητας των κατοίκων (dimosagias.gr, 2016; agias-gaia.gr, 2016).

Δημοτική Ενότητα Μελιβοίας

Η ανατολική Όσσα των αρχαίων ήταν γνωστή ήδη από την απώτατη αρχαιότητα με κέντρο, την αναφερόμενη για πρώτη φορά από τον Όμηρο, Μελίβοια. Ο εύφορος τόπος με τις αμέτρητες πηγές και το ήπιο κλίμα, τα προϊόντα του και η θάλασσα δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για την εδραίωση και εξέλιξη του πολιτισμού και της ακμής αυτής της περιοχής της αρχαίας Μαγνησίας. Ονομαστά υπήρξαν κατά την αρχαιότητα τα κρασιά της και τα κάστανα, που διακινούνταν στα λιμάνια του Αιγαίου, αλλά και πέρα από αυτό, ήδη από την πρώτη χιλιετία π.Χ. Η πόλη, στις αρχές του 4^{ου} αιώνα έκοβε δικά της νομίσματα, τα οποία απεικονιζόταν ο Διόνυσος ή η νύμφη Μελίβοια. Κατά τον Όμηρο, στην περιοχή βρισκόταν το αρχαίο βασίλειο του Φιλοκτήτη, ο οποίος πήρε μέρος με επτά πλοία και τριακόσιους πενήντα άνδρες στον Τρωικό πόλεμο. Ωστόσο, η πρώτη περιγραφή της περιοχής αποδίδεται στον Ηρόδοτο στην αναφορά του στο ναυάγιο και την καταστροφή του στόλου του Ξέρξη, πριν από τη ναυμαχία του Αρτεμισίου.

Στη βυζαντινή περίοδο δημιουργούνται ανθηροί οικισμοί στη Σκήτη και τη σημερινή Μελίβοια, αλλά η περιοχή του Κισσάβου γίνεται γνωστή κυρίως για το πλήθος των μοναχών της, που έδωσαν το όνομα «Όρος των Κελλίων». Έχουν επισημανθεί

δεκάδες ερείπια μοναστηριών, κρυμμένα μέσα στην πυκνή βλάστηση, μερικά από τα οποία έχουν ερευνηθεί ανασκαφικά και είναι επισκέψιμα. Μέχρι τον 15^ο αιώνα οι οικισμοί έλαβαν την οριστική τους διαμόρφωση, αποτραβηγμένοι από την παραλία (Μελίβοια, Σωτηρίτσα, Σκήτη και Σκλήθρο) και διατηρούν αξιόλογες μορφές παραδοσιακού πολιτισμού (Δήμος Αγίας, 2011).

Τοπική Κοινότητα Μελιβοίας

Η τοπική κοινότητα Μελιβοίας περιλαμβάνει τους οικισμούς Μελίβοια, Βελίκα, Κουτσουπιά, Παλιουριά και Κόκκινο Νερό Μελιβοίας. Είναι κτισμένη στις παρυφές της Όσσας και απέχει από την Αγιά 8 χλμ. και από τη Λάρισα 43 χλμ. Ο πληθυσμός της, συμπεριλαμβανομένων και των οικισμών είναι 1.173 κάτοικοι. Το όνομά της είναι συνδεδεμένο με την ιστορία, καθώς η αρχαιότερη αναφορά του οικισμού απαντάται στα τέλη της βυζαντινής εποχής. Το παλιότερο όνομα του χωριού ήταν Αθανάτη, λόγω των πολλών κακουχιών που υπέστησαν οι κάτοικοι ανά τους αιώνες και μετονομάστηκε σε Μελίβοια το 1920. Το κρασί και το μετάξι είχαν κάνει ονομαστή τη Μελίβοια στη γύρω περιοχή. Οι κάτοικοι της Μελιβοίας ασχολούνται κυρίως με τον πρωτογενή τομέα, με κύριες καλλιέργειες τα κάστανα, τις ελιές, τα κεράσια και σε μικρότερο βαθμό τα μήλα, ενώ ενδιαφέρον παρουσιάζει και η παραγωγή του ελαιολάδου. Ο τουρισμός επίσης παρουσιάζει έντονη δραστηριότητα στην περιοχή, με πολλούς κατοίκους να ασχολούνται με τις τουριστικές υπηρεσίες (dimosagias.gr, 2016; agias-gaia.gr, 2016).

Τοπική Κοινότητα Σκήτης

Η Σκήτη είναι χωριό ορεινό που βρίσκεται σε υψόμετρο 350 μ. και βρίσκεται πάνω στον παλιό δρόμο Αγίας – Αγιοκάμπου. Απέχει 45 χλμ. από τη Λάρισα και ο πληθυσμός της ανέρχεται σε 523 κατοίκους. Κρίνοντας από το όνομα του χωριού θεωρείται ότι στην ευρύτερη περιοχή ασκήτευαν μοναχοί. Αυτό το μαρτυρούν τα δύο ασκηταριά των Αγ. Αναργύρων, ένα από τα μοναστήρια του «όρους των Κελλίων», που βρίσκονται 1 χλμ. βορειοδυτικά της Σκήτης και που έχουν αγιογραφηθεί μεταξύ του 12^{ου} και του 16^{ου} αιώνα. Κοντά στην Σκήτη θεωρείται ότι βρίσκονταν η αρχαία Μελίβοια, η πατρίδα του Φιλοκτήτη, η οποία ήταν διάσημη για την παραγωγή πορφυρής βαφής (purpura Meliboiae). Βορειοδυτικά του χωριού εντοπίστηκαν ερείπια φρουρίου, το οποίο πιθανότητα ταυτίζεται με την Βυζαντινή Κενταυρούπολη. Η πόλη έλεγχε τον δρόμο που οδηγούσε από τον σημερινό Αγιοκάμπο στην Αγιά και έπαιξε σημαντικό ρόλο ως οχυρή θέση για τους πληθυσμούς των παραλιών κατά τη διάρκεια των πρώτων βαρβαρικών επιδρομών (3^{ος} – 4^{ος} αιώνας μ.Χ.) και αργότερα των Σλάβων και Σαρακηνών (6^{ος} αιώνας μ.Χ.). Σήμερα η Σκήτη αποτελεί σημαντικό τουριστικό

προορισμό για όλες τις εποχές του χρόνου και οι κάτοικοι κατά κύριο λόγο ασχολούνται με τις τουριστικές υπηρεσίες (dimosagias.gr, 2016).

Τοπική Κοινότητα Σκλήθρου

Το Σκλήθρο είναι χτισμένο στο Μαυροβούνι, ανάμεσα στον Κίσσαβο και το Πήλιο, σε υψόμετρο 435 μ.. Βρίσκεται στα ανατολικά παράλια του Νομού Λάρισας, σε απόσταση 67,5 χλμ. από τη Λάρισα και 30 χλμ. από την Αγιά και έχει πληθυσμό 153 κατοίκους. Το Σκλήθρο ιδρύθηκε στη διάρκεια της τουρκοκρατίας, στη σημερινή φύσει οχυρή θέση του, ώστε να αποφεύγονται οι πειρατικές επιθέσεις. Η τοπική παράδοση αναφέρει πως στη θέση του υπήρχε ένα αιωνόβιο σκλήθρο, το οποίο του έδωσε το όνομα που διατηρεί μέχρι σήμερα. Με την ενσωμάτωση της Θεσσαλίας στο Ελληνικό κράτος, το 1881, διοικητικά ανήκε στο δήμο Κασθαναίας. Έπειτα αποτέλεσε αυτόνομη κοινότητα Σκλήθρου έως το 1998 που συνενώθηκε στον Καποδιστριακό δήμο Μελιβοίας. Κύρια ασχολία των κατοίκων είναι η γεωργία, κυρίως ελιές, καστανιές και συκιές, η κτηνοτροφία, η δασοκομία και το εμπόριο ξυλείας (dimosagias.gr, 2016; Καλαγιάς, 2016).

Τοπική Κοινότητα Σωτηρίτσας

Η τοπική κοινότητα Σωτηρίτσας περιλαμβάνει τους οικισμούς Σωτηρίτσας και Άνω Σωτηρίτσας. Βρίσκεται στις παρυφές του Κισσάβου, σε απόσταση 43 χλμ. από τη Λάρισα και έχει πληθυσμό 346 κατοίκους. Από τα παράλια της δημοτικής ενότητας Μελιβοίας απέχει 6 χλμ. μέσω του παραλιακού οικισμού Σωτηρίτσας. Το παλαιό όνομα του χωριού ήταν Κάπιστα και είναι σλαβόφωνο, που σημαίνει εξωκλήσι. Στην πραγματικότητα, μόνο ένας μικρός μεταβυζαντινός ναός αφιερωμένος στο Σωτήρα Χριστό υπάρχει βορειότερα σε ένα πλάτωμα της Όσσας, ωστόσο διάφορα ευρήματα στην περιοχή δείχνουν πως στην ίδια θέση υπήρχε μεσοβυζαντινό μοναστήρι. Οι πρώτοι κάτοικοι του χωριού ήταν 7 οικογένειες που εγκαταστάθηκαν πριν από 200 χρόνια και ασχολήθηκαν με την υλοτόμηση της Βελανιδιάς. Στη συνέχεια, γύρω στο 1880, υπήρξε συνεταιρισμός υλοτόμων Κάπιστας. Τη δεκαετία του 1970 η Άνω Σωτηρίτσα εγκαταλείφθηκε σιγά σιγά και οι κάτοικοι μετανάστευσαν. Οι περισσότεροι κάτοικοι κατέβηκαν στην παραλία, όπου βρίσκονταν και οι περισσότερες αγροτικές τους ασχολίες και εκεί δημιουργήθηκε ο παραλιακός οικισμός Σωτηρίτσας. Η πλειοψηφία των κατοίκων ασχολείται με αγροτικές και κτηνοτροφικές εργασίες, ενώ πολλοί ασχολούνται εποχιακά με δραστηριότητες υποστηρικτικές της παραθεριστικής κατοικίας (dimosagias.gr, 2016; Καλαγιάς.com, 2016).

χάρτης 2: Χάρτης Τοπικών Κοινοτήτων Δήμου Αγιάς.

πηγή: geodata.gov.gr, 2016, ίδια επεξεργασία

3.2 | ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας απογραφής της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), που πραγματοποιήθηκε το 2011, ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Αγιάς ανέρχεται σε 11.470 άτομα, ο νόμιμος πληθυσμός ανέρχεται σε 14.646 άτομα, ενώ ο πραγματικός πληθυσμός ανέρχεται σε 11.633 άτομα⁸. Τα νούμερα αυτά είναι εμφανώς μειωμένα σε σχέση με τα αποτελέσματα της απογραφής του 2001 για τον Δήμο Αγιάς, όπου ο μόνιμος πληθυσμός ήταν 13.120 άτομα, ο νόμιμος πληθυσμός 17.332 άτομα και ο πραγματικός 14.121 άτομα. Αντίστοιχα μειωμένα εμφανίζονται και τα αποτελέσματα για την εκάστοτε Δημοτική Ενότητα, κάτι που έρχεται σε αντίθεση με τα αποτελέσματα της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας που εμφανίζουν άνοδο (πίνακας 3).

πίνακας 3: Πληθυσμιακά στοιχεία Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας και Δήμου Αγιάς.

Περιγραφή	Πραγματικός πληθυσμός		Νόμιμος πληθυσμός		Μόνιμος πληθυσμός	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Π.Ε. Λάρισας	279.305	282.507	278.163	275.921	282.156	284.420
Δήμος Αγιάς	14.121	11.633	17.332	14.646	13.120	11.470
Δ.Ε. Αγιάς	6.458	5.873	7.672	7.830	6.297	5.855
Δ.Ε. Ευρυμενών	2.428	1.961	2.840	2.090	2.246	1.939
Δ.Ε. Λακέρειας	2.763	1.151	2.552	1.611	1.703	1.481
Δ.Ε. Μελιβοίας	3.472	2.278	4.268	3.115	2.874	2.195

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφές 2001 – 2011, ίδια επεξεργασία

Ο πραγματικός πληθυσμός της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας αυξήθηκε τη δεκαετία 2001 – 2011 κατά 3.202 άτομα, δηλαδή 1,13%. Αντίθετα, ο πραγματικός πληθυσμός του Δήμου Αγιάς μειώθηκε το ίδιο χρονικό διάστημα κατά 2.488 άτομα, ποσοστό που φτάνει το 17,62%. Την ίδια φορά ακολουθούν και οι Δημοτικές Ενότητες του Δήμου, με ποσοστά μείωσης από 9,06% στην περίπτωση της Δημοτικής Ενότητας Αγιάς, έως 58,34% όπως στην περίπτωση της Δημοτικής Ενότητας Λακέρειας (πίνακας 4α).

⁸ Σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ. (2012), ως μόνιμος πληθυσμός ορίζεται το σύνολο Ελλήνων και αλλοδαπών κατοίκων που έχουν τη συνήθη διαμονή τους εντός των γεωγραφικών ορίων μιας περιοχής. Νόμιμος πληθυσμός ορίζεται το σύνολο των δημοτών μιας περιοχής, ενώ ο πραγματικός αριθμός ορίζεται το σύνολο των ατόμων που βρέθηκαν παρόντα και απογράφηκαν την ημερομηνία αναφοράς της απογραφής σε συγκεκριμένη περιοχή.

πίνακας 4α: Μεταβολές πραγματικού πληθυσμού 2001 - 2011.

Πραγματικός πληθυσμός				
Περιγραφή	2001	2011	Διαφορά	Μεταβολή 2001 – 2011 (%)
Π.Ε. Λάρισας	279.305	282.507	3.202	1,15%
Δήμος Αγιάς	14.121	11.633	- 2.488	- 17,62%
Δ.Ε. Αγιάς	6.458	5.873	- 585	- 9,06%
Δ.Ε. Ευρυμενών	2.428	1.961	- 467	- 19,23%
Δ.Ε. Λακέρειας	2.763	1.151	- 1.612	- 58,34%
Δ.Ε. Μελιβοίας	3.472	2.278	- 1.194	- 34,19%

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφές 2001 – 2011, ίδια επεξεργασία

Ο νόμιμος πληθυσμός, τόσο της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας, όσο και του Δήμου Αγιάς, παρουσιάζει πτώση. Ειδικότερα, για την Περιφερειακή Ενότητα Λάρισας ο μόνιμος πληθυσμός μειώθηκε κατά 2.242 άτομα, σε ποσοστό 0,81% και στον Δήμο Αγιάς η μείωση είναι της τάξεως των 2.686 ατόμων, που καταλαμβάνουν ποσοστό πτώσης 15,50%. Ομοίως πτώση παρουσιάζουν στον νόμιμο πληθυσμό τους και οι Δημοτικές Ενότητες, με ποσοστά που κυμαίνονται από 26,41% για την Δημοτική Ενότητα Ευρυμενών, έως 36,87% για της Δημοτική Ενότητα Λακέρειας. Εξαιρεση αποτελεί η Δημοτική Ενότητα Αγιάς, που παρουσιάζει μικρή άνοδο στον νόμιμο πληθυσμό της κατά 158 άτομα σε ποσοστό 2,06% (πίνακας 4β).

πίνακας 4β: Μεταβολές νόμιμου πληθυσμού 2001 - 2011.

Νόμιμος πληθυσμός				
Περιγραφή	2001	2011	Διαφορά	Μεταβολή 2001 – 2011 (%)
Π.Ε. Λάρισας	278.163	275.921	- 2.242	- 0,81%
Δήμος Αγιάς	17.332	14.646	- 2.686	- 15,50%
Δ.Ε. Αγιάς	7.672	7.830	158	2,06%
Δ.Ε. Ευρυμενών	2.840	2.090	- 750	- 26,41%
Δ.Ε. Λακέρειας	2.552	1.611	- 941	- 36,87%
Δ.Ε. Μελιβοίας	4.268	3.115	- 1.153	- 27,01%

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφές 2001 – 2011, ίδια επεξεργασία

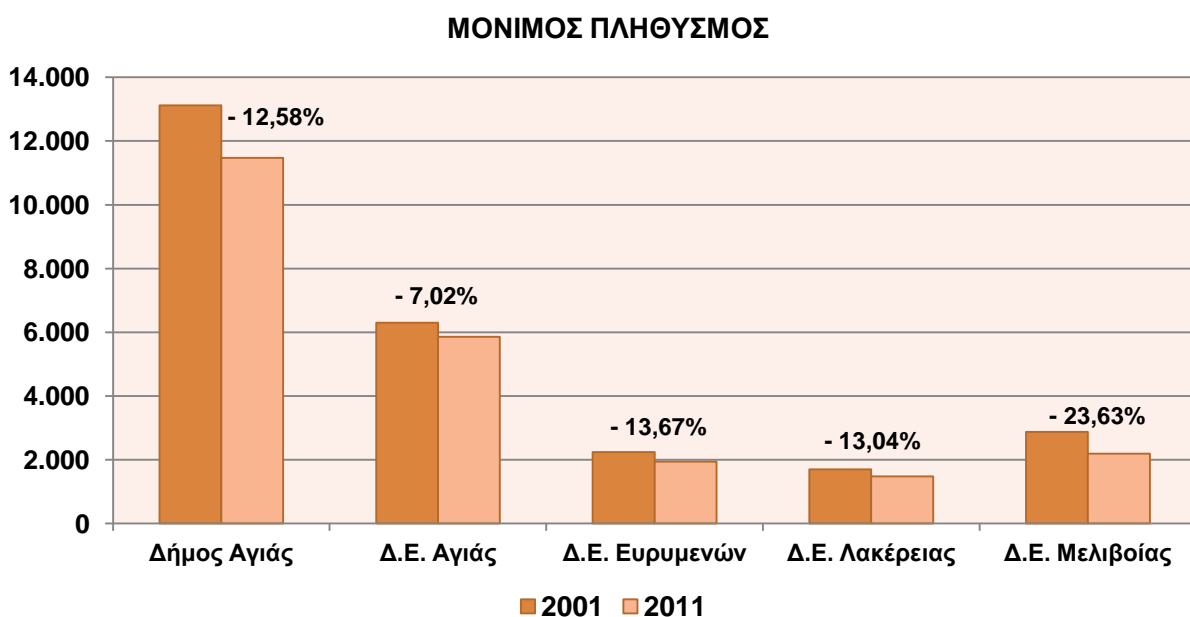
Αύξηση παρουσιάζει και ο μόνιμος πληθυσμός της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας τη δεκαετία 2001 – 2011, καθώς ο πληθυσμός αυξήθηκε κατά 2.264 άτομα και σε ποσοστό 0,80%. Ωστόσο, ο Δήμος Αγίας και όλες οι Δημοτικές Ενότητες παρουσιάζουν πτώση στον μόνιμο πληθυσμό τους, με ποσοστά της τάξεως 12,58% για τον Δήμο Αγίας και από 7,02% στη Δημοτική Ενότητα Αγίας μέχρι και 23,63% στη Δημοτική Ενότητα Μελιβοίας (πίνακας 4γ, διάγραμμα 1). Το 90,10% του μόνιμου πληθυσμού στον Δήμο Αγίας, δηλαδή 10.333 άτομα, έχουν Ελληνική υπηκοότητα, ενώ το 9,90%, 1.137 άτομα είναι αλλοδαποί (διάγραμμα 2).

πίνακας 4γ: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 - 2011.

Μόνιμος πληθυσμός				
Περιγραφή	2001	2011	Διαφορά	Μεταβολή 2001 – 2011 (%)
Π.Ε. Λάρισας	282.156	284.420	2.264	0,80%
Δήμος Αγίας	13.120	11.470	- 1.650	- 12,58%
Δ.Ε. Αγίας	6.297	5.855	- 442	- 7,02%
Δ.Ε. Ευρυμενών	2.246	1.939	- 307	- 13,67%
Δ.Ε. Λακέρειας	1.703	1.481	- 222	- 13,04%
Δ.Ε. Μελιβοίας	2.874	2.195	- 679	- 23,63%

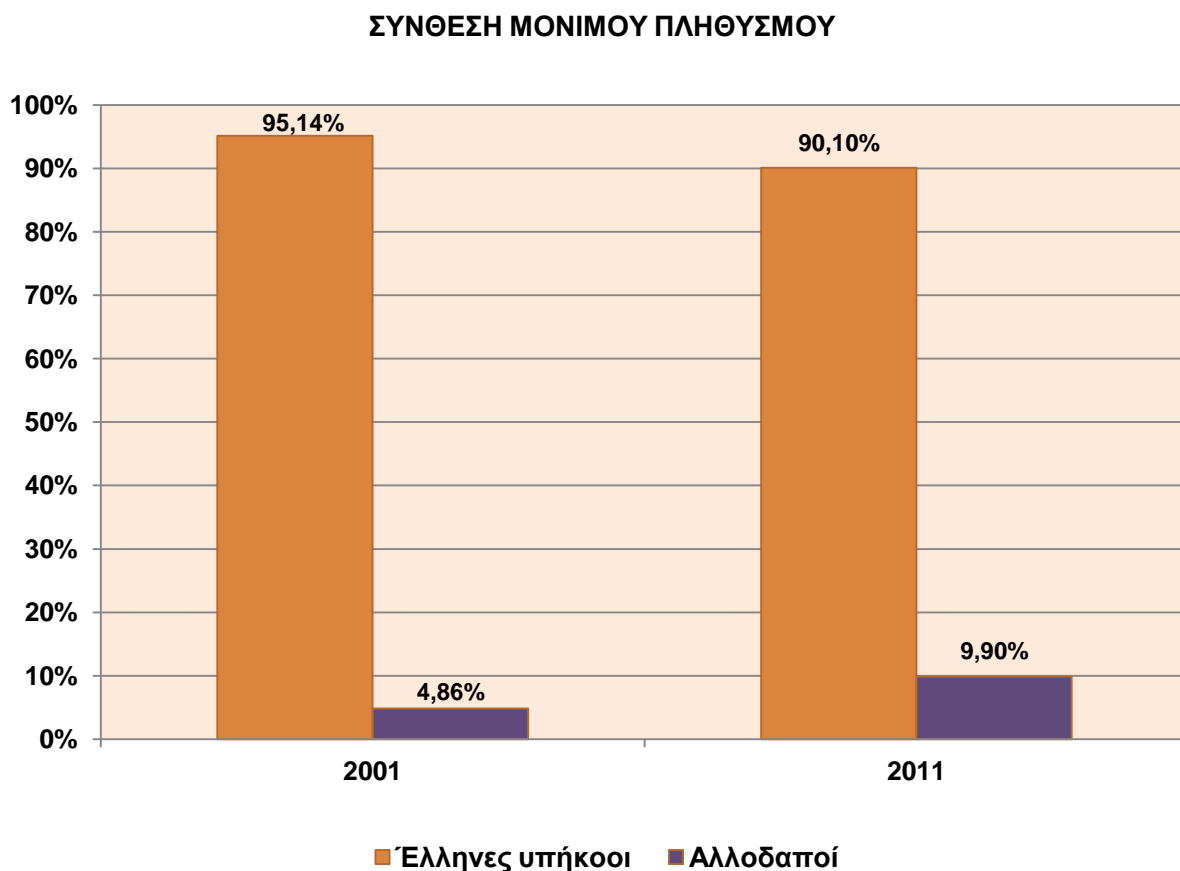
πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφές 2001 – 2011, ίδια επεξεργασία

διάγραμμα 1: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 - 2011.

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

διάγραμμα 2: Σύνθεση μόνιμου πληθυσμού 2001 - 2011 Δήμου Αγιάς.

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

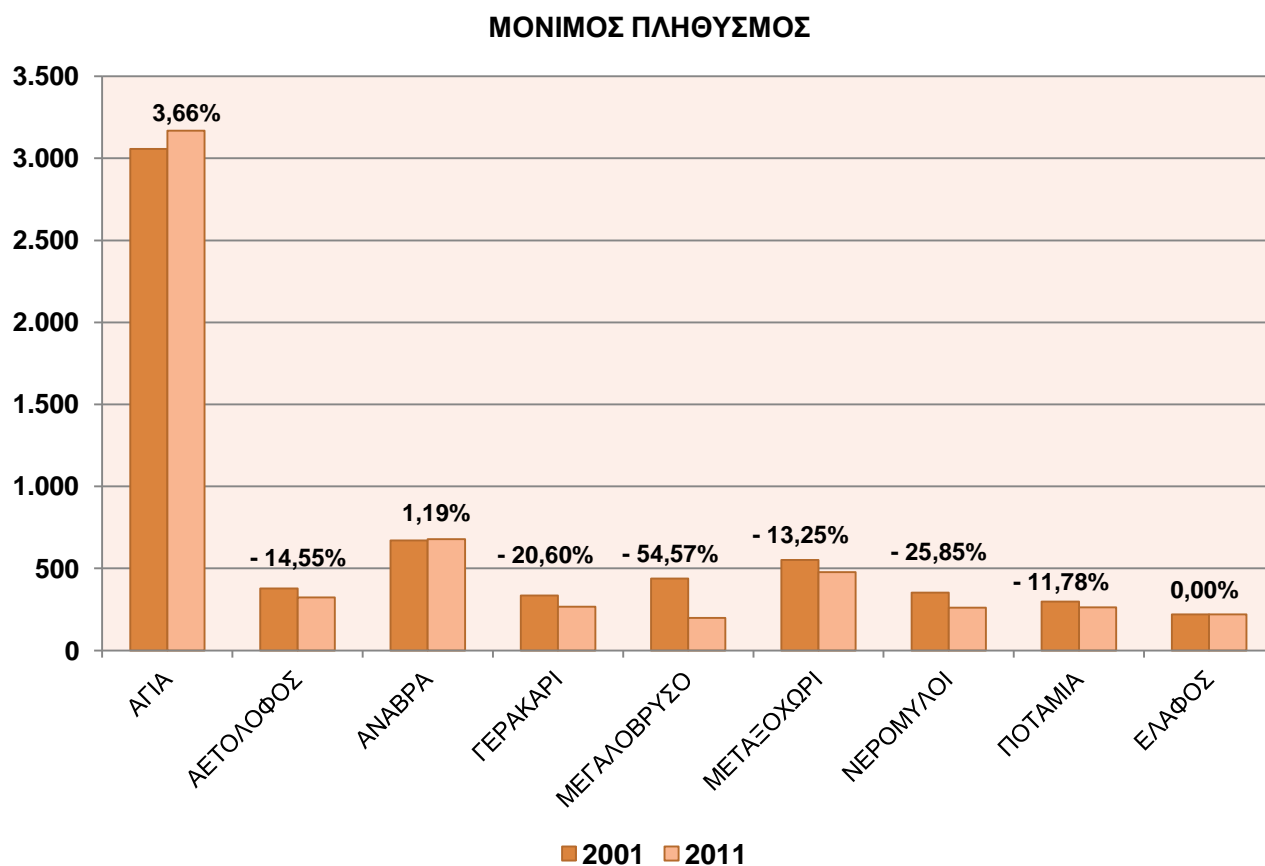
Στους πίνακες και τα αντίστοιχα διαγράμματα που ακολουθούν στις επόμενες σελίδες (πίνακες 5, διαγράμματα 3), παρουσιάζονται αναλυτικά οι μεταβολές του μόνιμου πληθυσμού τη δεκαετία 2001 – 2011 για κάθε μία από τις Τοπικές Κοινότητες του Δήμου Αγιάς. Σχεδόν όλοι οι οικισμοί στη διάρκεια της δεκαετίας 2001 – 2011 εμφανίζουν μείωση στον πληθυσμό τους, σε ποσοστά που κυμαίνονται από 7,21%, όπως η Τοπική Κοινότητα Στομίου της Δ.Ε. Ευρυμενών, μέχρι 54,57% όπως η Τοπική Κοινότητα Μεγαλοβρύσου που υπάγεται στην Δ.Ε. Αγιάς. Εξαιρέσεις αποτελούν δύο Κοινότητες της Δ.Ε. Αγιάς, η Δημοτική Κοινότητα Αγιάς που ο πληθυσμός της αυξήθηκε κατά 3,66% και η Τοπική Κοινότητα Ανάβρας στην οποία ο πληθυσμός αυξήθηκε κατά 1,19%, καθώς επίσης και η Τοπική Κοινότητα Ανατολής της Δ.Ε. Λακέρειας που εμφανίζει αύξηση της τάξεως του 31,19%. Στην Τοπική Κοινότητα Ελάφου της Δ.Ε. Αγιάς, ο πληθυσμός στο πέρασμα της δεκαετίας παρέμεινε σταθερός.

πίνακας 5α: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 – 2011 Δ.Ε. Αγιάς.

Περιγραφή	2001	2011	Διαφορά	Μεταβολή 2001 – 2011 (%)
Δ.Ε. Αγιάς	6.297	5.855	- 442	- 7,02%
Δ.Κ. Αγιάς	3.057	3.169	112	3,66%
Τ.Κ. Αετολόφου	378	323	- 55	- 14,55%
Τ.Κ. Ανάβρας	670	678	8	1,19%
Τ.Κ. Γερακαρίου	335	266	- 69	- 20,60%
Τ.Κ. Μεγαλοβρύσου	438	199	- 239	- 54,57%
Τ.Κ. Μεταξοχωρίου	551	478	- 73	- 13,25%
Τ.Κ. Νερομύλων	352	261	- 91	- 25,85%
Τ.Κ. Ποταμιάς	297	262	- 35	- 11,78%
Τ.Κ. Ελάφου	219	219	0	0,00%

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφές 2001 – 2011, ίδια επεξεργασία

διάγραμμα 3α: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 – 2011 Δ.Ε. Αγιάς.

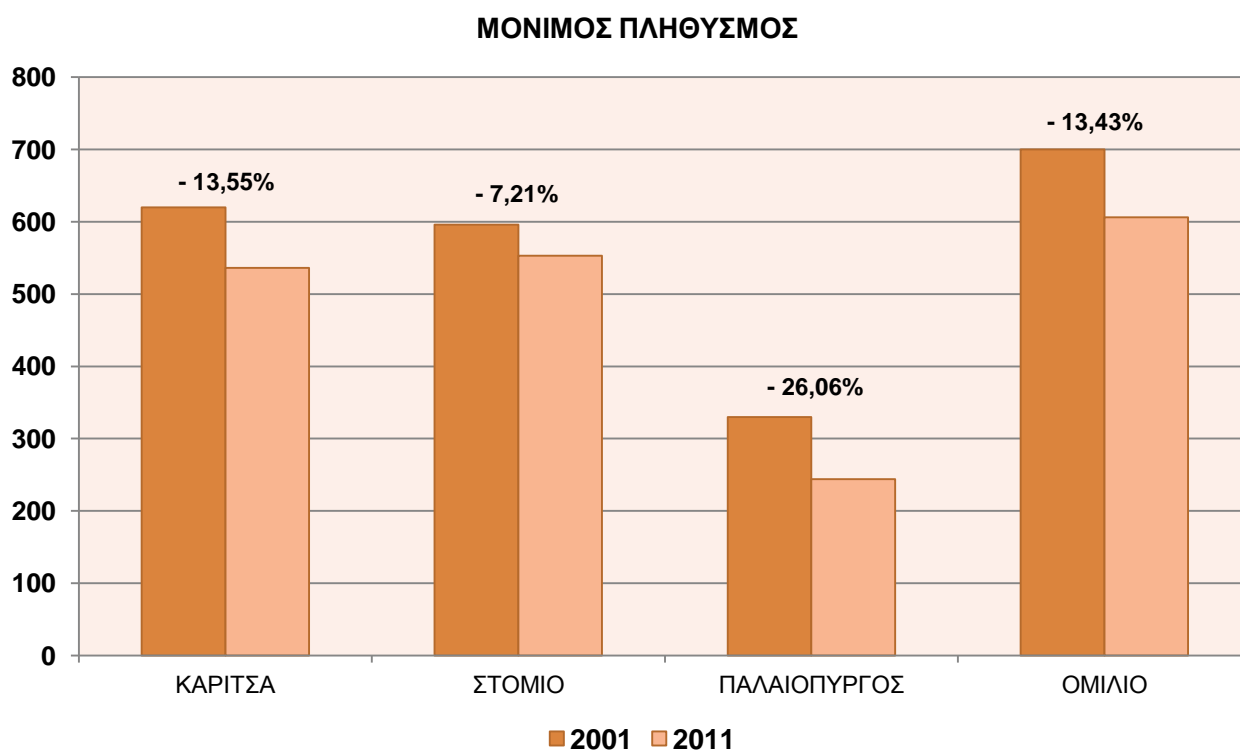
πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

πίνακας 5β: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 – 2011 Δ.Ε. Ευρυμενών.

Περιγραφή	2001	2011	Διαφορά	Μεταβολή 2001 – 2011 (%)
Δ.Ε. Ευρυμενών	2.246	1.939	- 307	- 13,67%
Τ.Κ. Καρίτσας	620	536	- 84	- 13,55%
Τ.Κ. Στομίου	596	553	- 43	- 7,21%
Τ.Κ. Παλαιοπύργου	330	244	- 86	- 26,06%
Τ.Κ. Ομολίου	700	606	- 94	- 13,43%

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφές 2001 – 2011, ίδια επεξεργασία

διάγραμμα 3β: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 – 2011 Δ.Ε. Ευρυμενών.

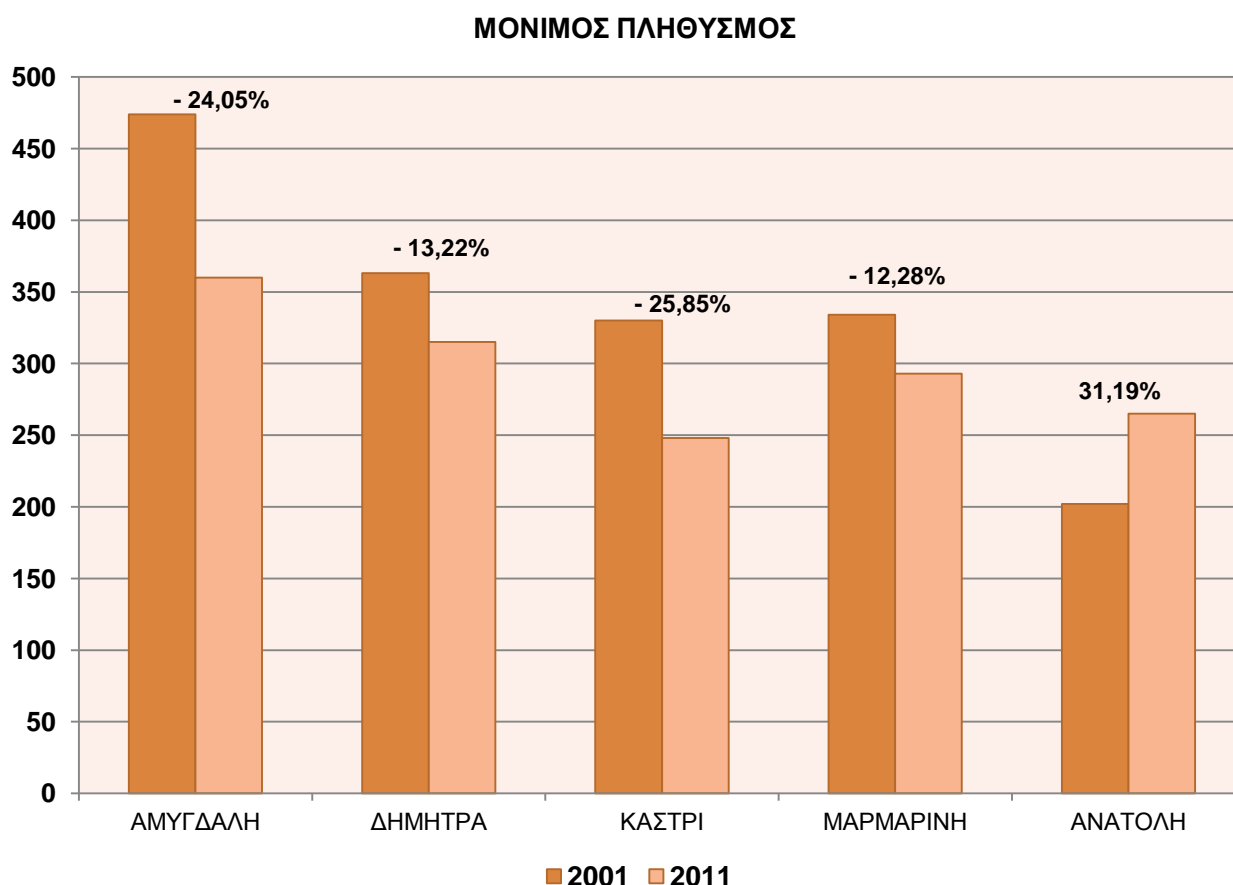
πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

πίνακας 5γ: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 – 2011 Δ.Ε. Λακέρειας.

Περιγραφή	2001	2011	Διαφορά	Μεταβολή 2001 – 2011 (%)
Δ.Ε. Λακέρειας	1.703	1.481	- 222	- 13,04%
Τ.Κ. Αμυγδαλής	474	360	- 114	- 24,05%
Τ.Κ. Δήμητρας	363	315	- 48	- 13,22%
Τ.Κ. Καστρίου	330	248	- 82	- 24,85%
Τ.Κ. Μαρμαρίνης	334	293	- 41	- 12,28%
Τ.Κ. Ανατολής	202	265	63	31,19%

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφές 2001 – 2011, ίδια επεξεργασία

διάγραμμα 3γ: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 – 2011 Δ.Ε. Λακέρειας.

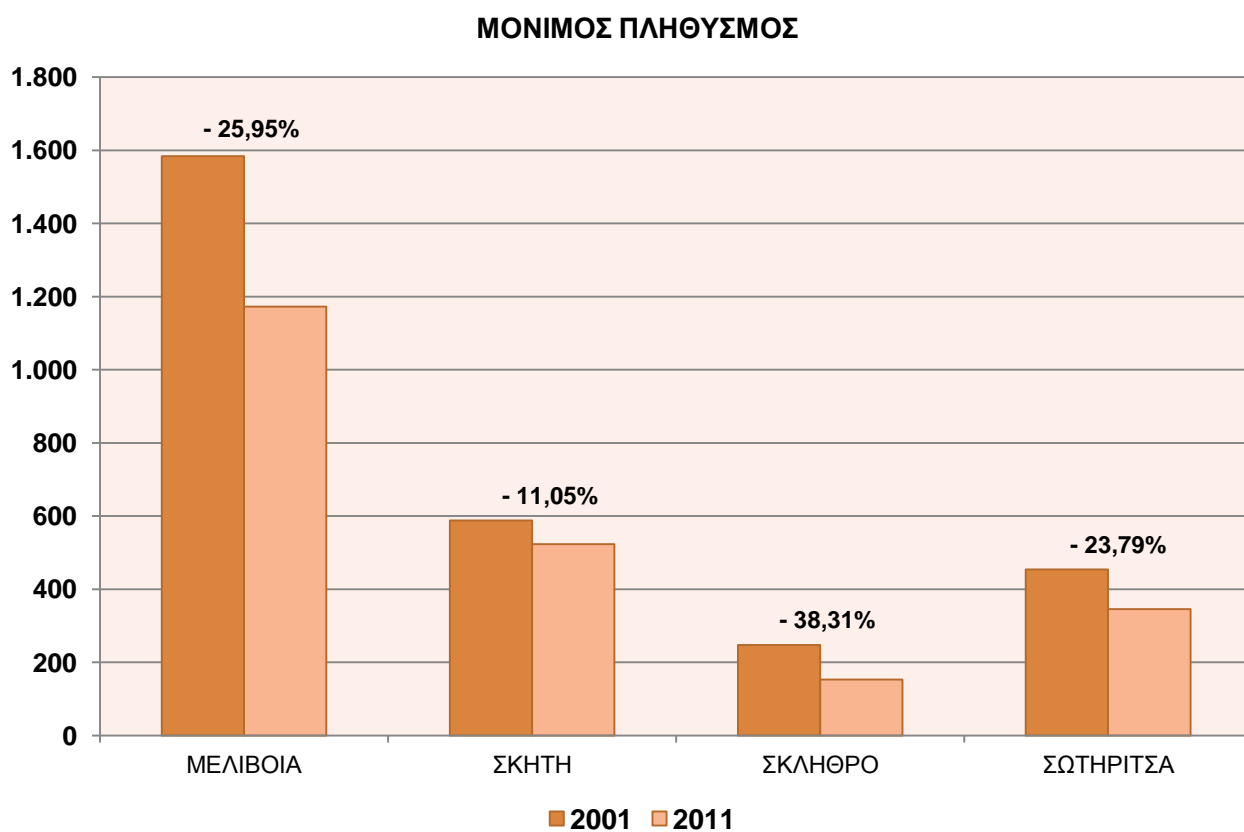
πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

πίνακας 5δ: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 – 2011 Δ.Ε. Μελιβοίας.

Περιγραφή	2001	2011	Διαφορά	Μεταβολή 2001 – 2011 (%)
Δ.Ε. Μελιβοίας	2.874	2.195	- 679	- 23,63%
Τ.Κ. Μελιβοίας	1.584	1.173	- 411	- 25,95%
Τ.Κ. Σκήτης	588	523	- 65	- 11,05%
Τ.Κ. Σκλήθρου	248	153	- 95	- 38,31%
Τ.Κ. Σωτηρίτσας	454	346	- 108	- 23,79%

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφές 2001 – 2011, ίδια επεξεργασία

διάγραμμα 3δ: Μεταβολές μόνιμου πληθυσμού 2001 – 2011 Δ.Ε. Μελιβοίας.

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

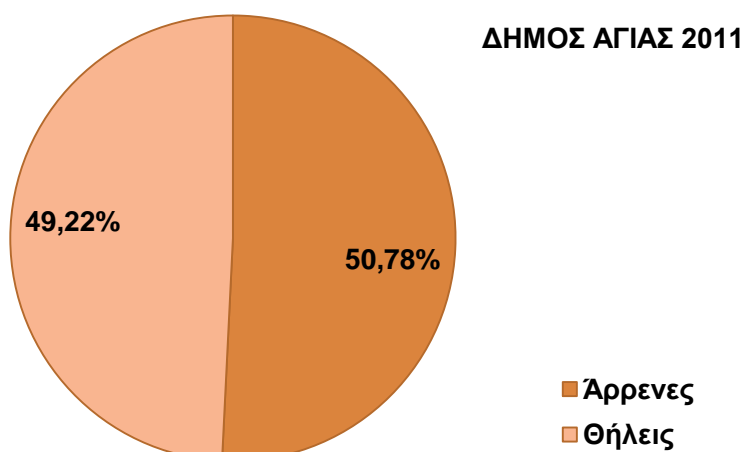
Ο μόνιμος πληθυσμός του 2011 στον Δήμο Αγίας σχεδόν επιμερίζεται ανάμεσα στα δύο φύλλα με το ποσοστό των αρρένων να είναι λίγο μεγαλύτερο από των θηλέων. Πιο συγκεκριμένα, ο αριθμός των αρρένων είναι 5.825 με ποσοστό 50,78%, ενώ των θηλέων είναι 5.645 με ποσοστό 49,22% (πίνακας 6, διάγραμμα 4).

πίνακας 6: Κατανομή μόνιμου πληθυσμού 2011 κατά φύλλο.

	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	Άρρενες (%)	Θήλεις (%)
Δήμος Αγίας	11.470	5.825	5.645	50,78%	49,22%
Περιφέρεια Θεσσαλίας	732.762	362.194	370.568	49,40%	50,60%
Σύνολο χώρας	10.816.286	5.303.223	5.513.063	49,00%	51,00%

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

διάγραμμα 4: Κατανομή μόνιμου πληθυσμού 2011 Δήμου Αγίας κατά φύλλο.

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

Όσον αφορά στην κατανομή του πληθυσμού ηλικιακά, τα ποσοστά σχεδόν ισοκατανέμονται με μικρές διαφορές μεταξύ τους. Ο μεγαλύτερος αριθμός ατόμων παρατηρείται στην ηλικιακή ομάδα 70 ετών και άνω, 2.839 άτομα και ποσοστό 24,75%. Ο δεύτερος σε σειρά μεγαλύτερος αριθμός ατόμων συγκεντρώνονται στην ηλικιακή ομάδα 60 – 69 ετών και είναι 1.581 άτομα και ποσοστό 13,78 %. Οι ηλικιακές ομάδες 30 – 39 και 40 – 49 ετών συγκεντρώνουν τον ίδιο ακριβώς αριθμό ατόμων, 1.411 άτομα και ποσοστό 12,30% η κάθε μία. Ο μικρότερος αριθμός ατόμων παρατηρείται στην ηλικιακή ομάδα 0 – 9 ετών και είναι 911 άτομα σε ποσοστό 7,94% (πίνακας 7,

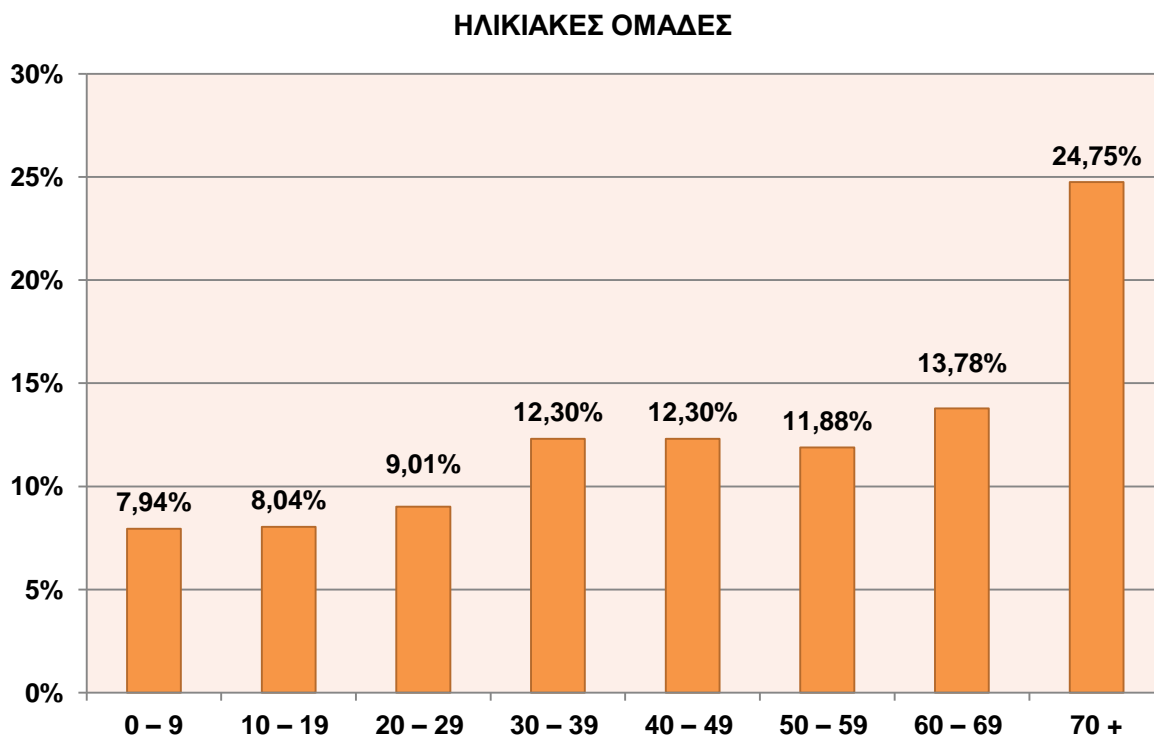
διάγραμμα 5). Ωστόσο, ο αριθμός των ατόμων που ανήκουν στις λεγόμενες «παραγωγικές ηλικίες», δηλαδή από 20 – 59 ετών, είναι αρκετά αυξημένος, καθώς είναι 5.217 άτομα, ποσοστό 45,48 % επί του συνόλου, με μέση ηλικία 48,1 ετών.

πίνακας 7: Ηλικιακή κατανομή μόνιμου πληθυσμού 2011 Δήμου Αγίας.

Ηλικιακές ομάδες	Σύνολο	Ποσοστό επί του συνόλου (%)
0 – 9 ετών	911	7,94%
10 – 19 ετών	922	8,04%
20 – 29 ετών	1.032	9,01%
30 – 39 ετών	1.411	12,30%
40 – 49 ετών	1.411	12,30%
50 – 59 ετών	1.363	11,88%
60 – 69 ετών	1.581	13,78%
70 + ετών	2.839	24,75%

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

διάγραμμα 5: Ηλικιακή κατανομή μόνιμου πληθυσμού 2011 Δήμου Αγίας.

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

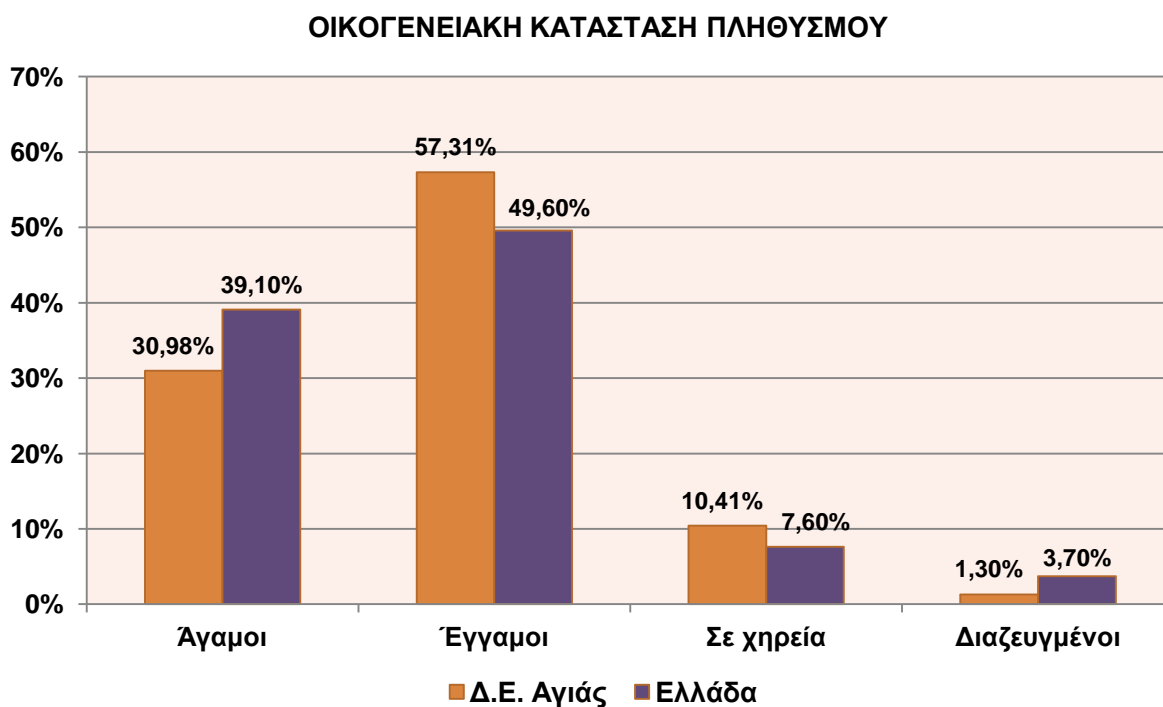
Αναφορικά με την οικογενειακή κατάσταση του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Αγίας, το 57,31% δηλαδή 6.574 άτομα είναι έγγαμοι, το 30,98% δηλαδή 3.553 άτομα είναι άγαμοι, 1.194 άτομα, ποσοστό 10,41% βρίσκονται σε χηρεία και διαζευγμένοι είναι 149 άτομα, δηλαδή το 1,30% επί του συνόλου. Στο σύνολο της χώρας έγγαμοι είναι το 49,60% του πληθυσμού, άγαμοι το 39,10%, σε χηρεία το 7,60% και διαζευγμένοι το 3,70%, σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής 2011 (πίνακας 8, διάγραμμα 6).

πίνακας 8: Οικογενειακή κατάσταση μόνιμου πληθυσμού 2011 Δήμου Αγίας.

Οικογενειακή κατάσταση	Σύνολο	Ποσοστό επί του συνόλου (%)
Άγαμοι	3.553	30,98%
Έγγαμοι	6.574	57,31%
Σε χηρεία	1.194	10,41%
Διαζευγμένοι	149	1,30%

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

διάγραμμα 6: Οικογενειακή κατάσταση μόνιμου πληθυσμού 2011 Ελλάδας και Δήμου Αγίας.

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

Κατά την τελευταία απογραφή της ΕΛ.ΣΤΑΤ. το 2011, το 29,17% επί του συνόλου του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Αγιάς, δηλαδή 3.346 άτομα ήταν εργαζόμενοι, το 35,30% και 4.049 άτομα ήταν συνταξιούχοι, 1.508 άτομα με ποσοστό 13,15% απασχολούνταν με τα οικιακά, μαθητές ή σπουδαστές ήταν 1.389 άτομα σε ποσοστό 12,11 %, ενώ άνεργοι και σε αναζήτηση εργασίας ήταν 537 άτομα, ποσοστό 4,65% επί του συνολικού πληθυσμού (πίνακας 9, διάγραμμα 7).

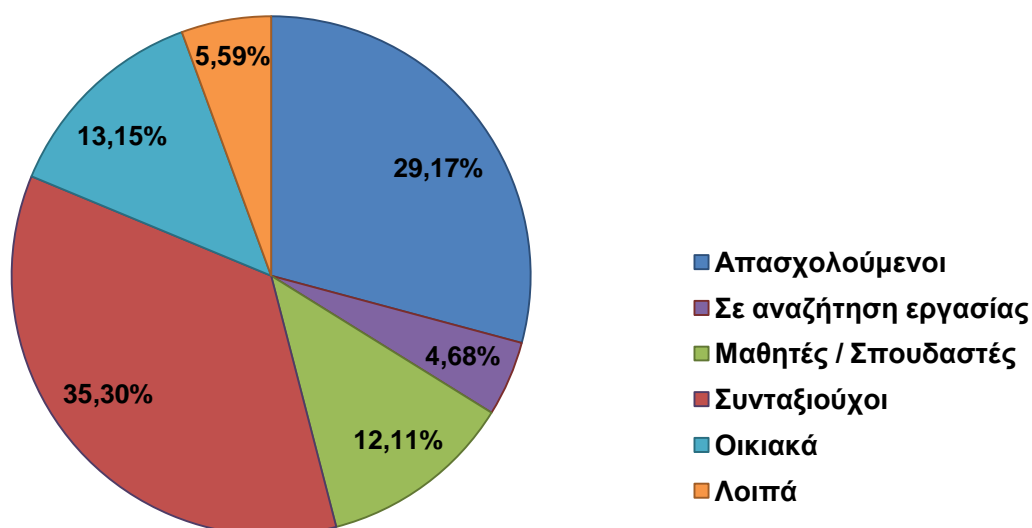
πίνακας 9: Κατάσταση ασχολίας μόνιμου πληθυσμού 2011 Δήμου Αγιάς.

Κατάσταση ασχολίας	Σύνολο	Ποσοστό επί του συνόλου (%)
Απασχολούμενοι	3.346	29,17%
Σε αναζήτηση εργασίας	537	4,68%
Μαθητές / Σπουδαστές	1.389	12,11%
Συνταξιούχοι	4.049	35,30%
Οικιακά	1.508	13,15%
Λοιπά	641	5,59%

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

διάγραμμα 7: Κατανομή κατάστασης ασχολίας μόνιμου πληθυσμού 2011 Δήμου Αγιάς.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΣΧΟΛΙΑΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

Το μεγαλύτερο ποσοστό του εργατικού δυναμικού της περιοχής απασχολείται στον πρωτογενή τομέα παραγωγής, με τη γεωργία και την κτηνοτροφία, και κυρίως με την παραγωγή μήλων, αχλαδιών και κερασιών. Στο σύνολο των απασχολούμενων στον Δήμο Αγίας το 46,12%, 1.543 άτομα, δραστηριοποιούνται στον πρωτογενή τομέα. Η μεταποιητική δραστηριότητα δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη στον Δήμο Αγίας και οι μεταποιητικές και μη μονάδες που βρίσκονται στην περιοχή έχουν περισσότερο βιοτεχνικό χαρακτήρα, απασχολώντας το 12,13% του εργαζόμενου πληθυσμού, δηλαδή 406 άτομα. Σε αντίθεση με το δευτερογενή τομέα παραγωγής, ο τριτογενής τομέας στο Δήμο Αγίας είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος. Ένα μεγάλο ποσοστό της τάξεως 41,75%, δηλαδή 1.397 άτομα, απασχολείται στον τριτογενή τομέα παραγωγής και συγκεκριμένα σε διοικητικές υπηρεσίες και σε υπηρεσίες δημόσιας τάξης, υγείας και πρόνοιας και το εμπόριο. Τα τελευταία χρόνια, σημαντική οικονομική δραστηριότητα αποτελεί και ο τουρισμός (πίνακας 10, διάγραμμα 8) (Δήμος Αγίας, 2011).

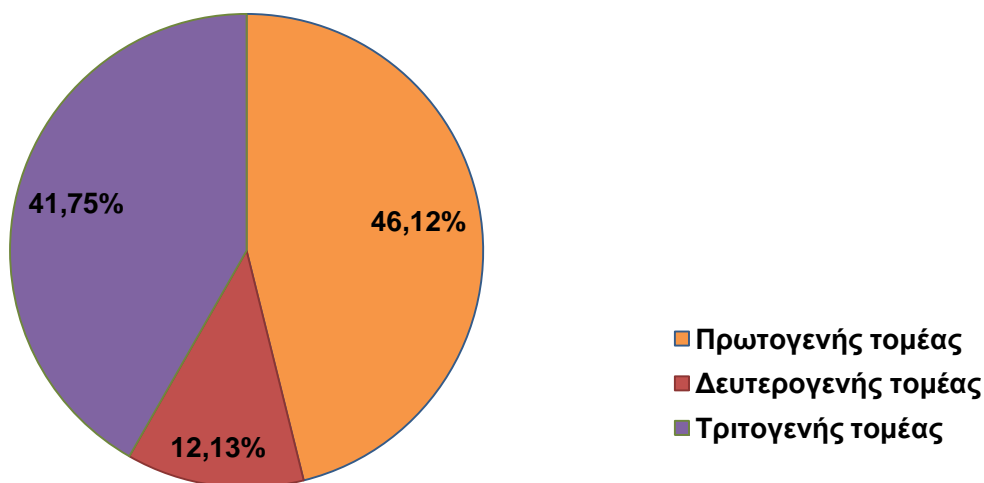
πίνακας 10: Κατανομή απασχολούμενου πληθυσμού 2011 Δ. Αγίας ανά τομέα παραγωγής.

Τομέας οικονομικής δραστηριότητας	Σύνολο	Ποσοστό επί του συνόλου (%)
Πρωτογενής τομέας	1.153	46,12%
Δευτερογενής τομέας	406	12,13%
Τριτογενής τομέας	1.397	41,75%
Σύνολο	3.346	100%

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

διάγραμμα 8: Κατανομή απασχολούμενου πληθυσμού 2011 Δ. Αγίας ανά τομέα παραγωγής.

ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

3.3 | ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

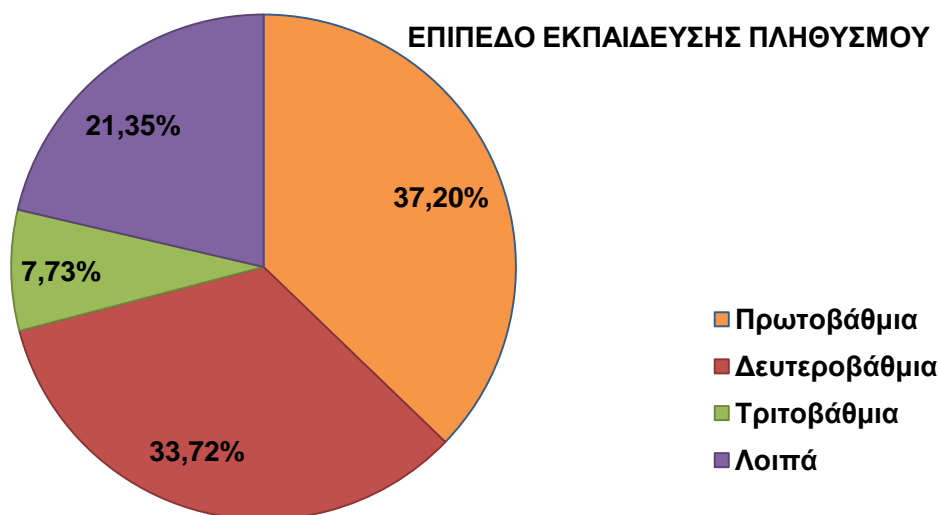
Η πλειοψηφία του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Αγίας, που είναι γεννημένοι από το 2004 και μετά, έχει ολοκληρώσει μόνο τη στοιχειώδη εκπαίδευση, δηλαδή μόνο το δημοτικό σχολείο (πρωτοβάθμια εκπαίδευση), καταλαμβάνοντας ποσοστό 37,20%, ποσοστό που αντιστοιχεί σε 4.055 κατοίκους. Το ποσοστό του πληθυσμού που έχει αποφοιτήσει και από τη μέση εκπαίδευση, γυμνάσιο και λύκειο (δευτεροβάθμια εκπαίδευση) ή έχει λάβει μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση, για παράδειγμα απόφοιτοι Ι.Ε.Κ., είναι 33,72% επί του συνολικού πληθυσμού, δηλαδή 3.676 άτομα. Αντιθέτως, το ποσοστό του πληθυσμού του Δήμου που έχει κατέχει ανώτατο δίπλωμα από Πανεπιστήμιο ή Τ.Ε.Ι, μεταπτυχιακό ή διδακτορικό δίπλωμα είναι αρκετά χαμηλό, ανέρχεται στο 7,73% και αντιστοιχεί σε 843 άτομα. Το ποσοστό των ατόμων που δεν έχουν ολοκληρώσει ή φοιτούν ακόμα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση είναι 21,35%, δηλαδή 2.328 άτομα (πίνακας 11, διάγραμμα 9).

πίνακας 11: Επίπεδο εκπαίδευσης μόνιμου πληθυσμού 2011 Δήμου Αγίας.

Επίπεδο εκπαίδευσης	Σύνολο	Ποσοστό επί του συνόλου (%)
Πρωτοβάθμια	4.055	37,20%
Δευτεροβάθμια – Μεταδευτεροβάθμια	3.676	33,72%
Τριτοβάθμια	843	7,73%
Λοιπά	2.328	21,35%

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

διάγραμμα 9: Επίπεδο εκπαίδευσης μόνιμου πληθυσμού 2011 Δήμου Αγίας.

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

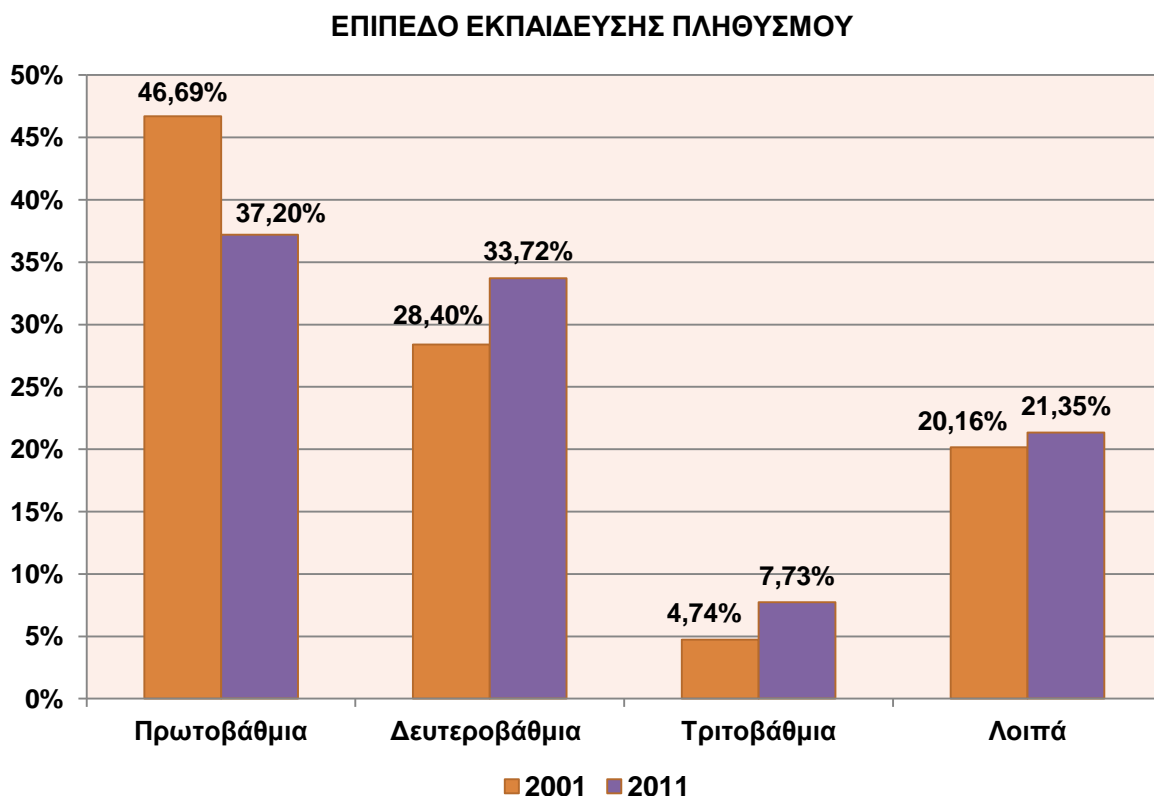
Συγκρίνοντας τα στοιχεία για το εκπαιδευτικό επίπεδο των κατοίκων του Δήμου Αγίας της απογραφής του 2011 με τα αντίστοιχα στοιχεία από την απογραφή του 2001, παρατηρείται άνοδος στα ποσοστά των ατόμων που έχουν λάβει παραπάνω εκπαίδευση από τη στοιχειώδη. Τα ποσοστά των ατόμων που έχουν αποφοιτήσει από τη δευτεροβάθμια και την τριτοβάθμια εκπαίδευση, σύμφωνα με τα στοιχεία του 2011 είναι αυξημένα σε σχέση με τα αντίστοιχα του 2001. Αντιστοίχως, το ποσοστό των ατόμων που έχουν αποφοιτήσει μόνο από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση είναι μειωμένο. Πιο συγκεκριμένα, το ποσοστό των ατόμων που είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας ή μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αυξάνεται κατά 5,32%, ενώ το ποσοστό των ατόμων που έχουν ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση μειώνεται κατά 9,49%. Αύξηση, της τάξεως του 2,99%, παρουσιάζει και το ποσοστό του πληθυσμού που έχει αποφοιτήσει από την τριτοβάθμια εκπαίδευση και παρόλο που εξακολουθεί να είναι χαμηλό, ο αριθμός των ατόμων σχεδόν διπλασιάζεται (πίνακας 12, διάγραμμα 10). Αυτές οι μεταβολές στο επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού του Δήμου Αγίας, συνάδουν με τις μεταβολές σε γενικότερο επίπεδο χώρας, καθώς τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία τάση ανόδου στο μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων και μείωση του ποσοστού των ατόμων που αποφοιτούν μόνο από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

πίνακας 12: Μεταβολές επιπέδου εκπαίδευσης πληθυσμού 2001 – 2011 Δήμου Αγίας.

Επίπεδο εκπαίδευσης	2001 (%)	2011 (%)	Μεταβολή 2001 – 2011 (%)
Πρωτοβάθμια	46,69%	37,20%	- 9,49%
Δευτεροβάθμια - Μεταδευτεροβάθμια	28,40%	33,72%	5,32%
Τριτοβάθμια	4,74%	7,73%	2,99%
Λοιπά	20,16%	21,35%	1,19%

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφές 2001 - 2011, ίδια επεξεργασία

διάγραμμα 10: Μεταβολές επιπέδου εκπαίδευσης πληθυσμού 2001 – 2011 Δήμου Αγιάς.

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφές 2001 - 2011, ίδια επεξεργασία

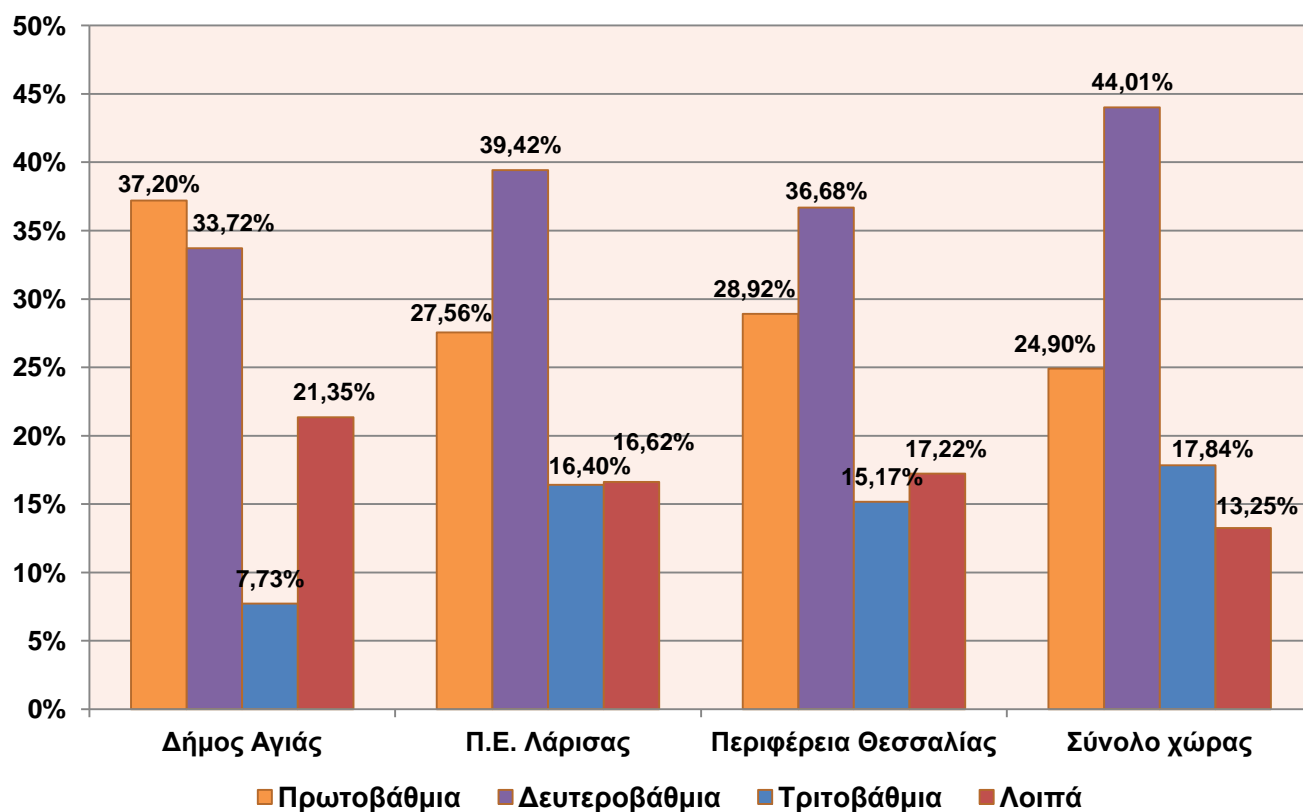
Το ποσοστό του πληθυσμού του Δήμου Αγιάς που έχει ολοκληρώσει μόνο τη στοιχειώδη εκπαίδευση, χωρίς να προχωρήσει σε ανώτερες σπουδές είναι μεγαλύτερο από τα αντίστοιχα ποσοστά της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας, της Περιφέρειας Θεσσαλίας, αλλά και του συνόλου της Ελλάδας. Επίσης μεγαλύτερο από τα αντίστοιχα ποσοστά, είναι και το ποσοστό του πληθυσμού που δεν έχει ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση ή φοιτά ακόμα σε αυτή. Για τα άλλα δύο επίπεδα εκπαίδευσης τα ποσοστά του Δήμου Αγιάς σε σχέση με τα αντίστοιχα της Περιφερειακής Ενότητας και της Περιφέρειας, είναι χαμηλότερα. Γενικότερα, στο επίπεδο του Δήμου παρατηρούνται δυσμενέστερες περιπτώσεις σε σχέση με τον μέσο όρο των υπερκείμενων χωρικών επιπέδων (πίνακας 13, διάγραμμα 11). Τα παραπάνω στοιχεία καταδεικνύουν ότι το σύνολο του Δήμου Αγιάς συγκροτείται από άτομα με στοιχειώδεις και μέσο επίπεδο εκπαίδευσης, ενώ χαρακτηριστικό είναι το γεγονός του μικρού ποσοστού στην κατηγορία της ανώτατης εκπαίδευσης. Το στοιχείο αυτό δικαιολογείται και συνδέεται με την ενασχόληση της πλειοψηφίας των ατόμων με τον πρωτογενή τομέα ή με άλλα χειρωνακτικά επαγγέλματα, που δεν απαιτούν υψηλή μόρφωση.

πίνακας 13: Επίπεδο εκπαίδευσης μόνιμου πληθυσμού 2011.

Περιγραφή	Πρωτοβάθμια (%)	Δευτεροβάθμια (%)	Τριτοβάθμια (%)	Λοιπά (%)
Δήμος Αγιάς	37,20%	33,72%	7,73%	21,35%
Π.Ε. Λάρισας	27,56%	39,42%	16,40%	16,62%
Περιφέρεια Θεσσαλίας	28,92%	36,68%	15,17%	17,22%
Σύνολο χώρας	24,90%	44,01%	17,84%	13,25%

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

διάγραμμα 11: Επίπεδο εκπαίδευσης μόνιμου πληθυσμού 2011.

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

3.4 | Ο ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ: ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ

Το σύνολο του μαθητικού πληθυσμού του Δήμου Αγίας, όπως προέκυψε από τα στοιχεία της επιτόπιας έρευνας και τα στοιχεία της απογραφής του 2011, ανέρχεται σε 1.209 άτομα, αριθμός που καταλαμβάνει ποσοστό 10,54% επί του συνολικού αριθμού του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου. Πρόκειται για μαθητές προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το ποσοστό αυτό, εμφανίζεται περίπου ίσο με τα αντίστοιχα ποσοστά των υπερκείμενων χωρικών επιπέδων, αλλά χαμηλότερο από το ποσοστό του γενικού συνόλου της Ελλάδας. Πιο συγκεκριμένα, για την Περιφερειακή Ενότητα Λάρισας, το ποσοστό του μαθητικού πληθυσμού ανέρχεται σε 11,52%, και είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο της Περιφέρειας Θεσσαλίας, καθώς αυτό ανέρχεται σε 10,20%. Το ποσοστό του μαθητικού πληθυσμού για το σύνολο της χώρας είναι 13,81% και υπερβαίνει τα προηγούμενα (πίνακας 14, διάγραμμα 12). Το χαμηλό ποσοστό του μαθητικού πληθυσμού του Δήμου Αγίας, είναι αναμενόμενο και δικαιολογείται από το γεγονός πως ο Δήμος Αγίας απαρτίζεται από άτομα ηλικίας 30 – 59 ετών, μέσο όρο ηλικίας των κατοίκων τα 48,1 έτη⁹.

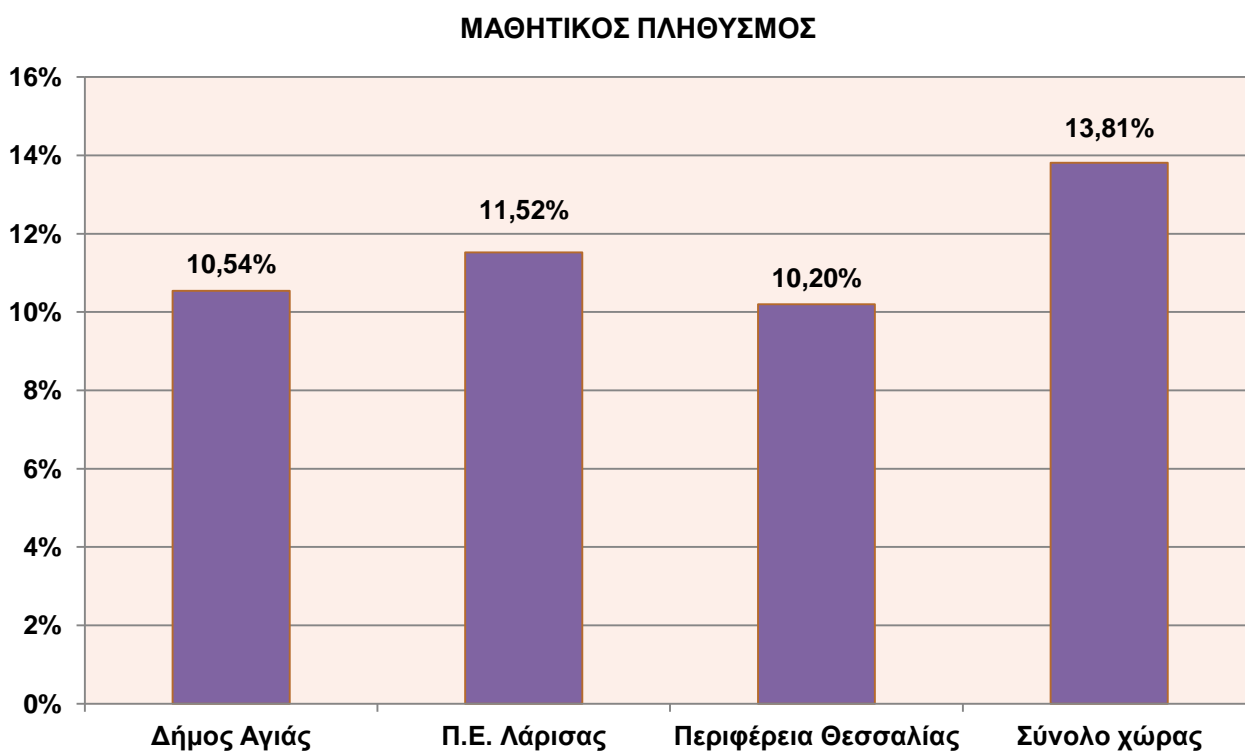
πίνακας 14: Μαθητικός πληθυσμός 2011.

Περιγραφή	Σύνολο πληθυσμού	Μαθητικός πληθυσμός	Ποσοστό επί του συνόλου (%)
Δήμος Αγίας	11.470	1.209	10,54%
Π.Ε. Λάρισας	284.420	32.769	11,52%
Περιφέρεια Θεσσαλίας	732.762	74.730	10,20%
Σύνολο χώρας	10.816.286	1.494.085	13,81%

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

⁹ Κεφάλαιο 3.2, πίνακας 7, σελ. 65: Ηλικιακή κατανομή μόνιμου πληθυσμού 2011 Δήμου Αγίας.

διάγραμμα 12: Μαθητικός πληθυσμός 2011.

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφή 2011, ίδια επεξεργασία

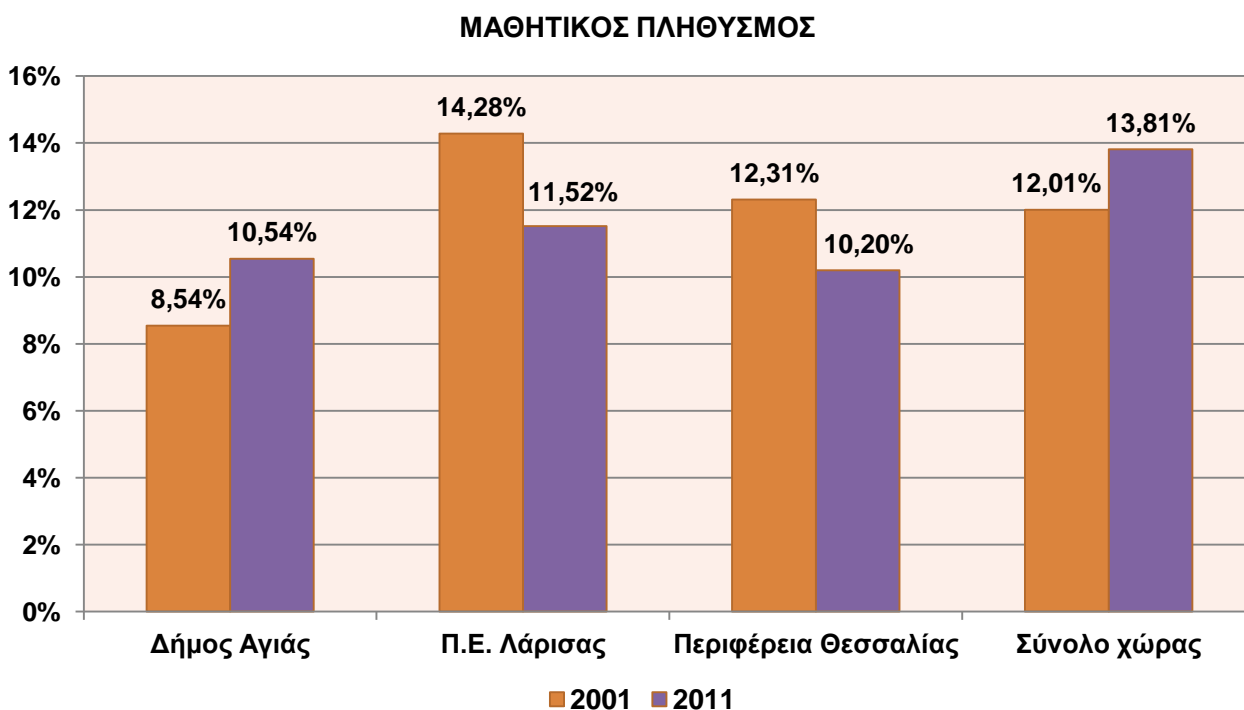
Ο μαθητικός πληθυσμός, για το σύνολο του Δήμου Αγιάς, στο πέρασμα της δεκαετίας 2001 – 2011, εμφανίζει αύξηση, αν και εξακολουθεί να διατηρείται σε χαμηλά επίπεδα. Το 2001 το ποσοστό του μαθητικού πληθυσμού ήταν 8,54%, ενώ το 2011 αυξήθηκε κατά 2,00% και έφτασε το 10,54%, όπως προαναφέρθηκε. Αντιθέτως, παρατηρούνται μειώσεις στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, για την οποία το ποσοστό του μαθητικού πληθυσμού μειώθηκε κατά 2,11%, αλλά και στην Περιφερειακή Ενότητα Λάρισας της οποίας το ποσοστό του μαθητικού πληθυσμού μειώθηκε κατά 2,76% και από 14,28% που ήταν το 2001, το 2011 έφτασε το 11,52%. Για το σύνολο της χώρας, παρατηρείται αύξηση στον μαθητικό πληθυσμό και το αντίστοιχο ποσοστό αυξήθηκε κατά 1,80% (πίνακας 15, διάγραμμα 13).

πίνακας 15: Μεταβολές μαθητικού πληθυσμού 2001 – 2011.

Περιγραφή	2001 (%)	2011 (%)	Μεταβολή 2001 – 2011 (%)
Δήμος Αγιάς	8,54%	10,54%	2,00%
Π.Ε. Λάρισας	14,28%	11,52%	- 2,76%
Περιφέρεια Θεσσαλίας	12,31%	10,20%	- 2,11%
Σύνολο χώρας	12,01%	13,81%	1,80%

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφές 2001 - 2011, ίδια επεξεργασία

διάγραμμα 13: Μεταβολές μαθητικού πληθυσμού 2001 - 2011.

πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. απογραφές 2001 - 2011, ίδια επεξεργασία

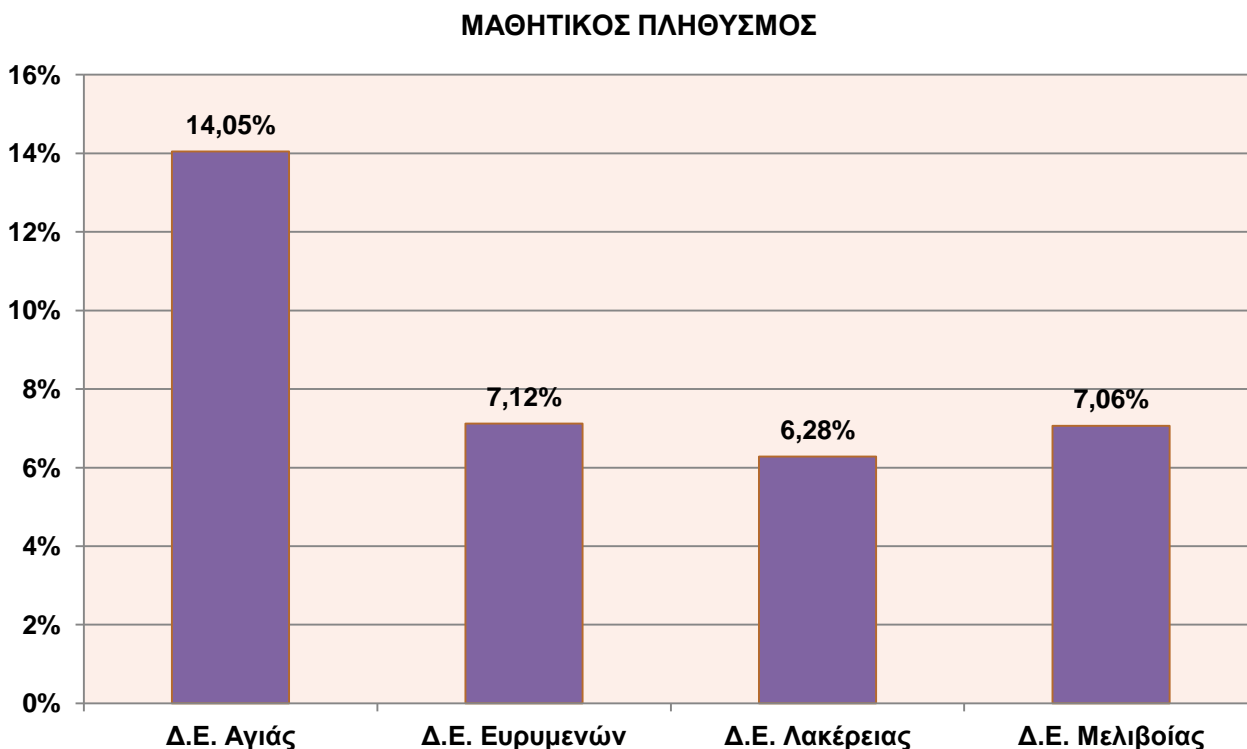
Αναλυτικότερα, για κάθε μία Δημοτική Ενότητα ξεχωριστά, από τους 5.855 κατοίκους της Δημοτικής Ενότητας Αγιάς, οι μαθητές είναι 823, σε ποσοστό 14,05%. Στη Δημοτική Ενότητα Ευρυμενών, από τους 1.939 κατοίκους, οι μαθητές είναι 138 και καταλαμβάνουν ποσοστό 7,12% επί του συνόλου. Η Δημοτική Ενότητα Λακέρειας έχει το χαμηλότερο ποσοστό μαθητών από τις τέσσερις Δημοτικές Ενότητες, και είναι 6,28%, δηλαδή 93 μαθητές από τους 1.481 κατοίκους. Τέλος, η Δημοτική Ενότητα Μελιβοίας έχει 2.195 κατοίκους από τους οποίους οι 155 είναι μαθητές, αριθμός που καταλαμβάνει ποσοστό 7,06% (πίνακας 16, διάγραμμα 14).

πίνακας 16: Μαθητικός πληθυσμός Δήμου Αγιάς κατά Δημοτική Ενότητα.

Περιγραφή	Σύνολο πληθυσμού	Μαθητικός πληθυσμός	Ποσοστό επί του συνόλου (%)
Δήμος Αγιάς	11.470	1.209	10,54%
Δ.Ε. Αγιάς	5.855	823	14,05%
Δ.Ε. Ευρυμενών	1.939	138	7,12%
Δ.Ε. Λακέρειας	1.481	93	6,28%
Δ.Ε. Μελιβοίας	2.195	155	7,06%

πηγή: ίδια επεξεργασία

διάγραμμα 14: Μαθητικός πληθυσμός Δήμου Αγιάς κατά Δημοτική Ενότητα.

πηγή: ίδια επεξεργασία

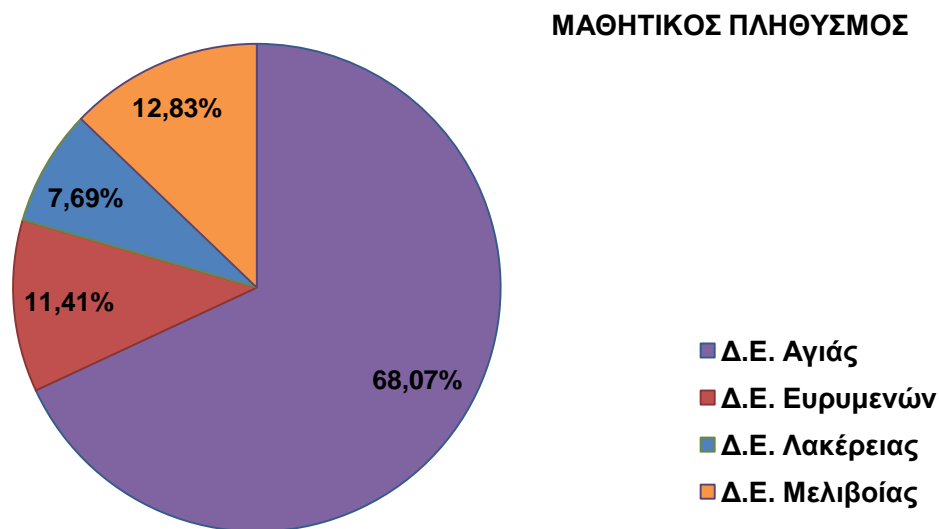
Όπως προαναφέρθηκε, η πλειοψηφία των μαθητών του Δήμου Αγίας προέρχεται από τη Δημοτική Ενότητα Αγίας, που είναι και η πολυπληθέστερη. Η Δημοτική Ενότητα Αγίας έχει 823 μαθητές, αριθμός που καταλαμβάνει το 68,07% επί του συνόλου του μαθητικού πληθυσμού του Δήμου Αγίας. Η Δημοτική Ενότητα Ευρυμενών έχει 138 μαθητές και η Δημοτική Ενότητα Μελιβοίας έχει 155 μαθητές, με ποσοστά επί του μαθητικού πληθυσμού 11,41% και 12,83% αντίστοιχα. Τέλος, η Δημοτική Ενότητα Λακέρειας έχει τον μικρότερο αριθμό μαθητών από όλες τις Δημοτικές Ενότητες και συγκεκριμένα 93 μαθητές που αντιστοιχούν σε ποσοστό 7,69% επί του συνόλου των μαθητών (πίνακας 17, διάγραμμα 15).

πίνακας 17: Γεωγραφική κατανομή μαθητικού πληθυσμού Δήμου Αγίας.

Περιγραφή	Σύνολο μαθητών	Ποσοστό επί του συνόλου (%)
Δ.Ε. Αγίας	823	68,07%
Δ.Ε. Ευρυμενών	138	11,41%
Δ.Ε. Λακέρειας	93	7,69%
Δ.Ε. Μελιβοίας	155	12,83%
Σύνολο	1.209	100%

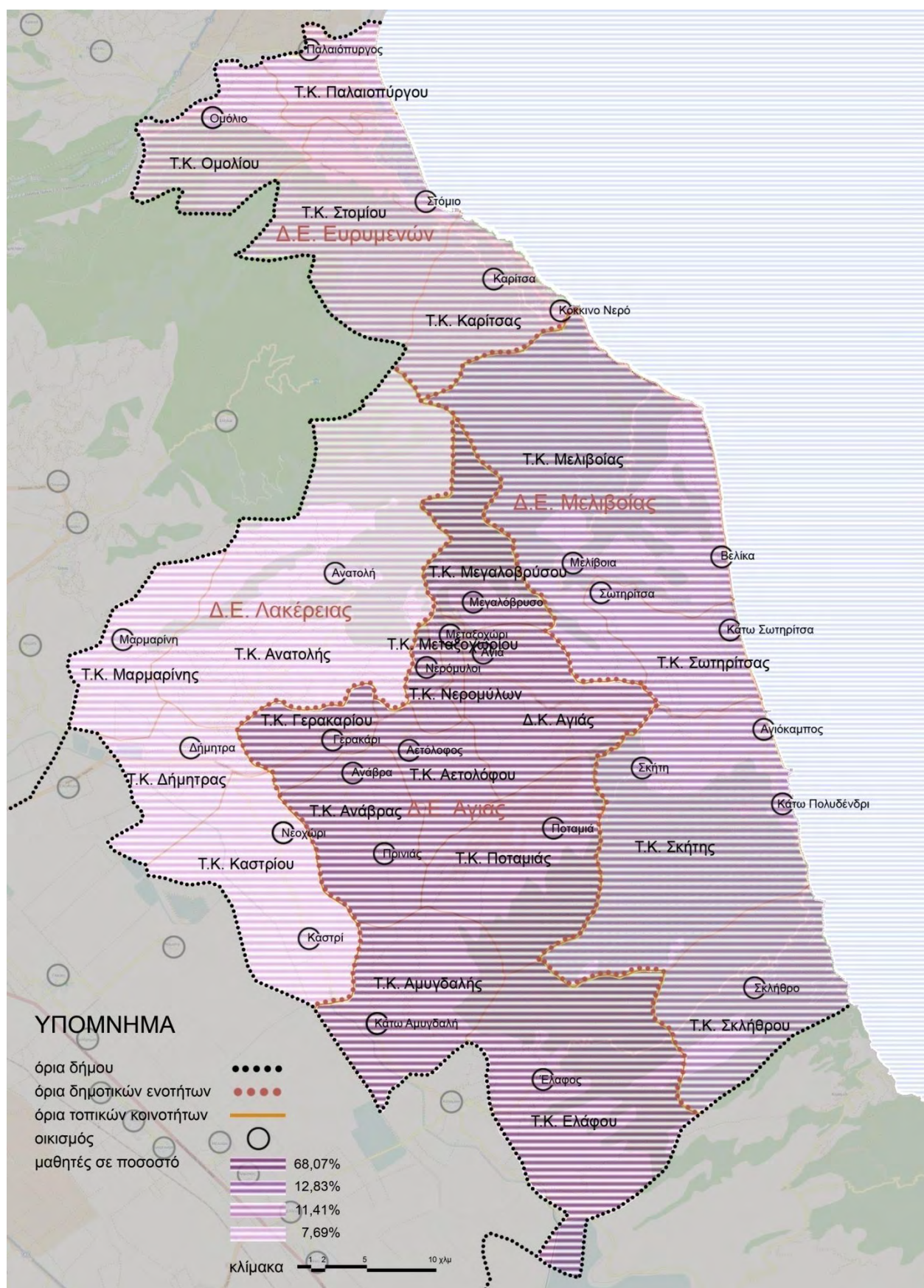
πηγή: ίδια επεξεργασία

διάγραμμα 15: Γεωγραφική κατανομή μαθητικού πληθυσμού Δήμου Αγίας.

πηγή: ίδια επεξεργασία

χάρτης 3: Γεωγραφική κατανομή μαθητικού πληθυσμού Δήμου Αγίας.

πηγή: ίδια επεξεργασία

Ο μαθητικός πληθυσμός του Δήμου Αγίας αποτελείται από μαθητές της προσχολικής, τη πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η πλειοψηφία του σχεδόν επιμερίζεται ανάμεσα στα δύο επίπεδα εκπαίδευσης, την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια, με το ποσοστό των μαθητών που φοιτούν στο Δημοτικό Σχολείο να είναι λίγο μεγαλύτερο από το ποσοστό των μαθητών Γυμνασίου και Λυκείου. Πιο συγκεκριμένα, ο αριθμός των μαθητών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι 543 με ποσοστό 44,91%, ενώ των μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι 487 με ποσοστό 40,28% επί του συνόλου του μαθητικού πληθυσμού του Δήμου. Οι μαθητές που φοιτούν στο Νηπιαγωγείο καταλαμβάνουν ποσοστό 14,81%, που αντιστοιχεί σε 179 άτομα (πίνακας 18, διάγραμμα 16).

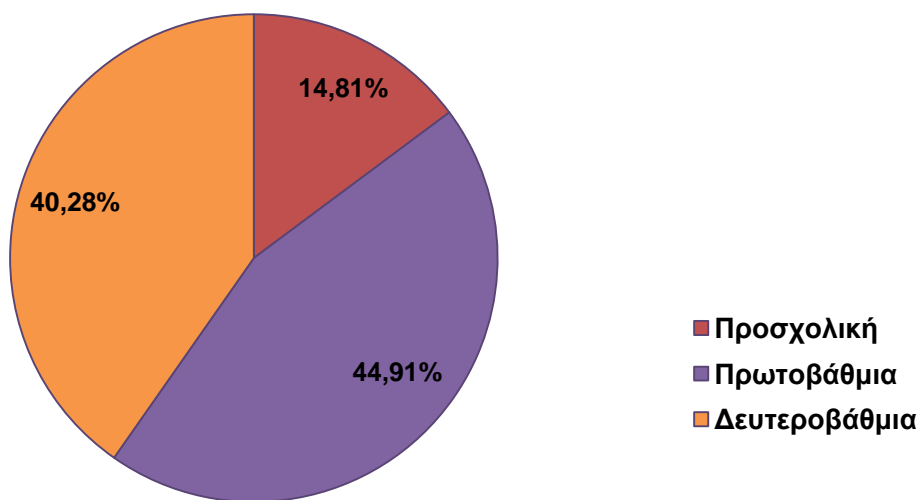
πίνακας 18: Κατανομή μαθητικού πληθυσμού Δήμου Αγίας κατά επίπεδο εκπαίδευσης.

Επίπεδο εκπαίδευσης	Σύνολο μαθητών	Ποσοστό επί του συνόλου (%)
Προσχολική εκπαίδευση	179	14,81%
Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	543	44,91%
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	487	40,28%
Σύνολο	1.209	100%

πηγή: ίδια επεξεργασία

διάγραμμα 16: Κατανομή μαθητικού πληθυσμού Δήμου Αγίας κατά επίπεδο εκπαίδευσης.

ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

πηγή: ίδια επεξεργασία

3.5 | ΟΙ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

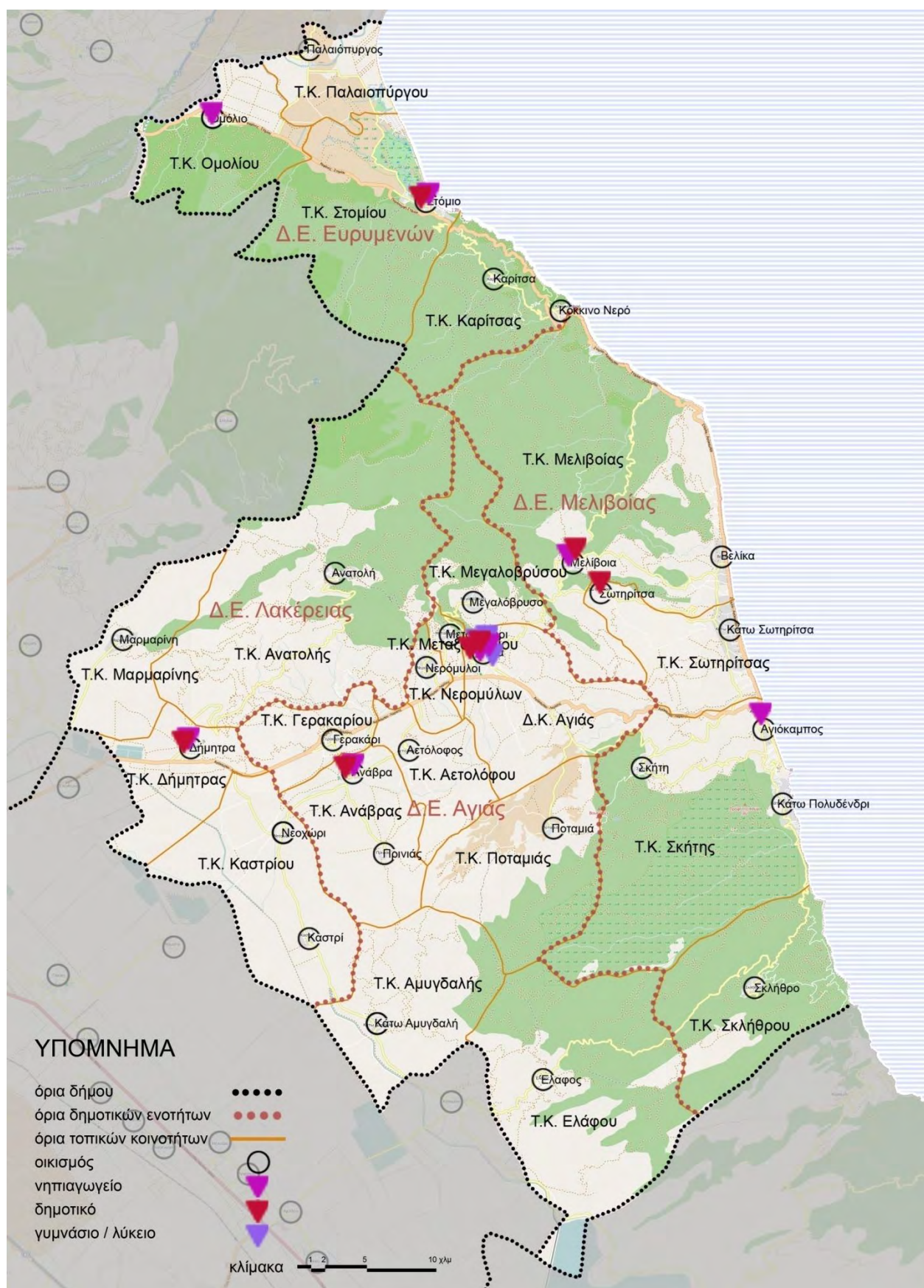
Οι εκπαιδευτικές υποδομές του Δήμου Αγίας περιλαμβάνουν 8 Νηπιαγωγεία, 7 Δημοτικά Σχολεία, 1 Γυμνάσιο, 1 Γενικό Λύκειο και 1 Επαγγελματικό Λύκειο, καθώς και 1 Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στην Δημοτική Κοινότητα Αγίας. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση των σχολικών μονάδων εμφανίζεται στην Δ.Ε. Αγίας, που είναι η πολυπληθέστερη Δημοτική Ενότητα του Δήμου και περιλαμβάνει 3 Νηπιαγωγεία, 3 Δημοτικά Σχολεία, το Γυμνάσιο, το Γενικό Λύκειο και το Επαγγελματικό Λύκειο. Η Δημοτική Ενότητα Μελιβοίας διαθέτει 2 Νηπιαγωγεία, 2 Δημοτικά Σχολεία και οι Δημοτικές Ενότητες Ευρυμενών και Λακέρειας διαθέτουν 2 Νηπιαγωγεία η Δ.Ε. Ευρυμενών, 1 Νηπιαγωγείο η Δ.Ε. Λακέρειας και από 1 Δημοτικό Σχολείο η κάθε μία. Οι Δημοτικές Ενότητες Ευρυμενών, Λακέρειας και Μελιβοίας δεν διαθέτουν Γυμνάσιο και Λύκειο και οι μαθητές εξυπηρετούνται από τα σχολεία της ευρύτερη περιοχής (πίνακας 19).

πίνακας 19: Οι σχολικές υποδομές του Δήμου Αγίας.

Όνομα	Έδρα	Δημοτική Ενότητα
1 ^ο Νηπιαγωγείο Αγίας	Δ.Κ. Αγίας	Δ.Ε. Αγίας
2 ^ο Νηπιαγωγείο Αγίας	Δ.Κ. Αγίας	Δ.Ε. Αγίας
Νηπιαγωγείο Ανάβρας	Τ.Κ. Ανάβρας	Δ.Ε. Αγίας
Νηπιαγωγείο Ομολίου	Τ.Κ. Ομολίου	Δ.Ε. Ευρυμενών
Νηπιαγωγείο Στομίου	Τ.Κ. Στομίου	Δ.Ε. Ευρυμενών
Νηπιαγωγείο Δήμητρας	Τ.Κ. Δήμητρας	Δ.Ε. Λακέρειας
Νηπιαγωγείο Μελιβοίας	Τ.Κ. Μελιβοίας	Δ.Ε. Μελιβοίας
Νηπιαγωγείο Αγιοκάμπου	Τ.Κ. Σκήτης	Δ.Ε. Μελιβοίας
1 ^ο Δημοτικό Σχολείο Αγίας	Δ.Κ. Αγίας	Δ.Ε. Αγίας
2 ^ο Δημοτικό Σχολείο Αγίας	Δ.Κ. Αγίας	Δ.Ε. Αγίας
Δημοτικό Σχολείο Ανάβρας	Τ.Κ. Ανάβρας	Δ.Ε. Αγίας
Δημοτικό Σχολείο Στομίου	Τ.Κ. Στομίου	Δ.Ε. Ευρυμενών
Δημοτικό Σχολείο Δήμητρας	Τ.Κ. Δήμητρας	Δ.Ε. Λακέρειας
Δημοτικό Σχολείο Μελιβοίας	Τ.Κ. Μελιβοίας	Δ.Ε. Μελιβοίας
Δημοτικό Σχολείο Σωτηρίτσας	Τ.Κ. Σωτηρίτσας	Δ.Ε. Μελιβοίας
Γυμνάσιο Αγίας	Τ.Κ. Αγίας	Δ.Ε. Αγίας
Γενικό Λύκειο Αγίας	Τ.Κ. Αγίας	Δ.Ε. Αγίας
Επαγγελματικό Λύκειο Αγίας	Τ.Κ. Αγίας	Δ.Ε. Αγίας

πηγή: ίδια επεξεργασία

χάρτης 4: Το δίκτυο των σχολικών υποδομών του Δήμου Αγίας.

πηγή: ίδια επεξεργασία

3.5.1 | ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

1^ο Δημοτικό Σχολείο Αγιάς

Το 1^ο Δημοτικό Σχολείο Αγιάς, στεγάζεται σε διώροφο οίκημα (νεοκλασσικού τύπου), το οποίο πριν από την απελευθέρωση της Θεσσαλίας (1881) λειτουργούσε ως Δημοτικό Σχολείο Θηλέων (Παρθεναγωγείο). Το 1915, το Παρθεναγωγείο καταστράφηκε από πυρκαγιά και στη συνέχεια στεγαζόταν σε διάφορα οικήματα, έως ότου βρεθεί κατάλληλος χώρος για την ανέγερση του νέου διδακτηρίου. Έτσι, παραχωρήθηκε από την Ιερά Μητρόπολη Δημητριάδος, ο κήπος του παρεκκλησίου του Αγίου Νικολάου, χώρος πλησίον του αρχικού κτιρίου του Παρθεναγωγείου. Κατά το σχολικό έτος 1929 – 1930, συγχωνεύτηκε με το αντίστοιχο Δημοτικό Σχολείο Αρρένων Αγιάς, σε ένα Εξατάξιο Μεικτό με αριθμό μαθητών το πρώτο έτος 338. Κατά τη δεκαετία 1940 – 1950, ο αριθμός των μαθητών αυξήθηκε θεαματικά, λόγω μαζικής μετακόμισης οικογενειών από τη Λάρισα στην Αγιά, εξαιτίας βομβαρδισμών και των σεισμών της 1^{ης} Μαρτίου 1941 (1dim-agias.lar.sch.gr, 2016).

Σήμερα, το σχολείο λειτουργεί ως ολοήμερο 9/θέσιο, με αριθμό μαθητών 144, συμπεριλαμβανομένων και των μαθητών του Τμήματος Ένταξης. Συστεγάζεται με το Νηπιαγωγείο Αγιάς σε ένα διώροφο πέτρινο κτίσμα της δεκαετίας του 1950 που παρουσιάζει ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον, στη δυτική πλευρά της Δημοτικής Κοινότητας Αγιάς. Εξυπηρετεί μαθητές από όλη την Δημοτική Κοινότητα Αγιάς.

Χάρτης 5: 1^ο Δημοτικό Σχολείο Αγιάς.

πηγή: ίδια επεξεργασία

2^ο Δημοτικό Σχολείο Αγίας

Το 2^ο Δημοτικό Σχολείο Αγίας, της Δημοτικής Ενότητας Αγίας βρίσκεται σε κεντρικό σημείο της Τοπικής Κοινότητας Αγίας και στεγάζεται σε ένα διώροφο κτίσμα, μεγέθους 1.000 τ.μ. της δεκαετίας του 1990, που μπορεί να εξυπηρετήσει μέχρι και 200 μαθητές. Πρόκειται για ένα κτίριο παραδοσιακού τύπου που παρουσιάζει ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον και διατηρείται σε πολύ καλή κατάσταση. Στις εγκαταστάσεις του συμπεριλαμβάνεται και γήπεδο μπάσκετ, ωστόσο, μία έλλειψη του 2^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αγίας είναι ότι δεν διαθέτει γυμναστήριο. Σήμερα λειτουργεί ως 12/θέσιο και εξυπηρετεί 187 μαθητές από τους οικισμούς Ποταμιά, Μεγαλόβρυσο, Νερόμυλοι, Αετόλοφος, Έλαφος και Γερακάρι.

χάρτης 6: 2^ο Δημοτικό Σχολείο Αγίας.

πηγή: ιδία επεξεργασία

Δημοτικό Σχολείο Ανάβρας

Το Δημοτικό Σχολείο Ανάβρας, βρίσκεται Τοπική Κοινότητα Ανάβρας, στην Δημοτικής Ενότητας Αγιάς, δυτικά του οικισμού, σε μη κεντρικό σημείο. Το κτίριο που στεγάζεται ανεγέρθηκε το 1965. Σήμερα διατηρείται σε μέτρια κατάσταση και χρήζει ανακαίνισης. Λειτουργεί ως 4/θέσιο και εξυπηρετεί 45 μαθητές από τις Τοπικές Κοινότητες Ανάβρας, Μεταξοχωρίου, Γερακαρίου και Αετολόφου.

Χάρτης 7: Δημοτικό Σχολείο Ανάβρας.

πηγή: ιδία επεξεργασία

Δημοτικό Σχολείο Στομίου

Το Δημοτικό Σχολείο Στομίου βρίσκεται στην Τοπική Ενότητα Στομίου της Δημοτικής Ενότητας Ευρυμενών, σε κεντρικό σημείο της Τοπικής Κοινότητας. Στεγάζεται σε κτίριο που ανεγέρθηκε το 1992 και διατηρείται σε καλή κατάσταση. Στις εγκαταστάσεις του περιλαμβάνει το Δημοτικό Σχολείο, το Νηπιαγωγείο Στομίου και χώρο εκμάθησης ηλεκτρονικών υπολογιστών και ξένων γλωσσών. Ωστόσο, το σχολείο παρουσιάζει κάποιες ελλείψεις, καθώς δεν διαθέτει δική του αίθουσα ηλεκτρονικών υπολογιστών, γυμναστήριο και αίθουσα διαλέξεων. Σήμερα λειτουργεί ως 6/θέσιο και εξυπηρετεί 66 μαθητές από τους οικισμούς Ομόλιο, Στόμιο, Παλαιόπυργος και Καρύτσα.

χάρτης 8: Δημοτικό Σχολείο Στομίου.

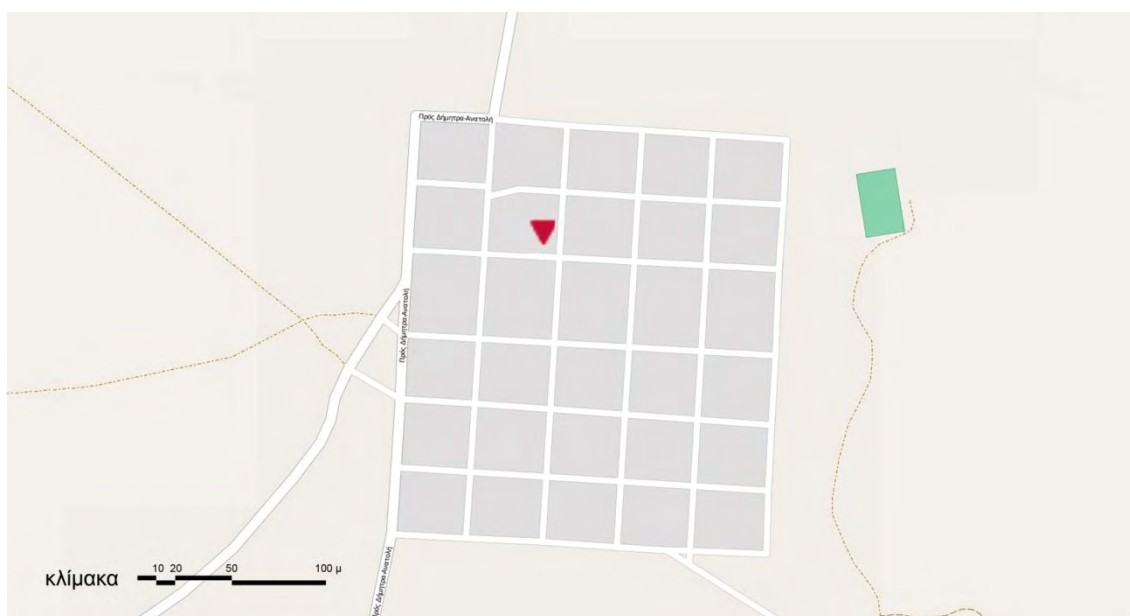

πηγή: ιδία επεξεργασία

Δημοτικό Σχολείο Δήμητρας

Το Δημοτικό Σχολείο Δήμητρας, βρίσκεται στην Τοπική Κοινότητα Δήμητρας της Δημοτικής Ενότητας Λακέρειας, σε κεντρικό σημείο του οικισμού. Το κτίριο που στεγάζεται είναι το παλιό σχολείο του χωριού, που χρονολογείται από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα και συγκεκριμένα από το 1906, το οποίο παρουσιάζει ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον. Πρόκειται για δύο ισόγεια μικρά κτίσματα που στεγάζουν το Δημοτικό Σχολείο και το Νηπιαγωγείο της Δήμητρας. Αρχικά το κτίριο είχε χτιστεί για να λειτουργεί ως μονοθέσιο, ωστόσο και έπειτα από μία προέκταση που έγινε, λειτουργεί ως 4/θέσιο και εξυπηρετεί 43 μαθητές. Οι μαθητές που εξυπηρετούνται από το Δημοτικό Σχολείο Δήμητρας προέρχονται από τους οικισμούς Δήμητρας, Μαρμαρίνης, Καστρίου, Αμυγδαλής και Ελευθερίου.

χάρτης 9: Δημοτικό Σχολείο Δήμητρας.

πηγή: ίδια επεξεργασία

Δημοτικό Σχολείο Μελιβοίας

Το Δημοτικό Σχολείο Μελιβοίας, της Δημοτικής Ενότητας Μελιβοίας, βρίσκεται σε κεντρικό σημείο της Τοπικής Κοινότητας Μελιβοίας. Στεγάζεται σε ένα διώροφο κτίσμα μεγέθους 600 τ.μ. της δεκαετίας του 1970, που διατηρείται σε καλή κατάσταση και διαθέτει μεγάλη αυλή. Επιπλέον, λόγω της χωροθέτησής του έχει αξιόλογη θέα. Στις εγκαταστάσεις του συμπεριλαμβάνεται και το Νηπιαγωγείο Μελιβοίας, ενώ συστεγάζεται και με το Λαογραφικό Μουσείο της περιοχής. Το σχολείο μπορεί λειτουργήσει ως 6/θέσιο και να εξυπηρετήσει μέχρι 80 μαθητές. Ωστόσο, σήμερα λειτουργεί ως 2/θέσιο και εξυπηρετεί 22 μαθητές από την Τοπική Κοινότητα Μελιβοίας.

χάρτης 10: Δημοτικό Σχολείο Μελιβοίας.

πηγή: ίδια επεξεργασία

Δημοτικό Σχολείο Σωτηρίτσας

Το Δημοτικό Σχολείο Σωτηρίτσας, της Δημοτικής Ενότητας Μελιβοίας, βρίσκεται σε κεντρικό σημείο της Τοπικής Κοινότητας Σωτηρίτσας. Από το 2005 στεγάζεται σε καινούριο διώροφο κτίσμα μεγέθους 200 τ.μ., που μπορεί να εξυπηρετήσει 45 μαθητές. Το κτίριο αυτό ανήκει σε ιδιώτη και προοριζόταν να λειτουργήσει ως ενοικιαζόμενα δωμάτια. Στις εγκαταστάσεις του συμπεριλαμβάνεται και το Νηπιαγωγείο Σωτηρίτσας. Σήμερα λειτουργεί ως 2/θέσιο και εξυπηρετεί 36 μαθητές από τους οικισμούς Σκήτης, Πολυδενδρίου, Σωτηρίτσας, Αγιόκαμπου και Βελίκας.

χάρτης 11: Δημοτικό Σχολείο Σωτηρίτσας.

πηγή: ίδια επεξεργασία

χάρτης 12: Τα Δημοτικά Σχολεία του Δήμου Αγίας.

πηγή: ίδια επεξεργασία

3.5.2 | ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΩΝ

Γυμνάσιο Αγιάς

Ο Δήμος Αγιάς διαθέτει ένα Γυμνάσιο, που βρίσκεται στην Δημοτική Κοινότητα Αγιάς, σε κεντρικό και εύκολα προσβάσιμο σημείο της περιοχής. Στεγάζεται σε ένα διώροφο μεγάλο κτίσμα, που αποτελείται από δύο επιμέρους κτίρια, ανεγέρθηκε τη δεκαετία του 1970 και μπορεί να εξυπηρετήσει 250 μαθητές. Το κτίριο είναι παλιό, σε σχετικά μέτρια κατάσταση και στεγάζει το Γυμνάσιο και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Αγιάς. Σήμερα εξυπηρετεί 242 μαθητές, συμπεριλαμβανομένων και των μαθητών του Τμήματος Ένταξης, που έρχονται από τις Δημοτικές Ενότητες Αγιάς, Λακέρειας και Μελιβοίας.

χάρτης 13: Γυμνάσιο Αγιάς.

πηγή: ίδια επεξεργασία

Γενικό Λύκειο Αγιάς

Ο Δήμος Αγιάς διαθέτει ένα Γενικό Λύκειο, που βρίσκεται στην Δημοτική Κοινότητα Αγιάς, σε κεντρικό και εύκολα προσβάσιμο σημείο της περιοχής. Στεγάζεται σε ένα διώροφο μεγάλο κτίσμα, που ανεγέρθηκε το 2000 και μπορεί να εξυπηρετήσει 200 μαθητές. Το κτίριο είναι καινούριο και διατηρείται σε καλή κατάσταση, ωστόσο η μόνωσή του είναι ανεπαρκής. Στις εγκαταστάσεις του συμπεριλαμβάνονται γυμναστήριο και γήπεδο μπάσκετ. Σήμερα εξυπηρετεί 135 μαθητές, που έρχονται από τις Δημοτικές Ενότητες Αγιάς, Λακέρειας και Μελιβοίας, αλλά και από την Τοπική Κοινότητα Καλαμακίου της Δημοτικής Ενότητας Κιλελέρ, του ομώνυμου Δήμου.

χάρτης 14: Γενικό Λύκειο Αγιάς.

πηγή: ιδία επεξεργασία

Επαγγελματικό Λύκειο Αγιάς

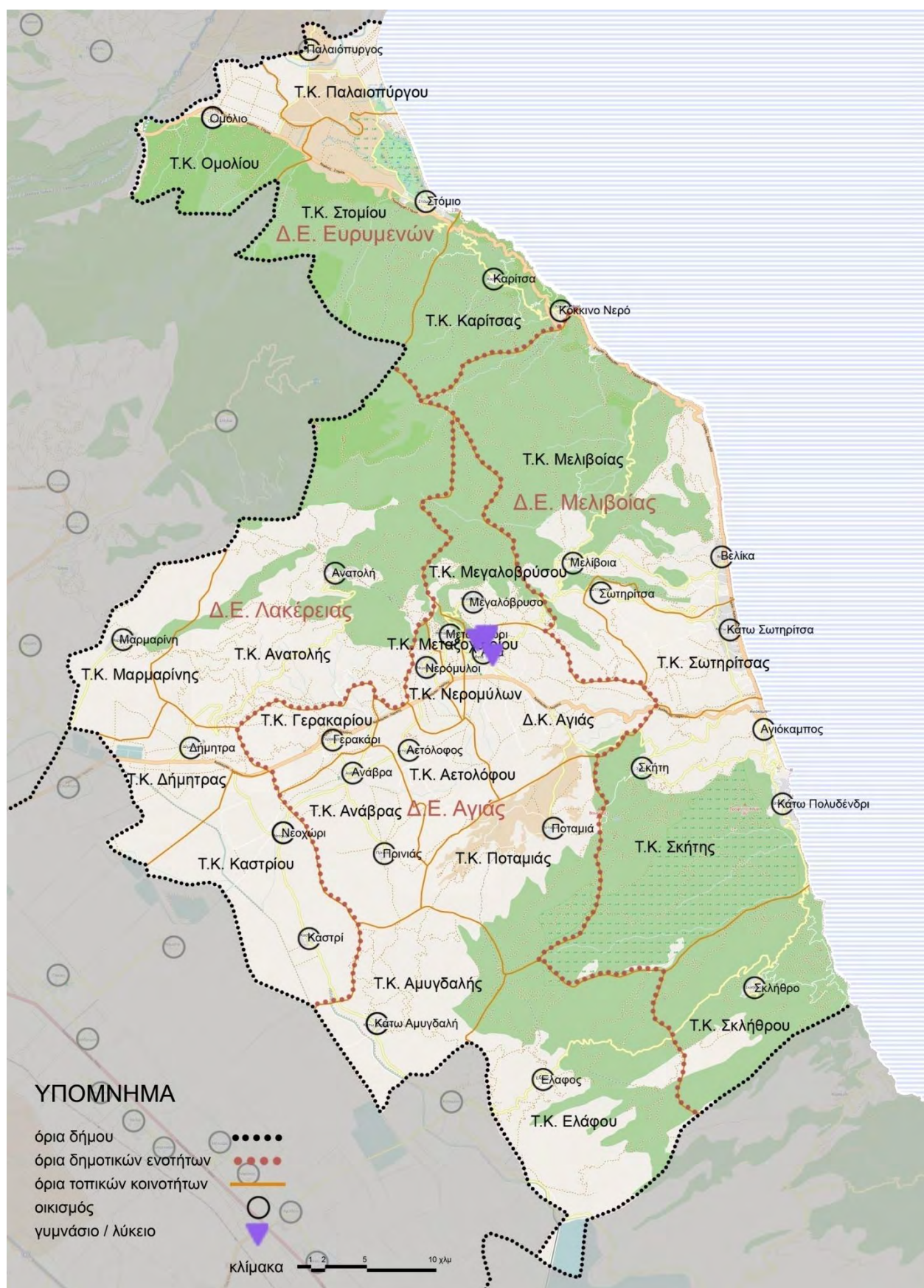
Ο Δήμος Αγιάς διαθέτει ένα Επαγγελματικό Λύκειο, που βρίσκεται στην Δημοτική Κοινότητα Αγιάς, ανατολικά του οικισμού. Το Επαγγελματικό Λύκειο Αγιάς ιδρύθηκε το 1984 και το πρώτο μαθητικό δυναμικό ήταν 34 μαθητές στην Α' τάξη. Το σχολείο αρχικά φιλοξενούνταν σε αίθουσες Γυμνασίου Αγιάς, ενώ από το σχολικό έτος 1992 – 1993 μεταφέρθηκε σε αίθουσες της Γεωργικής Σχολής Αγιάς. Το 1996 ανεγέρθηκε το κτίριο που το φιλοξενεί μέχρι και σήμερα (1epal-agias.lar.sch.gr, 2016). Το κτίριο διατηρείται σε καλή κατάσταση, διαθέτει κεντρική θέρμανση με καλοριφέρ, διπλά τζάμια και συναγερμό και μπορεί να φιλοξενήσει μέχρι 150 μαθητές. Σήμερα λειτουργεί με 14 καθηγητές και 80 μαθητές που προέρχονται από τις Δημοτικές Ενότητες Αγιάς, Λακέρειας και Μελιβοίας του Δήμου Αγιάς, αλλά και από την Τοπική Ενότητα Καλαμακίου, που υπάγεται στη Δημοτική Ενότητα Κιλελέρ, του ομώνυμου Δήμου.

χάρτης 15: Επαγγελματικό Λύκειο Αγιάς.

πηγή: ίδια επεξεργασία

χάρτης 16: Τα Γυμνάσια και Λύκεια του Δήμου Αγίας.

πηγή: ίδια επεξεργασία

3.5.3 | ΑΝΕΝΕΡΓΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

Μέχρι το 2011 στον Δήμο Αγιάς λειτουργούσαν 16 Νηπιαγωγεία, 23 Δημοτικά Σχολεία και 3 Γυμνάσια, τα οποία συγχωνεύτηκαν ή καταργήθηκαν, εκτός από τα Λύκεια, ο αριθμός των οποίων έχει παραμείνει ως είχε. Όλες σχεδόν οι Τοπικές Κοινότητες του Δήμου διέθεταν από ένα Νηπιαγωγείο και ένα Δημοτικό Σχολείο, ενώ και στις 3 μεγαλύτερες Δημοτικές Ενότητες λειτουργούσε από 1 Γυμνάσιο στην κάθε μία. Στα πλαίσια των συγχωνεύσεων και καταργήσεων σχολικών μονάδων, τα 15 Νηπιαγωγεία που υπήρχαν συγχωνεύτηκαν σε 8 Νηπιαγωγεία, τα 23 Δημοτικά Σχολεία συγχωνεύτηκαν στα 7 Δημοτικά που προαναφέρθηκαν, όπως επίσης συγχωνεύτηκαν και τα 3 Γυμνάσια. Πιο συγκεκριμένα (πίνακας 20):

Στην Δημοτική Ενότητα Αγιάς λειτουργούσαν 5 Νηπιαγωγεία, 2 στην Δημοτική Κοινότητα Αγιάς και από 1 στις Τοπικές Κοινότητες Αετολόφου, Ανάβρας και Γερακαρίου. Πλέον λειτουργούν 3, καθώς τα Νηπιαγωγεία του Αετολόφου και του Γερακαρίου έχουν συγχωνευτεί στο Νηπιαγωγείο Ανάβρας, ενώ τα 2 Νηπιαγωγεία της Δημοτικής Κοινότητας Αγιάς εξακολουθούν να λειτουργούν ως είχαν. Επιπλέον, λειτουργούσαν 10 Δημοτικά Σχολεία, 2 στην Δημοτική Κοινότητα Αγιάς και από 1 σε κάθε μία από τις υπόλοιπες Τοπικές Κοινότητες. Τα 2 Δημοτικά Σχολεία της Δημοτικής Ενότητας Αγιάς εξακολουθούν να λειτουργούν, ωστόσο σε αυτά ενσωματώθηκαν τα Δημοτικά Σχολεία των Τοπικών Κοινοτήτων που καταργήθηκαν. Ειδικότερα, στο 2^ο Δημοτικό Σχολείο Αγιάς συγχωνεύτηκαν τα Δημοτικά Σχολεία των Τοπικών Κοινοτήτων Μεγαλοβρύσου, Νερομύλων, Ποταμιάς και Ελάφου. Το Δημοτικό Σχολείο Ανάβρας ενσωμάτωσε τα Δημοτικά Σχολεία των Τοπικών Κοινοτήτων Αετολόφου, Γερακαρίου και Μεταξοχωρίου.

Στην Δημοτική Ενότητα Ευρυμενών λειτουργούσαν 3 Νηπιαγωγεία, 4 Δημοτικά Σχολεία και 1 Γυμνάσιο. Το Νηπιαγωγείο της Τοπικής Κοινότητας Καρίτσας έχει αναστείλει τη λειτουργία του και οι μαθητές εξυπηρετούνται από το Νηπιαγωγείο Στομίου. Τα Δημοτικά Σχολεία της Τοπικής Κοινότητας Καρίτσας, της Τοπικής Κοινότητας Παλαιοπύργου και της Τοπικής Κοινότητας Ομιλίου συγχωνεύτηκαν με το υφιστάμενο Δημοτικό Σχολείο της Τοπικής Κοινότητας Στομίου. Το Γυμνάσιο που λειτουργούσε την Τοπική Κοινότητα Ομολίου συγχωνεύτηκε με το Γυμνάσιο Πυργετού, που υπάγεται στον Δήμο Τεμπών.

Στην Δημοτική Ενότητα Λακέρειας λειτουργούσαν 5 Νηπιαγωγεία και 5 Δημοτικά Σχολεία, από ένα σε κάθε μία από τις Τοπικές Κοινότητες. Τα 4 Νηπιαγωγεία των Τοπικών Κοινοτήτων Αμυγδαλής, Καστρίου, Μαρμαρίνης και Ανατολής

συγχωνεύτηκαν με το Νηπιαγωγείο Δήμητρας, που εξυπηρετεί όλη την Δημοτική Ενότητα. Ομοίως, τα 4 Δημοτικά Σχολεία των Τοπικών Κοινοτήτων Αμυδαλής, Καστρίου, Μαρμαρίνης και Ανατολής συγχωνεύτηκαν με το Δημοτικό Σχολείο Δήμητρας, που λειτουργεί μέχρι σήμερα και εξυπηρετεί τους μαθητές των υπολοίπων οικισμών.

Στην Δημοτική Ενότητα Μελιβοίας λειτουργούσαν 3 Νηπιαγωγεία, 4 Δημοτικά Σχολεία και 1 Γυμνάσιο. Πλέον, τα Δημοτικά Σχολεία των Τοπικών Κοινοτήτων Σκήτης και Σκλήθρου έχουν συγχωνευτεί με το Δημοτικό Σχολείο Σωτηρίτσας, ενώ το Δημοτικό Σχολείο της Τοπικής Κοινότητας Μελιβοίας εξακολουθεί να λειτουργεί ως είχε, όπως επίσης και τα 2 Νηπιαγωγεία των Τοπικών Κοινοτήτων Μελιβοίας και Σκήτης. Το Γυμνάσιο που λειτουργούσε στην Τοπική Κοινότητα Μελιβοίας καταργήθηκε και πλέον οι μαθητές εξυπηρετούνται από το Γυμνάσιο Αγιάς.

πίνακας 20: Οι ανενεργές σχολικές μονάδες του Δήμου Αγιάς.

Όνομα	Έδρα	Δ. Ε.	Σχολείο συγχώνευσης
Νηπιαγωγείο Αετολόφου	Τ.Κ. Αετολόφου	Δ.Ε. Αγιάς	Νηπιαγωγείο Ανάβρας
Νηπιαγωγείο Γερακαρίου	Τ.Κ. Γερακαρίου	Δ.Ε. Αγιάς	Νηπιαγωγείο Ανάβρας
Νηπιαγωγείο Καρίτσας	Τ.Κ. Καρίτσας	Δ.Ε. Ευρυμενών	Νηπιαγωγείο Στομίου
Νηπιαγωγείο Αμυδαλής	Τ.Κ. Αμυδαλής	Δ.Ε. Λακέρειας	Νηπιαγ/είο Δήμητρας
Νηπιαγωγείο Καστρίου	Τ.Κ. Καστρίου	Δ.Ε. Λακέρειας	Νηπιαγ/είο Δήμητρας
Νηπιαγ/είο Μαρμαρίνης	Τ.Κ. Μαρμαρίνης	Δ.Ε. Λακέρειας	Νηπιαγ/είο Δήμητρας
Νηπιαγωγείο Ανατολής	Τ.Κ. Ανατολής	Δ.Ε. Λακέρειας	Νηπιαγ/είο Δήμητρας
Νηπιαγωγείο Σωτηρίτσας	Τ.Κ. Σωτηρίτσας	Δ.Ε. Μελιβοίας	Νηπ/είο Αγιοκάμπου
Δημοτικό Αετολόφου	Τ.Κ. Αετολόφου	Δ.Ε. Αγιάς	Δημοτικό Ανάβρας
Δημοτικό Γερακαρίου	Τ.Κ. Γερακαρίου	Δ.Ε. Αγιάς	Δημοτικό Ανάβρας
Δημοτικό Μεγαλοβρύσου	Τ.Κ. Μεγαλοβρύσου	Δ.Ε. Αγιάς	Δημοτικό Ανάβρας
Δημοτικό Μεταξοχωρίου	Τ.Κ. Μεταξοχωρίου	Δ.Ε. Αγιάς	Δημοτικό Ανάβρας
Δημοτικό Νερομύλων	Τ.Κ. Νερομύλων	Δ.Ε. Αγιάς	2 ^ο Δημοτικό Αγιάς
Δημοτικό Ποταμιάς	Τ.Κ. Ποταμιάς	Δ.Ε. Αγιάς	2 ^ο Δημοτικό Αγιάς
Δημοτικό Ελάφου	Τ.Κ. Ελάφου	Δ.Ε. Αγιάς	2 ^ο Δημοτικό Αγιάς
Δημοτικό Καρίτσας	Τ.Κ. Καρίτσας	Δ.Ε. Ευρυμενών	Δημοτικό Στομίου

Δημοτικό Παλαιοπύργου	Τ.Κ. Παλαιοπύργου	Δ.Ε. Ευρυμενών	Δημοτικό Στομίου
Δημοτικό Ομολίου	Τ.Κ. Ομολίου	Δ.Ε. Ευρυμενών	Δημοτικό Στομίου
Δημοτικό Αμυγδαλής	Τ.Κ. Αμυγδαλής	Δ.Ε. Λακέρειας	Δημοτικό Δήμητρας
Δημοτικό Καστρίου	Τ.Κ. Καστρίου	Δ.Ε.Λακέρειας	Δημοτικό Δήμητρας
Δημοτικό Μαρμαρίνης	Τ.Κ. Μαρμαρίνης	Δ.Ε.Λακέρειας	Δημοτικό Δήμητρας
Δημοτικό Ανατολής	Τ.Κ. Ανατολής	Δ.Ε.Λακέρειας	Δημοτικό Δήμητρας
Δημοτικό Σκήτης	Τ.Κ. Σκήτης	Δ.Ε. Μελιβοίας	Δημοτικό Σωτηρίτσας
Δημοτικό Σκλήθρου	Τ.Κ. Σκλήθρου	Δ.Ε. Μελιβοίας	Δημοτικό Σωτηρίτσας
Γυμνάσιο Στομίου	Τ.Κ. Στομίου	Δ.Ε. Ευρυμενών	Γυμνάσιο Πυργετού
Γυμνάσιο Μελιβοίας	Τ.Κ. Μελιβοίας	Δ.Ε. Μελιβοίας	Γυμνάσιο Αγιάς

πηγή: ίδια επεξεργασία

4

**ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ,
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ**

4.1 | ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΤΩΝ Α/ΒΑΘΜΙΩΝ ΚΑΙ Β/ΒΑΘΜΙΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΑΣ

Συνολικά, ο Δήμος Αγιάς διαθέτει 18 σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που είναι κατανεμημένοι σε όλη την έκτασή του και σε κάθε Δημοτική Ενότητα (χάρτης 4, κεφ. 3.5, σελ. 81), και εξυπηρετούν 1.179 μαθητές από όλο τον Δήμο. Η κύρια συγκέντρωση των σχολείων εμφανίζεται στη Δημοτική Ενότητα Αγιάς, που είναι και πολυπληθέστερη του Δήμου, ενώ οι υπόλοιπες Δημοτικές Ενότητες διαθέτουν από μία ή δύο σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης η κάθε μία, που χωροθετούνται στις μεγαλύτερες Τοπικές Κοινότητες. Ειδικότερα, όπως αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, η Δημοτική Ενότητα Αγιάς περιλαμβάνει 9 σχολικές μονάδες και συγκεκριμένα 3 Νηπιαγωγεία, 3 Δημοτικά Σχολεία, 1 Γυμνάσιο και 2 Λύκεια. Η Δημοτική Ενότητα Ευρυμενών διαθέτει 3 σχολικές μονάδες, 2 Νηπιαγωγεία και 1 Δημοτικό Σχολείο, στη Δημοτική Ενότητα Λακέρειας υπάρχουν 2 σχολικές μονάδες, 1 Νηπιαγωγείο και 1 Δημοτικό Σχολείο και τέλος, η Δημοτική Ενότητα Μελιβοίας περιλαμβάνει 4 σχολικές μονάδες, που είναι 2 Νηπιαγωγεία και 2 Δημοτικά Σχολεία.

Η χωροθέτηση των εκπαιδευτικών μονάδων του Δήμου Αγιάς, προέκυψε έπειτα από τις συγχωνεύσεις ή καταργήσεις σχολικών μονάδων στο πλαίσιο του προγράμματος Καλλικράτη (Ν. 3852/2010), που αφορά στη μεταρρύθμιση της διοικητικής διαίρεσης της Ελλάδας και των αρμοδιοτήτων των διοικητικών οργάνων και σύμφωνα με τις επιταγές του Ν. 1566/1985 περί της «Δομής και λειτουργίας της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις», αλλά και της Υ.Α. 37237/ΣΤ1/2007 (ΦΕΚ 635/Β/2007) που καθορίζει τα κριτήρια καταλληλότητας και επιλογής χώρων για την ανέγερση διδακτηρίων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Σύμφωνα με τον Ν. 3852/2010, στην περιφέρεια δίνεται έμφαση στη συνένωση ολιγοθέσιων σχολείων, εκεί όπου οι συνθήκες το επιτρέπουν, και επομένως καταργήθηκαν μικρά Δημοτικά Σχολεία σε χωριά, στα οποία ένας ή δύο δάσκαλοι αναλάμβαναν και τις 6 τάξεις, αλλά και η κατάργηση μικρών Γυμνασίων και Λυκείων που δεν διάθεταν τον ελάχιστο απαιτούμενο αριθμό μαθητών, προκειμένου να χαρακτηριστούν βιώσιμα. Η εφαρμογή των διατάξεων των παραπάνω θεσμικών κειμένων για τον Δήμο Αγιάς, είχε ως αποτέλεσμα τη συγχώνευση 44 σχολικών μονάδων σε 18 σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που επιμερίζονται σε 8 Νηπιαγωγεία, 7 Δημοτικά Σχολεία, 1 Γυμνάσιο και 2 Λύκεια, κατανεμημένα σε όλη την έκταση του Δήμου (πίνακας 21).

πίνακας 21: Κατανομή των σχολικών μονάδων του Δήμου Αγιάς [με κόκκινο χρώμα σημειώνεται ο αριθμός των σχολείων πριν τις συνενώσεις].

Περιγραφή	Πληθυσμός	Νηπιαγ/εία	Δημοτικά	Γυμνάσια	Λύκεια
Δήμος Αγιάς	11.470	8 [16]	7 [23]	1 [3]	2
Δ.Ε. Αγιάς	5.855	3 [5]	3 [10]	1	2
Δ.Κ. Αγιάς	3.169	2	2	1	2
Τ.Κ. Αετολόφου	323	[1]	[1]	-	-
Τ.Κ. Ανάβρας	678	1	1	-	-
Τ.Κ. Γερακαρίου	266	[1]	[1]	-	-
Τ.Κ. Μεγαλοβρύσου	199	-	[1]	-	-
Τ.Κ. Μεταξοχωρίου	478	-	[1]	-	-
Τ.Κ. Νερομύλων	261	-	[1]	-	-
Τ.Κ. Ποταμιάς	262	-	[1]	-	-
Τ.Κ. Ελάφου	219	-	[1]	-	-
Δ.Ε. Ευρυμενών	1.939	2 [3]	1 [4]	[1]	-
Τ.Κ. Καρίτσας	536	[1]	[1]	-	-
Τ.Κ. Στομίου	553	1	1	[1]	-
Τ.Κ. Παλαιοπύργου	244	-	[1]	-	-
Τ.Κ. Ομολίου	606	1	[1]	-	-
Δ.Ε. Λακέρειας	1.481	1 [5]	1 [5]	-	-
Τ.Κ. Αμυγδαλής	360	[1]	[1]	-	-
Τ.Κ. Δήμητρας	315	1	1	-	-
Τ.Κ. Καστρίου	248	[1]	[1]	-	-
Τ.Κ. Μαρμαρίνης	293	[1]	[1]	-	-
Τ.Κ. Ανατολής	265	[1]	[1]	-	-
Δ.Ε. Μελιβοίας	2.195	2 [3]	2 [4]	[1]	-
Τ.Κ. Μελιβοίας	1.173	1	1	[1]	-
Τ.Κ. Σκήτης	523	1	[1]	-	-
Τ.Κ. Σκλήθρου	153	-	[1]	-	-
Τ.Κ. Σωτηρίτσας	346	[1]	1	-	-

πηγή: ίδια επεξεργασία

Η κατανομή των σχολικών μονάδων του Δήμου Αγιάς σχετίζεται άμεσα με τον πληθυσμό και την έκταση των Δημοτικών Ενοτήτων. Σύμφωνα με την Υ.Α. 10788/2004 (ΦΕΚ 285/Δ/2004) «Έγκριση πολεοδομικών σταθεροτύπων (standards) και όρια πυκνοτήτων που εφαρμόζονται κατά την εκπόνηση των γενικών πολεοδομικών σχεδίων, των σχεδίων χωρικής και οικιστικής οργάνωσης “ανοικτής πόλης” και των πολεοδομικών μελετών», ως ελάχιστη βιώσιμη μονάδα θεωρείται το 6/θέσιο Δημοτικό Σχολείο με δυναμικό 180 μαθητές, που αντιστοιχεί σε πληθυσμό 1.800 κατοίκων, ενώ για τα Γυμνάσια και Λύκεια, ελάχιστη βιώσιμη μονάδα αποτελεί μαθητικό δυναμικό 105 παιδιών, που αντιστοιχεί σε πληθυσμό 2.100 κατοίκων. Ωστόσο, η χωροθέτηση κάποιου σχολείου γίνεται με μακροπρόθεσμο ορίζοντα και όχι σύμφωνα με την σημερινή κατάσταση, και γι’ αυτό τον λόγο λαμβάνονται υπόψη όλοι οι οικισμοί, ανεξάρτητα από τον αριθμό που έχουν τη δεδομένη χρονική στιγμή. Η κατανομή των σχολικών μονάδων του Δήμου Αγιάς, στο βαθμό που ήταν δυνατό, φαίνεται να εναρμονίζεται με τα παραπάνω δεδομένα.

Πιο συγκεκριμένα, η Δημοτική Ενότητα Αγιάς, η οποία συγκεντρώνει 5.855 κατοίκους, περίπου το 51% του πληθυσμού του Δήμου, και επιπλέον βρίσκεται στο κέντρο του Δήμου Αγιάς, μπορεί να εξυπηρετήσει καλύτερα τις υπόλοιπες Δημοτικές Ενότητες. Για τον λόγο αυτό, είναι δικαιολογημένη η συγκέντρωση του μεγαλύτερου αριθμού σχολικών μονάδων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, 3 Νηπιαγωγεία και 3 Δημοτικά Σχολεία, όπως επίσης και η χωροθέτηση του Γυμνασίου και των 2 Λυκείων σε αυτή τη Δημοτική Ενότητα. Η Δημοτική Ενότητα Ευρυμενών με πληθυσμό 1.939 κατοίκους διαθέτει 2 Νηπιαγωγεία και 1 Δημοτικό Σχολείο, η Δημοτική Ενότητα Λακέρειας με πληθυσμό 1.481 κατοίκους διαθέτει 1 Νηπιαγωγείο και 1 Δημοτικό Σχολείο, ενώ στη Δημοτική Ενότητα Μελιβοίας, που συγκεντρώνει πληθυσμό 2.195 κατοίκους, υπάρχουν 2 Νηπιαγωγεία και 2 Δημοτικά Σχολεία.

Οι μαθητές των σχολείων του Δήμου Αγιάς κατανέμονται άνισα σε κάθε σχολική μονάδα, αλλά αυτό είναι αποτέλεσμα της άνισης κατανομής του πληθυσμού στις Δημοτικές Ενότητες. Τα σχολεία με τους περισσότερους μαθητές βρίσκονται στη Δημοτική Ενότητα Αγιάς, ενώ στις υπόλοιπες Δημοτικές Ενότητες ο αριθμός των μαθητών του κάθε σχολείου, είναι πολύ χαμηλότερος από τα ελάχιστα βιώσιμα μεγέθη που καθορίζουν τα θεσμικά κείμενα. Το γεγονός αυτό δικαιολογείται από τον αριθμό των μαθητών της κάθε Δημοτικής Ενότητας, αλλά και από την εμβέλεια του κάθε σχολείου. Οι μικρές Τοπικές Ενότητες, των οποίων ο πληθυσμός δεν δικαιολογεί την ύπαρξη σχολικών μονάδων, εξυπηρετούνται από την μεγαλύτερη Τοπική Κοινότητα της Δημοτικής Ενότητας που ανήκουν διοικητικά και γεωγραφικά (πίνακες 22, 23 και 24).

πίνακας 22: Αριθμός μαθητών και εμβέλεια Νηπιαγωγείων του Δήμου Αγιάς.

Όνομα	Έδρα	Αρ. μαθητών	Οργαν.	Εμβέλεια σχολείου
Δ.Ε. Αγιάς				
1 ^ο Νηπιαγωγείο Αγιάς	Δ.Κ. Αγιάς	59	2 / θέσιο	Δ.Κ. Αγιάς
2 ^ο Νηπιαγωγείο Αγιάς	Δ.Κ. Αγιάς	59	2 / θέσιο	Δ.Κ. Αγιάς Τ.Κ. Αετολόφου Τ.Κ. Γερακαρίου Τ.Κ. Μεγαλοβρύσου Τ.Κ. Μεταξοχωρίου Τ.Κ. Νερομύλων Τ.Κ. Ποταμιάς Τ.Κ. Ελάφου
Νηπιαγωγείο Ανάβρας	Τ.Κ. Ανάβρας	14	1 / θέσιο	Τ.Κ. Αετολόφου Τ.Κ. Ανάβρας Τ.Κ. Γερακαρίου Τ.Κ. Μεταξοχωρίου
Δ.Ε. Ευρυμενών				
Νηπιαγωγείο Ομολίου	Τ.Κ. Ομολίου	5	1 / θέσιο	Τ.Κ. Ομολίου
Νηπιαγωγείο Στομίου	Τ.Κ. Στομίου	12	1 / θέσιο	Τ.Κ. Καρίτσας Τ.Κ. Στομίου Τ.Κ. Παλαιοπύργου
Δ.Ε. Λακέρειας				
Νηπιαγωγείο Δήμητρας	Τ.Κ. Δήμητρας	8	1 / θέσιο	Τ.Κ. Αμυγδαλής Τ.Κ. Δήμητρας Τ.Κ. Καστρίου Τ.Κ. Μαρμαρίνης Τ.Κ. Ανατολής
Δ.Ε. Μελιβοίας				
Νηπιαγωγείο Μελιβοίας	Τ.Κ. Μελιβοίας	8	1 / θέσιο	Τ.Κ. Μελιβοίας
Νηπιαγωγείο Αγιοκάμπου	Τ.Κ. Σκήτης	14	1 / θέσιο	Τ.Κ. Σκήτης Τ.Κ. Σκλήθρου Τ.Κ. Σωτηρίτσας
Σύνολο μαθητών		179		

πηγή: ίδια επεξεργασία

πίνακας 23: Αριθμός μαθητών και εμβέλεια Δημοτικών Σχολείων του Δήμου Αγιάς.

Όνομα	Έδρα	Αρ. μαθητών	Οργαν.	Εμβέλεια σχολείου
Δ.Ε. Αγιάς				
1 ^ο Δημοτικό Αγιάς	Δ.Κ. Αγιάς	144	9 / θέσιο	Δ.Κ. Αγιάς
2 ^ο Δημοτικό Αγιάς	Δ.Κ. Αγιάς	187	12 / θέσιο	Δ.Κ. Αγιάς Τ.Κ. Αετολόφου Τ.Κ. Γερακαρίου Τ.Κ. Μεγαλοβρύσου Τ.Κ. Μεταξοχωρίου Τ.Κ. Νερομύλων Τ.Κ. Ποταμιάς Τ.Κ. Ελάφου
Δημοτικό Ανάβρας	Τ.Κ. Ανάβρας	45	4 / θέσιο	Τ.Κ. Αετολόφου Τ.Κ. Ανάβρας Τ.Κ. Γερακαρίου Τ.Κ. Μεταξοχωρίου
Δ.Ε. Ευρυμενών				
Δημοτικό Στομίου	Τ.Κ. Στομίου	66	6 / θέσιο	Τ.Κ. Καρίτσας Τ.Κ. Στομίου Τ.Κ. Παλαιοπύργου Τ.Κ. Ομολίου
Δ.Ε. Λακέρειας				
Δημοτικό Δήμητρας	Τ.Κ. Δήμητρας	43	4 / θέσιο	Τ.Κ. Αμυγδαλής Τ.Κ. Δήμητρας Τ.Κ. Καστρίου Τ.Κ. Μαρμαρίνης Τ.Κ. Ανατολής
Δ.Ε. Μελιβοίας				
Δημοτικό Μελιβοίας	Τ.Κ. Μελιβοίας	22	2 / θέσιο	Τ.Κ. Μελιβοίας
Δημοτικό Σωτηρίτσας	Τ.Κ. Σωτηρίτσας	36	2 / θέσιο	Τ.Κ. Σκήτης Τ.Κ. Σκλήθρου Τ.Κ. Σωτηρίτσας
Σύνολο μαθητών		543		

πηγή: ίδια επεξεργασία

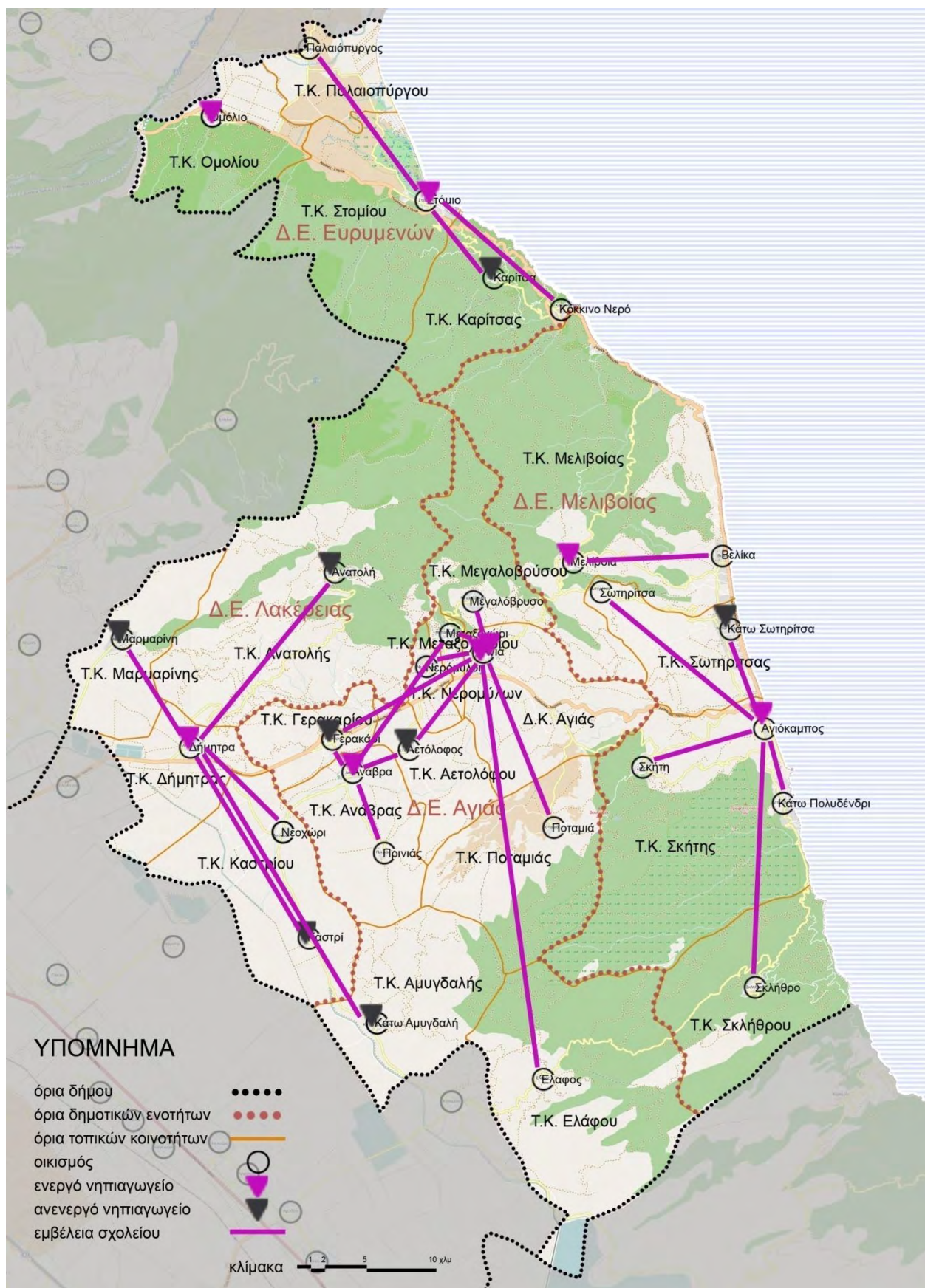
πίνακας 24: Αριθμός μαθητών και εμβέλεια Γυμνασίων και Λυκείων του Δήμου Αγιάς.

Όνομα	Έδρα	Αρ. μαθητών	Οργαν.	Εμβέλεια σχολείου
Δ.Ε. Αγιάς				
Γυμνάσιο Αγιάς	Τ.Κ. Αγιάς	242		Δ.Ε. Αγιάς Δ.Ε. Λακέρειας Δ.Ε. Μελιβοίας
Γενικό Λύκειο Αγιάς	Τ.Κ. Αγιάς	135		Δ.Ε. Αγιάς Δ.Ε. Λακέρειας Δ.Ε. Μελιβοίας Τ.Κ. Καλαμακίου (Δ. Κιλελέρ)
Επαγγελματικό Λύκειο Αγιάς	Τ.Κ. Αγιάς	80	14 καθηγητές	Δ.Ε. Αγιάς Δ.Ε. Λακέρειας Δ.Ε. Μελιβοίας Τ.Κ. Καλαμακίου (Δ. Κιλελέρ)
Σύνολο μαθητών		457		

πηγή: ίδια επεξεργασία

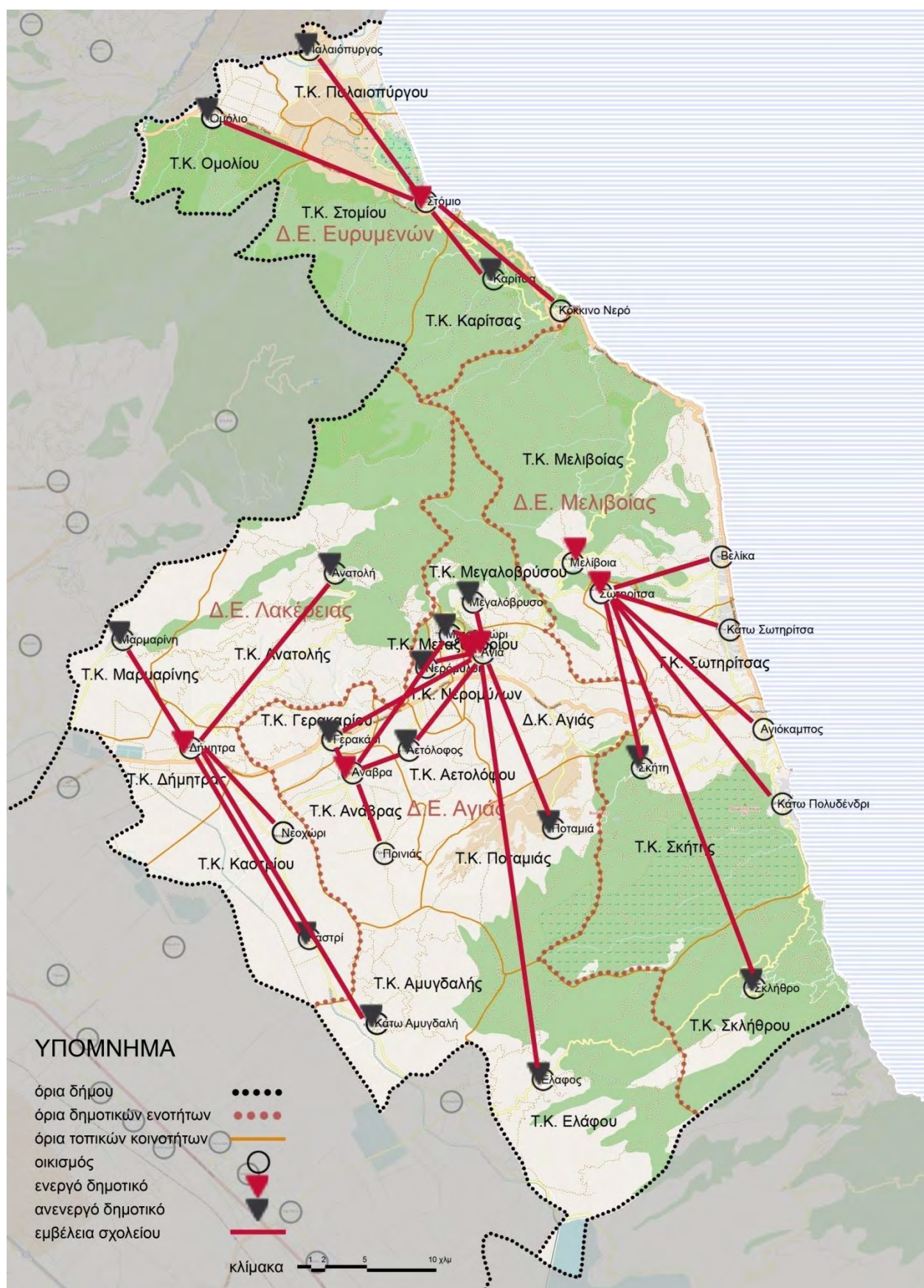
Πιο συγκεκριμένα, τα Νηπιαγωγεία της Δημοτικής Κοινότητας Αγιάς, που εκτός από την ίδια εξυπηρετούν και τις υπόλοιπες Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας, έχουν από 59 μαθητές το κάθε ένα, ενώ τα 2 Δημοτικά Σχολεία της ίδιας περιοχής εξυπηρετούν 144 και 187 μαθητές αντίστοιχα. Τα Δημοτικά Σχολεία της Δημοτικής Κοινότητας Αγιάς, μαζί με το Δημοτικό Σχολείο Στομίου (Δημοτική Ενότητα Ευρυμενών), αποτελούν τις μόνες βιώσιμες σχολικές μονάδες του Δήμου, καθώς πρόκειται για 9/θέσιο, 12/θέσιο και 6/θέσιο σχολείο αντίστοιχα. Τα υπόλοιπα Δημοτικά Σχολεία του Δήμου Αγιάς είναι είτε 4/θέσια, είτε 2/θέσια και ο αριθμός των μαθητών τους κυμαίνεται από 22 μαθητές στο Δημοτικό Σχολείο Μελιβοίας και έως 45 μαθητές στο Δημοτικό Σχολείο Ανάβρας. Όσον αφορά στα Νηπιαγωγεία του Δήμου Αγιάς, τα περισσότερα είναι 1/θέσια και ο αριθμός των μαθητών τους κυμαίνεται από 5 μαθητές, στο Νηπιαγωγείο Ομολίου, μέχρι 14 μαθητές στα Νηπιαγωγεία Ανάβρας και Αγιοκάμπου (χάρτες 18 και 19).

χάρτης 18: Εμβέλεια Νηπιαγωγείων του Δήμου Αγιάς.

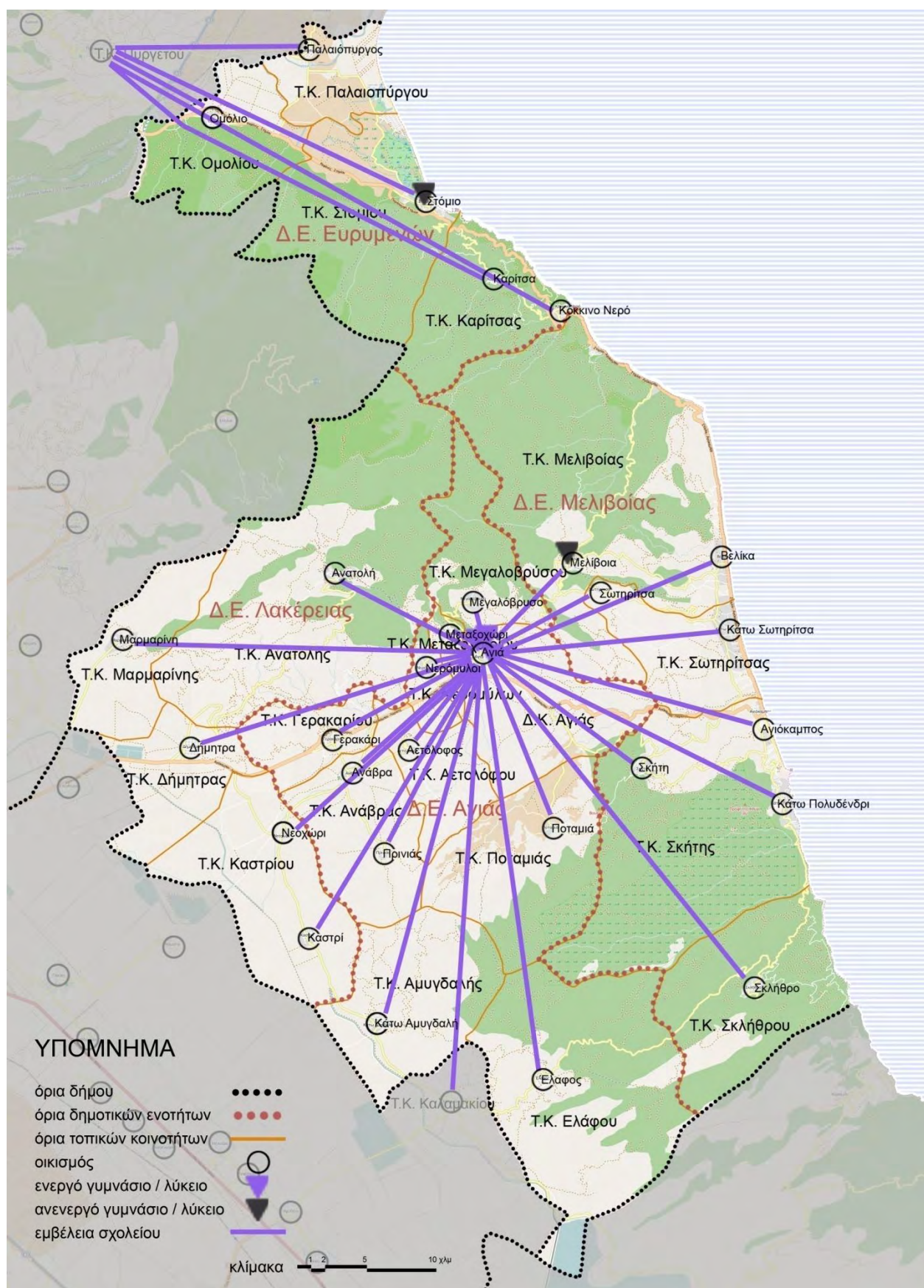
πηγή: ίδια επεξεργασία

χάρτης 19: Εμβέλεια Δημοτικών Σχολείων του Δήμου Αγιάς.

πηγή: ίδια επεξεργασία

χάρτης 20: Εμβέλεια Γυμνασίων και Λυκείων του Δήμου Αγίας.

πηγή: ίδια επεξεργασία

Το μοναδικό Γυμνάσιο του Δήμου Αγιάς, είναι χωροθετημένο στην Δημοτική Κοινότητα Αγιάς, της Δημοτικής Ενότητας Αγιάς και εξυπηρετεί 242 μαθητές από τις Δημοτικές Ενότητες Αγιάς, Λακέρειας και Μελιβοίας. Το Γενικό Λύκειο του Δήμου Αγιάς βρίσκεται επίσης στην Δημοτική Κοινότητα Αγιάς και εξυπηρετεί 135 μαθητές από τις ίδιες Δημοτικές Ενότητες με το Γυμνάσιο, όπως επίσης από την Τοπική Κοινότητα Καλαμακίου του Δήμου Κιλελέρ. Οι μαθητές γυμνασίου και λυκείου της Δημοτικής Κοινότητας Ευρυμενών εξυπηρετούνται από τις αντίστοιχες σχολικές μονάδες της Τοπικής Κοινότητας Πυργετού που ανήκει στον Δήμο Τεμπών, καθώς είναι σε πιο κοντινή απόσταση με αυτό, παρά με το Γυμνάσιο και το Λύκειο Αγιάς. Το Επαγγελματικό Λύκειο Αγιάς, βρίσκεται και αυτό στην Δημοτική Κοινότητα Αγιάς και εξυπηρετεί 80 μαθητές, από τον Δήμο Αγιάς, αλλά και από την Τοπική Κοινότητα Καλαμακίου του Δήμου Κιλελέρ (χάρτης 20).

Στους χάρτες εμβέλειας των σχολικών μονάδων φαίνεται η κατανομή των σχολείων της περιοχής και οι οικισμοί που εξυπηρετούν και το πόσο εύκολη και γρήγορη είναι η πρόσβαση σε κάθε σχολική μονάδα. Το κάθε σχολείο είναι χωροθετημένο σε κεντρικό και εύκολα προσβάσιμο σημείο του κάθε οικισμού και η μετάβαση σε αυτό γίνεται είτε με τα πόδια, είτε με ΙΧ όχημα, είτε τα μέσα μαζικής μεταφοράς. Ωστόσο, ο χρόνος μετακίνησης δεν εξαρτάται μόνο από την χιλιομετρική απόσταση, αλλά και από τον τύπο και την κατάσταση του οδικού δικτύου, τον τρόπο μετακίνησης και άλλους παράγοντες, όπως η κλίση του εδάφους και οι επικρατούσες καιρικές συνθήκες. Το υπουργείο παιδείας, για τις δύσκολες και δυσπρόσιτες περιοχές έχει θέσει ως χρονικό όριο κάλυψης της διαδρομής για την άφιξη στο σχολείο, τη μισή ώρα (30 λεπτά) για τα σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και τα 45 λεπτά για τα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Υ.Π.Δ.Β.Μ.Θ., 2011).

Για τον υπολογισμό των χρόνων κάλυψης των διαδρομών άφιξης σε κάθε σχολική μονάδα, μετρήθηκε η χιλιομετρική απόσταση του κέντρου του οικισμού χωροθέτησης από το κέντρο των οικισμών που εξυπηρετεί, με βάση το οδικό δίκτυο, και όχι σε ευθεία γραμμή. Στη συνέχεια υπολογίστηκε ο χρόνος που χρειάζεται για να καλυφθούν οι αποστάσεις με βάση τον τύπο του οδικού δικτύου και τα όρια ταχυτήτων του κανονισμού για την ασφάλεια των σχολικών μεταφορών (Διεύθυνση Α/βάθμιας και Β/βάθμιας Εκπαίδευσης, Αρ. Πρωτ. Φ.9/48/12042/Γ1/03-02-2009/ΥΠΕΠΘ), που ορίζει ότι *«το όριο ταχύτητας των λεωφορείων που εξυπηρετούν σχολικές μεταφορές, είτε αυτά ανήκουν στην ιδιοκτησία των σχολείων, είτε είναι μισθωμένα για αυτό το σκοπό, ορίζεται στο άρθρο 10 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Ν. 2696/1999, όπως ισχύει) και δεν υπερβαίνει τα 80 χλμ. ανά ώρα για διαδρομές σε αυτοκινητόδρομους, ενώ περιορίζεται σε 60 χλμ. ανά ώρα για το λοιπό οδικό δίκτυο (εκτός αστικών περιοχών)»*.

πίνακας 25: Απόσταση και χρόνος κάλυψης προς τα Νηπιαγωγεία του Δήμου Αγιάς.

Όνομα	Έδρα σχολείου	Απόσταση	Χρόνος
Δ.Ε. Αγιάς			
Δ.Κ. Αγιάς	Δ.Κ. Αγιάς	< 1,0 χλμ	< 1,0'
Τ.Κ. Αετολόφου	Δ.Κ. Αγιάς / Τ.Κ. Ανάβρας	5,9 χλμ / 2,4 χλμ	9,8' / 4,0'
Τ.Κ. Ανάβρας	Τ.Κ. Ανάβρας	< 1,0 χλμ	< 1,0'
Τ.Κ. Γερακαρίου	Δ.Κ. Αγιάς / Τ.Κ. Ανάβρας	7,0 χλμ / 1,9 χλμ	11,7' / 3,2'
Τ.Κ. Μεγαλοβρύσου	Δ.Κ. Αγιάς	6,3 χλμ	10,5'
Τ.Κ. Μεταχωρίου	Δ.Κ. Αγιάς / Τ.Κ. Ανάβρας	2,1 χλμ / 7,7 χλμ	3,5' / 12,8'
Τ.Κ. Νερομύλων	Δ.Κ. Αγιάς	3,4 χλμ	5,7'
Τ.Κ. Ποταμιάς	Δ.Κ. Αγιάς	8,7 χλμ	14,5'
Τ.Κ. Ελάφου	Δ.Κ. Αγιάς	32,9 χλμ	54,8'
Δ.Ε. Ευρυμενών			
Τ.Κ. Καρίτσας	Τ.Κ. Στομίου	6,5 χλμ	10,8'
Τ.Κ. Στομίου	Τ.Κ. Στομίου	< 1,0 χλμ	< 1,0'
Τ.Κ. Παλαιοπύργου	Τ.Κ. Στομίου	9,6 χλμ	16'
Τ.Κ. Ομολίου	Τ.Κ. Ομολίου	< 1,0 χλμ	< 1,0'
Δ.Ε. Λακέρειας			
Τ.Κ. Αμυγδαλής	Τ.Κ. Δήμητρας	16,7 χλμ	27,8'
Τ.Κ. Δήμητρας	Τ.Κ. Δήμητρας	< 1,0 χλμ	< 1,0'
Τ.Κ. Καστρίου	Τ.Κ. Δήμητρας	9,3 χλμ	15,5'
Τ.Κ. Μαρμαρίνης	Τ.Κ. Δήμητρας	11,8 χλμ	19,6'
Τ.Κ. Ανατολής	Τ.Κ. Δήμητρας	17,7 χλμ	29,5'
Δ.Ε. Μελιβοίας			
Τ.Κ. Μελιβοίας	Τ.Κ. Μελιβοίας	< 1,0 χλμ	< 1,0'
Τ.Κ. Σκήτης	Τ.Κ. Σκήτης (Αγιοκάμπος)	6,5 χλμ	10,8'
Τ.Κ. Σκλήθρου	Τ.Κ. Σκήτης (Αγιοκάμπος)	14,3 χλμ	23,8'
Τ.Κ. Σωτηρίτσας	Τ.Κ. Σκήτης (Αγιοκάμπος)	10,8 χλμ	18'

πηγή: ίδια επεξεργασία

πίνακας 26: Απόσταση και χρόνος κάλυψης προς τα Δημοτικά του Δήμου Αγιάς.

Όνομα	Έδρα σχολείου	Απόσταση	Χρόνος
Δ.Ε. Αγιάς			
Δ.Κ. Αγιάς	Δ.Κ. Αγιάς	< 1,0 χλμ	< 1,0'
Τ.Κ. Αετολόφου	Δ.Κ. Αγιάς / Τ.Κ. Ανάβρας	5,9 χλμ / 2,4 χλμ	9,8' / 4,0'
Τ.Κ. Ανάβρας	Τ.Κ. Ανάβρας	< 1,0 χλμ	< 1,0'
Τ.Κ. Γερακαρίου	Δ.Κ. Αγιάς / Τ.Κ. Ανάβρας	7,0 χλμ / 1,9 χλμ	11,7' / 3,2'
Τ.Κ. Μεγαλοβρύσου	Δ.Κ. Αγιάς	6,3 χλμ	10,5'
Τ.Κ. Μεταχωρίου	Δ.Κ. Αγιάς / Τ.Κ. Ανάβρας	2,1 χλμ / 7,7 χλμ	3,5' / 12,8'
Τ.Κ. Νερομύλων	Δ.Κ. Αγιάς	3,4 χλμ	5,7'
Τ.Κ. Ποταμιάς	Δ.Κ. Αγιάς	8,7 χλμ	14,5'
Τ.Κ. Ελάφου	Δ.Κ. Αγιάς	32,9 χλμ	54,8'
Δ.Ε. Ευρυμενών			
Τ.Κ. Καρίτσας	Τ.Κ. Στομίου	6,5 χλμ	10,8'
Τ.Κ. Στομίου	Τ.Κ. Στομίου	< 1,0 χλμ	< 1,0'
Τ.Κ. Παλαιοπύργου	Τ.Κ. Στομίου	9,6 χλμ	16'
Τ.Κ. Ομολίου	Τ.Κ. Ομολίου	8,2 χλμ	13,6'
Δ.Ε. Λακέρειας			
Τ.Κ. Αμυγδαλής	Τ.Κ. Δήμητρας	16,7 χλμ	27,8'
Τ.Κ. Δήμητρας	Τ.Κ. Δήμητρας	< 1,0 χλμ	< 1,0'
Τ.Κ. Καστρίου	Τ.Κ. Δήμητρας	9,3 χλμ	15,5'
Τ.Κ. Μαρμαρίνης	Τ.Κ. Δήμητρας	11,8 χλμ	19,6'
Τ.Κ. Ανατολής	Τ.Κ. Δήμητρας	17,7 χλμ	29,5'
Δ.Ε. Μελιβοίας			
Τ.Κ. Μελιβοίας	Τ.Κ. Μελιβοίας	< 1,0 χλμ	< 1,0'
Τ.Κ. Σκήτης	Τ.Κ. Σωτηρίτσας	15,2 χλμ	25,3'
Τ.Κ. Σκλήθρου	Τ.Κ. Σωτηρίτσας	24,9 χλμ	41,5'
Τ.Κ. Σωτηρίτσας	Τ.Κ. Σωτηρίτσας	< 1,0 χλμ	< 1,0'

πηγή: ίδια επεξεργασία

πίνακας 27: Απόσταση και χρόνος κάλυψης προς τα Γυμνάσια και τα Λύκεια του Δήμου Αγιάς.

Όνομα	Έδρα σχολείου	Απόσταση	Χρόνος
Δ.Ε. Αγιάς			
Δ.Κ. Αγιάς	Δ.Κ. Αγιάς	< 1,0 χλμ	< 1,0'
Τ.Κ. Αετολόφου	Δ.Κ. Αγιάς	5,9 χλμ	9,8'
Τ.Κ. Ανάβρας	Δ.Κ. Αγιάς	7,4 χλμ	12,3'
Τ.Κ. Γερακαρίου	Δ.Κ. Αγιάς	7,0 χλμ	11,7'
Τ.Κ. Μεγαλοβρύσου	Δ.Κ. Αγιάς	6,3 χλμ	10,5'
Τ.Κ. Μεταξοχωρίου	Δ.Κ. Αγιάς	2,1 χλμ	3,5'
Τ.Κ. Νερομύλων	Δ.Κ. Αγιάς	3,4 χλμ	5,7'
Τ.Κ. Ποταμιάς	Δ.Κ. Αγιάς	8,7 χλμ	14,5'
Τ.Κ. Ελάφου	Δ.Κ. Αγιάς	32,9 χλμ	54,8'
Δ.Ε. Ευρυμενών			
Τ.Κ. Καρίτσας	Τ.Κ. Πυργετού (Δ. Τεμπών)	23,1 χλμ	38,5'
Τ.Κ. Στομίου	Τ.Κ. Πυργετού (Δ. Τεμπών)	16,6 χλμ	27,7'
Τ.Κ. Παλαιοπύργου	Τ.Κ. Πυργετού (Δ. Τεμπών)	8,7 χλμ	14,5'
Τ.Κ. Ομολίου	Τ.Κ. Πυργετού (Δ. Τεμπών)	8,3 χλμ	13,8'
Δ.Ε. Λακέρειας			
Τ.Κ. Αμυγδαλής	Δ.Κ. Αγιάς	17,5 χλμ	29,1'
Τ.Κ. Δήμητρας	Δ.Κ. Αγιάς	13,0 χλμ	21,6'
Τ.Κ. Καστρίου	Δ.Κ. Αγιάς	17,9 χλμ	29,8'
Τ.Κ. Μαρμαρίνης	Δ.Κ. Αγιάς	23,9 χλμ	39,8'
Τ.Κ. Ανατολής	Δ.Κ. Αγιάς	16,0 χλμ	26,6'
Δ.Ε. Μελιβοίας			
Τ.Κ. Μελιβοίας	Δ.Κ. Αγιάς	7,9 χλμ	13,1'
Τ.Κ. Σκήτης	Δ.Κ. Αγιάς	10,8 χλμ	18'
Τ.Κ. Σκλήθρου	Δ.Κ. Αγιάς	27,1 χλμ	45,1'
Τ.Κ. Σωτηρίτσας	Δ.Κ. Αγιάς	7,9 χλμ	13,2'
Δ.Ε. Κιλελέρ (Δήμος Κιλέρ)			
Τ.Κ. Καλαμακίου	Δ.Κ. Αγιάς	26,9 χλμ	44,8'

πηγή: ίδια επεξεργασία

Επομένως, η χρονική κάλυψη της απόστασης άφιξης στα σχολεία, υπολογίστηκε με ταχύτητα 60 χλμ. τη ώρα. Ωστόσο, οι μέσες ταχύτητες στην πραγματικότητα ενδέχεται να είναι διαφορετικές, καθώς υπάρχουν παράγοντες που δεν λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό, όπως για παράδειγμα η διαδρομή που ακολουθεί ένα λεωφορείο, το οποίο εξυπηρετεί πολλούς οικισμούς και οι στάσεις που κάνει (πίνακες 25, 26 και 27).

Με βάση τα παραπάνω δεδομένα και τους υπολογισμούς προκύπτει ότι, σχεδόν όλες οι περιοχές δεν απέχουν περισσότερο από 30 λεπτά από τα Νηπιαγωγεία και τα Δημοτικά Σχολεία που υπάγονται, και 45 λεπτά για τα Γυμνάσια και Λύκεια, όπως ορίζει το Υπουργείο Παιδείας. Εξάιρεση αποτελεί η Τοπική Κοινότητα Ελάφου, που είναι και ο πιο απομακρυσμένος οικισμός της Δημοτικής Ενότητας Αγιάς, της οποίας ο εκτιμώμενος χρόνος πρόσβασης στο Νηπιαγωγείο, το Δημοτικό Σχολείο και το Γυμνάσιο της Δημοτικής Κοινότητας Αγιάς που υπάγεται είναι 54,8 λεπτά, όπως και η Τοπική Κοινότητα Σκλήθρου, για την οποία ο εκτιμώμενος χρόνος πρόσβασης στο Δημοτικό Σχολείο Σωτηρίτσας είναι 41,5 λεπτά. Επομένως, για αυτούς τους δύο οικισμούς κρίνεται αναγκαίος ο επαναπροσδιορισμός της κατανομής του μαθητικού πληθυσμού τους σε άλλα σχολεία πλησιέστερα στους οικισμούς, προκειμένου ο χρόνος μετακίνησης των μαθητών να ελαχιστοποιηθεί το μέγιστο δυνατό. Ωστόσο, θα πρέπει να εξεταστούν και να ληφθούν υπόψη οι παράγοντες, οι οποίοι συνετέλεσαν στην ίδρυση και χωροθέτηση των σχολικών μονάδων στα σημεία που αυτά βρίσκονται.

Συνοψίζοντας, η χωροθέτηση των σχολικών μονάδων ενός Δήμου, είναι ένα χωρικό ζήτημα με άμεσες κοινωνικές διαστάσεις και η επίλυσή του επιδιώκεται λαμβάνοντας υπόψη πλήθος προδιαγραφών και περιορισμών. Από την ανάλυση που προηγήθηκε, βγαίνει το συμπέρασμα ότι το δίκτυο των εκπαιδευτικών μονάδων του Δήμου Αγιάς, όπως προέκυψε από τις καταργήσεις και συνενώσεις των σχολείων, είναι ικανό να καλύψει τις ανάγκες όλων των οικισμών των Δημοτικών Ενοτήτων που εξυπηρετεί. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση των σχολικών μονάδων παρατηρείται στη Δημοτική Κοινότητα Αγιάς, που είναι η πολυπληθέστερη και εξυπηρετεί τις σχολικές ανάγκες των περισσότερων κοινοτήτων του Δήμου. Ο αριθμός μαθητών ανά σχολική μονάδα κατανέμεται άνισα, ωστόσο αυτό είναι αποτέλεσμα του μεγέθους του πληθυσμού της εκάστοτε Τοπικής Κοινότητας, της απόστασης που πρέπει να διανυθεί για την άφιξη στο κάθε σχολείο και της εναρμόνισης με τις επιταγές των θεσμικών κειμένων.

4.2 | ΚΤΙΡΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ: ΠΡΟΣ ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ Ή ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗ;

Η νέα γεωγραφία των εκπαιδευτικών μονάδων του Δήμου Αγιάς, όπως διαμορφώθηκε μετά από τις καταργήσεις και συνενώσεις σχολείων που προέβλεπε η εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτη (Ν. 3852/2010), έχει ως αποτέλεσμα και ένα δίκτυο ανενεργών σχολικών μονάδων, που εκτείνεται σε όλη την έκταση του Δήμου (χάρτης 17, κεφ. 3.5, σελ. 97). Σε κάθε μία από τις Τοπικές Κοινότητες του Δήμου Αγιάς υπάρχει και από μία ανενεργή σχολική μονάδα και συγκεκριμένα το κτίριο που στέγαζε το Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό Σχολείο του οικισμού. Επιπλέον, οι Τοπικές Κοινότητες Στομίου και Μελιβοίας, διαθέτουν και από ένα ανενεργό Γυμνάσιο η κάθε μία, που προέκυψε από τη συνένωση των τριών Γυμνασίων του Δήμου σε ένα, στο Γυμνάσιο της Δημοτικής Κοινότητας Αγιάς. Τίθεται λοιπόν, το ζήτημα της προστασίας και επανάχρησης των σχολικών αυτών κτιρίων, δεδομένου ότι τα περισσότερα από αυτά βρίσκονται σε καλή κατάσταση και διαθέτουν μεγάλους προαύλιους χώρους, ιδανικούς για άθληση και άλλες δραστηριότητες. Επιπλέον, η εγκατάλειψη των σχολικών συγκροτημάτων, οδηγεί σταδιακά στην πλήρη υποβάθμιση, απαξίωση και καταστροφή τους και γι' αυτό τον λόγο είναι αναγκαία η μελέτη και η εφαρμογή μιας πολιτικής προστασίας και αξιοποίησης, δίνοντάς τους νέες χρήσεις. Οι ανενεργές σχολικές μονάδες χρήζουν την ανάγκη μιας σύγχρονης αντιμετώπισης αποκατάστασης και μια προσπάθεια ένταξής τους στις ανάγκες της εκάστοτε περιοχής.

Η επαναχρησιμοποίηση μέσω αλλαγής της χρήσης ενός εγκαταλελειμμένου κτιρίου αποτελεί μία διεθνής πρακτική αποκατάστασης κτιρίων και ουσιαστικά πρόκειται για την «ανακύκλωση» του εγκαταλελειμμένου κτιρίου. Ωστόσο, είναι μια σύνθετη διαδικασία, καθώς πρέπει να προηγηθεί η απόφαση για την βέλτιστη μελλοντική χρήση του κτιρίου. Η απόφαση για την νέα χρήση μιας εγκαταλελειμμένης κτιριακής μονάδας θα πρέπει να πληροί κάποιες προϋποθέσεις. Πρώτον, θα πρέπει να ανταποκρίνεται σε πραγματικές τωρινές και μελλοντικές ανάγκες της περιοχής, έτσι ώστε να είναι βιώσιμη και να αποτραπεί η εκ νέου εγκατάλειψη του κτιρίου. Επίσης, η νέα χρήση θα πρέπει να προάγει ή έστω να μην λειτουργεί ανταγωνιστικά με τον στρατηγικό, πολεοδομικό, οικονομικό κ.λπ. σχεδιασμό της περιοχής και τέλος, να δημιουργεί συγκριτικά οφέλη για την περιοχή σε οικονομικό, κοινωνικό, πολιτισμικό κ.λπ. επίπεδο. Επιπλέον, η επαναχρησιμοποίηση μιας ανενεργής κτιριακής μονάδας με αλλαγή χρήσης είναι οικονομικότερη, οικολογικότερη και λιγότερο χρονοβόρα από την κατεδάφιση, όχι μόνο ως προς το ίδιο το κτίριο, αλλά και επειδή εκμεταλλεύεται τα υπάρχοντα δίκτυα συγκοινωνιών και υποδομών. Δεύτερον, αποτελεί τρόπο έλξης νέων

επιχειρηματικών ή πολιτιστικών δραστηριοτήτων, καθώς προσφέρει χώρο για νέες δραστηριότητες. Ακόμα, είναι τρόπος να διασωθούν κτίρια αρχιτεκτονικής και ιστορικής σημασίας και έτσι να διατηρηθεί η εικόνα και η ιστορικότητα της περιοχής. Σε γενικές γραμμές, η επαναχρησιμοποίηση ενός εγκαταλελειμμένου κτιρίου συμβάλει περισσότερο στην καταπολέμηση της εικόνας ύφεσης και παρακμής μιας περιοχής, ή ακόμα και πόλης, και δημιουργεί αισιοδοξία στους κατοίκους (Σουλιώτη, 2014).

Συνεπώς, η επαναχρησιμοποίηση των εγκαταλελειμμένων κτιρίων μέσω της αλλαγής χρήσης αυτών, είναι μια αποτελεσματική μέθοδος, η οποία μπορεί να επαναφέρει το εγκαταλελειμμένο κτίριο σε λειτουργία. Έτσι, το κτίριο όχι μόνο δεν καταστρέφεται παραμένοντας κενό, αλλά με την αλλαγή χρήσης προσφέρει και λειτουργίες που μπορεί να λείπουν από την περιοχή. Ακόμα, η αλλαγή χρήσης των εγκαταλελειμμένων κτιριακών μονάδων μπορεί να εξυπηρετήσει και γενικότερους σχεδιασμούς των πόλεων – περιοχών, οι οποίες μπορεί να θέλουν να μεταβάλλουν το προφίλ τους και την οικονομική τους βάση, μετατρέποντάς τα, για παράδειγμα, σε τουριστικές μονάδες. Ωστόσο, ένα βασικό εμπόδιο στην αξιοποίηση της επαναχρησιμοποίησης είναι πως είναι οι χρήσεις γης, οι οποίες μπορεί να μην επιτρέπουν ορισμένες χρήσεις για συγκεκριμένες περιοχές.

Ειδικότερα, η εγκατάλειψη εκπαιδευτικών μονάδων αποτελεί ιδιαίτερη περίπτωση, καθώς δεν συνδέεται με τη γενικευμένη εγκατάλειψη σε μια περιοχή, αλλά με την εγκατάλειψη ενός συγκεκριμένου τύπου κτιρίου που συμβαίνει εξαιτίας μεταβολών του πληθυσμού και επαναπροσδιορισμού των αναγκών για εκπαιδευτικά κτίρια. Χαρακτηριστικό παράδειγμα πόλης με πρόβλημα άδειων σχολικών μονάδων αποτελεί η Φιλαδέλφεια της Αμερικής, η οποία λόγω της μείωσης του πληθυσμού της έχει αναστείλει τη λειτουργία αρκετών εκπαιδευτικών μονάδων. Η συντριπτική πλειοψηφία των προτάσεων για την επανάχρηση των κλειστών σχολείων είναι η επαναχρησιμοποίησή τους μέσω της αλλαγής χρήσης τους και τη μετατροπή τους σε κατοικίες. Στην ουσία, προτείνεται ο μετασχηματισμός των σχολείων σε συγκροτήματα κατοικιών, κρίνοντας πως η αρχιτεκτονική των κατασκευών επιτρέπει αυτή την μετατροπή. Σημαντικοί παράγοντες είναι η τοποθεσία, αλλά και το ίδιο το κτίριο. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά στο κτίριο, μελετώνται το μέγεθος της κατασκευής και αν επιτρέπει το χωρισμό σε μικρότερα τμήματα – διαμερίσματα και η παλαιότητα του κτιρίου και το αν έχει ή όχι την ικανότητα να δεχθεί τον νέο σχεδιασμό, καθώς και οι πιθανές βλάβες στη φέρουσα ικανότητα. Μια δεύτερη πρόταση για τα άδεια σχολεία της Φιλαδέλφεια είναι η μετατροπή τους σε ξενοδοχειακές μονάδες. Βασική παράμετρος για την μετατροπή σε ξενοδοχειακή μονάδα είναι η περιοχή και το κτίριο να πληρούν τις προϋποθέσεις για αυτές τις μονάδες. Τα υπόλοιπα ζητήματα που

προκύπτουν για τα κενά σχολεία και τη μετατροπή τους είναι οι προβλεπόμενες χρήσεις για την περιοχή χωροθέτησής τους και τεχνικά και λειτουργικά ζητήματα που σχετίζονται με την κατασκευή του κτιρίου (Blitzstein et al., 2013). Το ενδιαφέρον στην παραπάνω προσέγγιση επαναχρησιμοποίησης ενός εγκαταλελειμμένου τύπου κτίσματος και συγκεκριμένα μιας εκπαιδευτικής μονάδας, είναι ότι προσπαθεί να καλύψει συγκεκριμένες υπαρκτές ανάγκες της πόλης, έχει εξέλθει από έναν στρατηγικό σχεδιασμό και έχει μεγάλες πιθανότητες βιωσιμότητας και στήριξης από τους θεσμικούς φορείς.

Σήμερα, στον Δήμο Αγιάς ορισμένα από τα εγκαταλελειμμένα σχολικά κτίρια έχουν αποκατασταθεί και λειτουργούν με νέες χρήσεις, κυρίως πολιτισμού και δια βίου εκπαίδευσης ή ως χώροι δραστηριότητας των τοπικών συλλόγων (πίνακας 28, χάρτης 21). Αναλυτικότερα, το κτιριακό συγκρότημα του πρώην Νηπιαγωγείου και Δημοτικού της Τοπικής Κοινότητας Αετολόφου, από το 2014 λειτουργεί ως Στέγη Τοπικής Ιστορίας, Μνήμης και Πολιτιστικής δραστηριότητας, συγκεντρώνοντας σημαντικά ιστορικά εκθέματα, όπως κοινοτικά αρχεία της περιοχής από το 1885, καταλόγους προσφύγων από την Ανατολική Ρωμυλία του 1907, μαθητολόγια του 1911, φωτογραφίες και είδη λαϊκής τέχνης. Επιπλέον, φιλοξενεί και τις πολιτιστικές δραστηριότητες όλων των κατοίκων του χωριού. Τα πρώην Δημοτικά Σχολεία των Τοπικών Κοινοτήτων Μεγαλοβρύσου και Άνω Σωτηρίτσας σήμερα λειτουργούν ως διαδραστικά Βιωματικά Σχολεία Εκπαίδευσης, στα οποία λαμβάνουν χώρα σεμινάρια και δραστηριότητες που συνδυάζουν την μάθηση με την εμπειρία και την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου και είναι προσβάσιμα από όλα τα σχολεία της χώρας. Στο παλιό Δημοτικό Σχολείο της Τοπικής Κοινότητας Μεταξοχωρίου, από το 2001 στεγάζεται το Τοπικό Αρχείο Αγιάς, που είναι περιφερειακή υπηρεσία των Γενικών Αρχείων του Κράτους (Γ.Α.Κ.) και έχει ως βασικό σκοπό την εποπτεία, διάσωση, συγκέντρωση, ταξινόμηση και αξιοποίηση του αρχειακού υλικού της περιοχής. Στον χώρο του παλιού Δημοτικού Σχολείου της Τοπικής Κοινότητας Νερομύλων, σήμερα πραγματοποιούνται διάφορες δραστηριότητες του Συλλόγου Γυναικών Νερομύλων, ενώ άλλες αίθουσες χρησιμοποιούνται από το Κέντρο Δια Βίου Μάθησης Δήμου Αγιάς. Ως Κέντρο Δια Βίου Μάθησης του Δήμου Αγιάς λειτουργεί και το πρώην Δημοτικό Σχολείο στην Τοπική Κοινότητα Ποταμιάς, ενώ το πρώην Δημοτικό Σχολείο της Τοπικής Κοινότητας Ελάφου έχει ανακαινιστεί και αναμένεται να λειτουργήσει ως Λαογραφικό Μουσείο. Οι εγκαταστάσεις του πρώην σχολικού συγκροτήματος Νηπιαγωγείου και Δημοτικού Σχολείου Καστρίου της Δημοτικής Ενότητας Λακέρειας έχουν παραχωρηθεί στον Σύλλογο Σαρακατσάνων Επαρχίας Αγιάς και τέλος, στις εγκαταστάσεις του πρώην

Νηπιαγωγείου και Δημοτικού Σχολείου Ανατολής στεγάζεται σήμερα το Πολιτιστικό Κέντρο Ανατολής.

πίνακας 28: Αξιοποίηση των ανενεργών σχολικών μονάδων του Δήμου Αγιάς.

Όνομα	Έδρα	Νέα χρήση
Δημοτικό & Νηπιαγωγείο Αετολόφου	Δ.Ε. Αγιάς	Στέγη Τοπικής Ιστορίας μνήμης και πολιτιστικής δραστηριότητας
Δημοτικό & Νηπιαγωγείο Γερακαρίου	Δ.Ε. Αγιάς	-
Δημοτικό Μεγαλοβρύσου	Δ.Ε. Αγιάς	Διαδραστικό Βιωματικό Σχολείο
Δημοτικό Μεταξοχωρίου	Δ.Ε. Αγιάς	Γενικό Αρχείο Κράτους – Τοπικό Αρχείο Αγιάς
Δημοτικό Νερομύλων	Δ.Ε. Αγιάς	Σύλλογος γυναικών Νερομύλων & Κέντρο Δια Βίου Μάθησης Δήμου Αγιάς
Δημοτικό Ποταμιάς	Δ.Ε. Αγιάς	Κέντρο Δια Βίου Μάθησης Δήμου Αγιάς
Δημοτικό Ελάφου	Δ.Ε. Αγιάς	Λαογραφικό Μουσείο
Δημοτικό Καρίτσας	Δ.Ε. Ευρυμενών	-
Δημοτικό Παλαιοπύργου	Δ.Ε. Ευρυμενών	-
Δημοτικό Ομολίου	Δ.Ε. Ευρυμενών	-
Γυμνάσιο Στομίου	Δ.Ε. Ευρυμενών	-
Δημοτικό Αμυγδαλής	Δ.Ε. Λακέρειας	-
Δημοτικό & Νηπιαγωγείο Καστρίου	Δ.Ε. Λακέρειας	Σύλλογος Σαρακατσάνων Επαρχίας Αγιάς
Δημοτικό Μαρμαρίνης	Δ.Ε. Λακέρειας	-
Δημοτικό Ανατολής	Δ.Ε. Λακέρειας	Πολιτιστικό κέντρο Ανατολής
Δημοτικό Σκήτης	Δ.Ε. Μελιβοίας	-
Δημοτικό Σκλήθρου	Δ.Ε. Μελιβοίας	-
Νηπιαγωγείο Σωτηρίτσας	Δ.Ε. Μελιβοίας	Διαδραστικό Βιωματικό Σχολείο
Γυμνάσιο Μελιβοίας	Δ.Ε. Μελιβοίας	-

πηγή: ίδια επεξεργασία

χάρτης 21: Αξιοποίηση ανενεργών σχολικών μονάδων του Δήμου Αγιάς.

πηγή: ίδια επεξεργασία

Για τις υπόλοιπες εκπαιδευτικές μονάδες που εξακολουθούν να παραμένουν ανεκμετάλλευτες, οι προτεινόμενες πρακτικές επανάχρησης θα πρέπει να λειτουργούν υποστηρικτικά στην υφιστάμενη κατάσταση και ταυτόχρονα να εισάγουν νέες χρήσεις που θα επιφέρουν μεγαλύτερη ανθρώπινη ενέργεια και δραστηριότητα στην εκάστοτε περιοχή. Επιπλέον, η επιλογή των νέων χρήσεων των σχολικών μονάδων, θα πρέπει να γίνεται σε άμεση συνεργασία με τους τοπικούς φορείς της κάθε περιοχής, προκειμένου σε κάθε κτίριο να χωροθετηθεί η βέλτιστη χρήση, που εξυπηρετεί και καλύπτει τις διαφορετικές ανάγκες των οικισμών. Οι νέες χρήσεις των σχολικών μονάδων του Δήμου Αγιάς, που σήμερα επαναχρησιμοποιούνται φαίνεται να εναρμονίζονται με τα παραπάνω και συνεπώς, αυτό το μοντέλο θα πρέπει να ακολουθηθεί και για τις υπόλοιπες ανενεργές σχολικές εγκαταστάσεις. Οι προτεινόμενες χρήσεις για την επανάχρηση των ανενεργών σχολικών μονάδων της περιοχής είναι δραστηριότητες που αφορούν στον πολιτισμό, στην εκπαίδευση, στην κοινωνική πρόνοια και στον τουρισμό, όπως για παράδειγμα οι παρακάτω:

- Χωροθέτηση Λαογραφικών Μουσείων ή Μουσείων Αγροτικής Ιστορίας.
- Χωροθέτηση αίθουσας εκδηλώσεων για όλη την κοινότητα.
- Χωροθέτηση έκθεσης φωτογραφικού υλικού από την κοινωνική ζωή της περιοχής, αλλά και του ίδιου του σχολείου.
- Χωροθέτηση Κέντρου Νεολαίας.
- Διάθεση γραφείων στους φορείς της κοινότητας.
- Οργάνωση Κέντρων Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.), όπου δεν λειτουργούν.
- Οργάνωση Κοινοτικής Βιβλιοθήκης.
- Εγκατάσταση Δημοτικών Υπηρεσιών.
- Χωροθέτηση Δημοτικού Ξενώνα.

Με αυτό τον τρόπο οι ανενεργές σχολικές μονάδες των Τοπικών Κοινοτήτων του Δήμου Αγιάς, δεν εγκαταλείπονται, κάτι που θα οδηγήσει στην απαξίωση και καταστροφή τους, αλλά αξιοποιούνται και επαναχρησιμοποιούνται με νέες χρήσεις, οι οποίες εξυπηρετούν τις ανάγκες των φορέων και των κατοίκων των κοινοτήτων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (Δ. Αγιάς)

Ημερομηνία Απογραφής: / /

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:

Οικισμός: **Δημοτική Κοινότητα Αγιάς**

Δ.Ε.: **Δημοτική Ενότητα Αγιάς**

Σχολική μονάδα: **1^ο Δημοτικό Σχολείο & Νηπιαγωγείο Αγιάς**

Αριθμός θέσεων : **9 / θέσιο**

Αριθμός εξυπηρετούμενων μαθητών: **144 μαθητές**

Χωρητικότητα μαθητών: ...

Σημερινή χρήση : **Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο**

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Ηλικία κτηρίου: **1950**

Μέγεθος: **ΜΕΓΑΛΟ**

Όροφοι : **2**

Κατάσταση Κτηρίου: **ΠΑΛΙΟ**

Συνοδές εγκαταστάσεις: ...

Αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον: **Αξιόλογο πέτρινο κτίσμα**

ΧΩΡΙΚΑ / ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Εμβέλεια σχολικής μονάδας (προέλευση μαθητών): **Δ.Κ. Αγιάς**

Θέση ως προς τον οικισμό: **Δυτικά του οικισμού**

Άλλες παρατηρήσεις: ...

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (Δ. Αγιάς)

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ:

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (Δ. Αγιάς)

Ημερομηνία Απογραφής: / /

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:

Οικισμός: **Δημοτική Κοινότητα Αγιάς**

Δ.Ε.: **Δημοτική Ενότητα Αγιάς**

Σχολική μονάδα: **2^ο Δημοτικό Σχολείο & Νηπιαγωγείο Αγιάς**

Αριθμός θέσεων : **12 / θέσιο**

Αριθμός εξυπηρετούμενων μαθητών: **187 μαθητές**

Χωρητικότητα μαθητών: **200 μαθητές**

Σημερινή χρήση : **Δημοτικό Σχολείο**

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Ηλικία κτηρίου: **1990**

Μέγεθος: **1.000 τ.μ.**

Όροφοι : **2**

Κατάσταση Κτηρίου: **ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ**

Συνοδές εγκαταστάσεις: **Γήπεδο μπάσκετ**

Αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον: **Αξιόλογο κτίσμα**

ΧΩΡΙΚΑ / ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Εμβέλεια σχολικής μονάδας (προέλευση μαθητών): **Ποταμιά, Μεγαλόβруσο, Μεταξοχώρι, Νερόμυλοι, Αετόλοφος, Έλαφος, Γερακάρι**

Θέση ως προς τον οικισμό: **Κεντρικό σημείο του οικισμού**

Άλλες παρατηρήσεις: **Έλλειψη γυμναστηρίου**

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (Δ. Αγιάς)

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ:

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (Δ. Αγιάς)

Ημερομηνία Απογραφής: / /

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:

Οικισμός: **Τοπική Κοινότητα Ανάβρας**

Δ.Ε.: **Δημοτική Ενότητα Αγιάς**

Σχολική μονάδα: **Δημοτικό Σχολείο Ανάβρας**

Αριθμός θέσεων : **4 / θέσιο**

Αριθμός εξυπηρετούμενων μαθητών: **45 μαθητές**

Χωρητικότητα μαθητών: ...

Σημερινή χρήση : **Δημοτικό Σχολείο Ανάβρας**

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Ηλικία κτηρίου: **1965**

Μέγεθος:

Όροφοι : ..

Κατάσταση Κτηρίου: **ΜΕΤΡΙΑ**

Συνοδές εγκαταστάσεις: ...

Αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον:

ΧΩΡΙΚΑ / ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Εμβέλεια σχολικής μονάδας (προέλευση μαθητών): **Μεταξοχώρι, Γερακάρι, Αετόλοφος**

Θέση ως προς τον οικισμό: **Δυτικά σε μη κεντρικό σημείο του οικισμού**

Άλλες παρατηρήσεις: **Χρήζει ανακαίνισης**

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ:

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (Δ. Αγιάς)

Ημερομηνία Απογραφής: / /

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:

Οικισμός: **Τοπική Κοινότητα Στομίου**

Δ.Ε.: **Δημοτική Ενότητα Ευρυμενών**

Σχολική μονάδα: **Δημοτικό Σχολείο & Νηπιαγωγείο Στομίου**

Αριθμός θέσεων : **6 / θέσιο**

Αριθμός εξυπηρετούμενων μαθητών: **66 μαθητές**

Χωρητικότητα μαθητών: ...

Σημερινή χρήση : **Δημοτικό Σχολείο & Νηπιαγωγείο, χώρος φροντιστηρίου Η/Υ και ξένων γλωσσών**

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Ηλικία κτηρίου: **1992**

Μέγεθος: ...

Όροφοι : ...

Κατάσταση Κτηρίου: **ΚΑΛΗ**

Συνοδές εγκαταστάσεις: ...

Αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον:

ΧΩΡΙΚΑ / ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Εμβέλεια σχολικής μονάδας (προέλευση μαθητών): **Ομόλιο, Στόμιο, Παλαιόπυργος, Καρύτσα**

Θέση ως προς τον οικισμό: **Κεντρικό σημείο της Δ.Ε.**

Άλλες παρατηρήσεις: **Έλλειψη αίθουσας Η/Υ, γυμναστηρίου και αίθουσας διαλέξεων**

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ:

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (Δ. Αγιάς)

Ημερομηνία Απογραφής: / /

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:

Οικισμός: **Τοπική Κοινότητα Δήμητρας**

Δ.Ε.: **Δημοτική Ενότητα Λακέρειας**

Σχολική μονάδα: **Δημοτικό Σχολείο Δήμητρας**

Αριθμός θέσεων : **4 / θέσιο**

Αριθμός εξυπηρετούμενων μαθητών: **43 μαθητές**

Χωρητικότητα μαθητών: ...

Σημερινή χρήση : **Δημοτικό Σχολείο**

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Ηλικία κτηρίου: **1906**

Μέγεθος: **ΜΙΚΡΟ, 2 ΚΤΙΡΙΑ**

Όροφοι : **1**

Κατάσταση Κτηρίου: ...

Συνοδές εγκαταστάσεις: **Νηπιαγωγείο Δήμητρας (δίπλανό κτίριο)**

Αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον: **Αξιόλογο κτίσμα από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα**

ΧΩΡΙΚΑ / ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Εμβέλεια σχολικής μονάδας (προέλευση μαθητών): **Μαρμαρίνη, Καστρί, Αμυγδαλή, Ελευθέριο**

Θέση ως προς τον οικισμό: **Κεντρικό σημείο του οικισμού**

Άλλες παρατηρήσεις: **Μικρό, χτίστηκε για μονοθέσιο, λειτουργεί ως πολυθέσιο με προέκταση**

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ:

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (Δ. Αγιάς)

Ημερομηνία Απογραφής: / /

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:

Οικισμός: **Τοπική Κοινότητα Μελιβοίας**

Δ.Ε.: **Δημοτική Ενότητα Μελιβοίας**

Σχολική μονάδα: **Δημοτικό Σχολείο Μελιβοίας**

Αριθμός θέσεων : **2 / θέσιο**

Αριθμός εξυπηρετούμενων μαθητών: **22 μαθητές**

Χωρητικότητα μαθητών: **έως 6 / θέσιο, 80 μαθητές**

Σημερινή χρήση : **Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο**

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Ηλικία κτηρίου: **1970**

Μέγεθος: **600 τ.μ.**

Όροφοι : **2**

Κατάσταση Κτηρίου: **ΚΑΛΗ**

Συνοδές εγκαταστάσεις: **Νηπιαγωγείο Μελιβοίας**

Αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον:

ΧΩΡΙΚΑ / ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Εμβέλεια σχολικής μονάδας (προέλευση μαθητών): **Μελίβοια**

Θέση ως προς τον οικισμό: **Κεντρικό σημείο του οικισμού**

Άλλες παρατηρήσεις: **Έχει θέα και μεγάλη αυλή. Συστεγάζεται με το λαογραφικό μουσείο.**

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (Δ. Αγιάς)

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ:

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (Δ. Αγιάς)

Ημερομηνία Απογραφής: / /

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:

Οικισμός: **Τοπική Κοινότητα Σωτηρίτσας** Δ.Ε.: **Δημοτική Ενότητα Μελιβοίας**

Σχολική μονάδα: **Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο Σωτηρίτσας**

Αριθμός θέσεων : **2 / θέσιο**

Αριθμός εξυπηρετούμενων μαθητών: **36 μαθητές**

Χωρητικότητα μαθητών: **45 μαθητές**

Σημερινή χρήση : **Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο**

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Ηλικία κτηρίου: **2005**

Μέγεθος: **200 τ.μ.**

Όροφοι : **2**

Κατάσταση Κτηρίου: **ΚΑΙΝΟΥΡΙΟ, Ιδιωτικό κτίριο από ενοικιαζόμενα δωμάτια**

Συνοδές εγκαταστάσεις: **Νηπιαγωγείο Σωτηρίτσας**

Αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον:

ΧΩΡΙΚΑ / ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Εμβέλεια σχολικής μονάδας (προέλευση μαθητών): **Σκήτη, Πολυδένδρι, Σωτηρίτσα, Αγιόκαμπος, Βελίκα**

Θέση ως προς τον οικισμό: **Κεντρικό σημείο του οικισμού**

Άλλες παρατηρήσεις: ...

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ:

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (Δ. Αγιάς)

Ημερομηνία Απογραφής: / /

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:

Οικισμός: **Δημοτική Κοινότητα Αγιάς**

Δ.Ε.: **Δημοτική Ενότητα Αγιάς**

Σχολική μονάδα: **Γυμνάσιο Αγιάς**

Αριθμός θέσεων : ...

Αριθμός εξυπηρετούμενων μαθητών: **242 μαθητές**

Χωρητικότητα μαθητών: **250 μαθητές**

Σημερινή χρήση : **Γυμνάσιο, τμήμα ένταξης**

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Ηλικία κτηρίου: **1970**

Μέγεθος: **ΜΕΓΑΛΟ, 2 ΚΤΙΡΙΑ**

Όροφοι : **2**

Κατάσταση Κτηρίου: **ΠΑΛΙΟ**

Συνοδές εγκαταστάσεις: **Γυμναστήριο, Κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης**

Αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον: ...

ΧΩΡΙΚΑ / ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Εμβέλεια σχολικής μονάδας (προέλευση μαθητών): **Δ.Ε. Αγιάς, Δ.Ε. Λακέρειας, Δ.Ε. Μελιβοίας**

Θέση ως προς τον οικισμό: **Κεντρικό σημείο του οικισμού, εξυπηρετικό σημείο**

Άλλες παρατηρήσεις:

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (Δ. Αγιάς)

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ:

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (Δ. Αγιάς)

Ημερομηνία Απογραφής: / /

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:

Οικισμός: **Δημοτική Κοινότητα Αγιάς**

Δ.Ε.: **Δημοτική Ενότητα Αγιάς**

Σχολική μονάδα: **Λύκειο Αγιάς**

Αριθμός θέσεων : ...

Αριθμός εξυπηρετούμενων μαθητών: **135 μαθητές**

Χωρητικότητα μαθητών: **200 μαθητές**

Σημερινή χρήση : **Λύκειο**

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Ηλικία κτηρίου: **2000**

Μέγεθος: **ΜΕΓΑΛΟ**

Όροφοι : **2**

Κατάσταση Κτηρίου: **ΚΑΛΗ, καινούριο κτίριο**

Συνοδές εγκαταστάσεις: **Γυμναστήριο, Γήπεδο μπάσκετ**

Αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον: ...

ΧΩΡΙΚΑ / ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Εμβέλεια σχολικής μονάδας (προέλευση μαθητών): **Δ.Ε. Αγιάς, Δ.Ε. Λακέρειας, Δ.Ε. Μελιβοίας, Καλαμάκι (ανήκει στη Μαγνησία)**

Θέση ως προς τον οικισμό: **Κεντρικό σημείο του οικισμού, εξυπηρετικό σημείο**

Άλλες παρατηρήσεις: **Κακή μόνωση κτιρίου**

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ:

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (Δ. Αγιάς)

Ημερομηνία Απογραφής: 20 / 05 / 2016

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:

Οικισμός: **Δημοτική Κοινότητα Αγιάς**

Δ.Ε.: **Δημοτική Ενότητα Αγιάς**

Σχολική μονάδα: **Επαγγελματικό Λύκειο Αγιάς**

Αριθμός θέσεων : **14 καθηγητές**

Αριθμός εξυπηρετούμενων μαθητών: **80 μαθητές**

Χωρητικότητα μαθητών: **150 μαθητές**

Σημερινή χρήση : **Επαγγελματικό Λύκειο**

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Ηλικία κτηρίου: **1996 (20 έτη)**

Μέγεθος: **ΤΜΗΜΑ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ**

Όροφοι : **2**

Κατάσταση Κτηρίου: **ΚΑΛΗ**

Συνοδές εγκαταστάσεις: ...

Αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον: **ΟΧΙ**

ΧΩΡΙΚΑ / ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

Εμβέλεια σχολικής μονάδας (προέλευση μαθητών): **Από Μελιβοία μέχρι Μαρμαρίνη και νότια όλος ο Δ. Αγιάς, Καλαμάκι (ανήκει στη Μαγνησία)**

Θέση ως προς τον οικισμό: **Ανατολικά του οικισμού**

Άλλες παρατηρήσεις: **Φωτισμός, ύδρευση, κεντρική θέρμανση καλοριφέρ, διπλά τζάμια, ανελκυστήρας, συναγερμοί**

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (Δ. Αγιάς)

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ:

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Blitzstein, J., Brandt - Vorel, S., Chomko, P., Cummings, C., Gael, L., Rhine, D., Taubman, D. & Wallis, L. (2013) *New Life for old schools, Philadelphia School Reuse Studio*, Philadelphia: University of Pennsylvania School of Design, Department of City and Regional Planning [online]. Διαθέσιμο στο https://issuu.com/pennpraxis/docs/new_life_for_old_schools_final_report_2013 [πρόσβαση 1 Ιουνίου 2016]
- Γέμτος, Π. (1991) “Πανεπιστήμια και περιφερειακή ανάπτυξη”, *Οικονομικός Ταχυδρόμος*, Ιούλιος 1991.
- Δήμος Αγιάς (2011) *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Αγιάς 2012 – 2014* [online]. Διαθέσιμο στο www.dimosagias.gr/component/docman/doc_download/1413-----2012-2014.html [πρόσβαση 14 Μαΐου 2016]
- Dynot (2016) *Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα* [online]. Διαθέσιμο στο http://www.dynot.net/index.php?option=com_content&task=view&lang=el&id=45 [πρόσβαση 21 Απριλίου 2016]
- ΕΛ.ΣΤΑΤ. (2012) *Η σύγκριση των απογραφών νόμιμου πληθυσμού 2001 – 2011*, Αθήνα: Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης [online]. Διαθέσιμο στο vaterra.gr/apografi2011.doc [πρόσβαση 20 Μαΐου 2016]
- Handy, S. & Niemeier, D. (1997) “Measuring accessibility: An exploration of issues and alternatives”, *Environment and Planning A*, 29, p. 1175-1194.
- Θωμάϊδου, Φ. & Πέππας, Κ. (2013) *Δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση: Συγκριτική ανάλυση*, Αθήνα: Ι.Ο.Β.Ε. [online]. Διαθέσιμο στο http://iobe.gr/docs/research/RES_05_F_14020214_REP_GR.pdf [πρόσβαση 21 Απριλίου 2016]
- Καραδήμου – Γερόλυμπου, Α. & Βιτοπούλου, Α. (2002) “Ο σχεδιασμός της πανεπιστημιούπολης της Θεσσαλονίκης. Η σημασία ενός μακρόπνοου σχεδιασμού”, *Επιστημονική Επετηρίδα του Κέντρου Ιστορίας Θεσσαλονίκης του Δήμου Θεσσαλονίκης*, 6 (2002) 273-290.
- Καυκαλάς, Γ. (2000) “Πανεπιστήμιο και ανάπτυξη: Διλήμματα και προτεραιότητες”, *Πανεπιστήμιο*, (2) 119.

- Κόνσολας, Ν., Παπαδασκαλόπουλος, Α. & Χριστοφάκης, Μ. (2010) “Πανεπιστήμιο και τοπική ανάπτυξη: Αμφίδρομες σχέσεις”, πρακτικά συνεδρίου *Τοπικές κοινωνίες και τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα: Συνύπαρξη για αειφορική ανάπτυξη*, Πανεπιστήμιο Αιγαίου και Δήμος Ρόδου, Ρόδος, 24-25 Απριλίου 2010.
- Λαλένης, Κ. & Θεοδωρίδου, Λ. (2010) “Χωροθέτηση, σχεδιασμός και πολεοδομική ένταξη των πανεπιστημίων στις νεοελληνικές πόλεις. Οι περιπτώσεις του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και ΤΕΙ Καβάλας”, πρακτικά συνεδρίου *Τοπικές κοινωνίες και τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα: Συνύπαρξη για αειφορική ανάπτυξη*, Πανεπιστήμιο Αιγαίου και Δήμος Ρόδου, Ρόδος, 24-25 Απριλίου 2010.
- Νεοφύτου, Ν. (2010) “Χωροθετική ανάλυση εκπαιδευτικών μονάδων με χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών: Μελέτη εφαρμογής στο Δήμο Πάφου”, διπλωματική εργασία, Αθήνα: Τμήμα Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.
- Ο.Σ.Χ.Σ. (2001) *Κείμενο αρχών για τη δημιουργία νέων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα*, Αθήνα: Ομάδα Στρατηγικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού της Ελληνικής Ανώτατης Εκπαίδευσης.
- Πολυδωρίδης, Γ. & Πολυδωρίδης Ν. (1971) “Σκέψεις πάνω στην οργάνωση και δομή των σύγχρονων πανεπιστημιούπολεων”, *Αρχιτεκτονικά Θέματα*, 5 (1971) 146-158.
- Σαϊτίης, Χ. (2008) *Οργάνωση και Διοίκηση Δομών Εκπαίδευσης*, Αθήνα [online]. Διαθέσιμο στο <http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/4781/1377.pdf> [πρόσβαση 21 Απριλίου 2016]
- Σουλιώτη, Β. (2014) “Πολιτικές για τα εγκαταλελειμμένα: Η διεθνής εμπειρία”, μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Αθήνα: ΔΠΣ Αρχιτεκτονική – Σχεδιασμός του χώρου, Κατεύθυνση Β’ ‘Πολεοδομία - Χωροταξία’, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.
- Σπυράκη, Χ. (1996) *Περιφερειακά Πανεπιστήμια και Πανεπιστήμιο Κρήτης* [online]. Διαθέσιμο στο <http://25years.uoc.gr/18%20ENOTITA.pdf> [πρόσβαση 2 Μαΐου 2016]
- Van Kamp, I., Leidelmeijer, K., Marsman, G. & De Hollander, A. (2003) “Urban environmental quality and human well – being: Towards a conceptual framework and demarcation of concepts; a literature study”, *Landscape and Urban Planning*, 65, p. 5-18.
- Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α. (2012) *Πρόταση του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού για τη διαμόρφωση των κατευθύνσεων εθνικής*

- αναπτυξιακής στρατηγικής 2014 – 2020, Αθήνα: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού.
- Υ.Π.Δ.Β.Μ.Θ. (2002) *Εθνικό Χωροταξικό Σχέδιο Ανάπτυξης της Ελληνικής Ανώτατης Εκπαίδευσης*, Αθήνα: Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.
- Υ.Π.Δ.Β.Μ.Θ. (2003) *Εθνικό Χωροταξικό Σχέδιο Ανάπτυξης της Ελληνικής Ανώτατης Εκπαίδευσης – Πορεία υλοποίησης και περαιτέρω προοπτικές*, Αθήνα: Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.
- Υ.Π.Δ.Β.Μ.Θ. (2011) *Συνενώσεις – Ιδρύσεις σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για το σχολικό έτος 2011-2012*, Έκθεση Δημόσιας Διαβούλευσης, Αθήνα: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού. [online]. Διαθέσιμο στο <http://www.opengov.gr/ypereph/wp-content/uploads/downloads/2011/01/Synenoseis.pdf> [πρόσβαση 30 Απριλίου 2016]
- Φώτης, Γ. (2000) “Δείκτες εξέλιξης μαθητικών πληθυσμών και χωροθέτηση εκπαιδευτικών μονάδων. Δύο όψεις του ίδιου νομίσματος”, πρακτικά συνεδρίου *Οι χωρικές διαστάσεις των δημογραφικών φαινομένων*, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος, 4-5 Νοεμβρίου 2000.
- Χατζηχρήστου, Σ. & Βασιλειάδης, Μ. (2011) *Ιδιωτική Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα: Προκλήσεις και Προοπτικές*, Αθήνα: Ι.Ο.Β.Ε. [online]. Διαθέσιμο στο http://iobe.gr/docs/research/RES_05_F_02012011REP_GR.pdf [πρόσβαση 21 Απριλίου 2016]

ΘΕΣΜΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

- Αρ. Πρωτ. Φ.9/48/1042/Γ1/03-02-2009/ΥΠΕΠΘ *Ασφάλεια σχολικών μεταφορών*, Ενιαίος Διοικητικός Τομέας Α/βάθμιας και Β/βάθμιας εκπαίδευσης.
- ΦΕΚ 167/Α/1985 (Ν. 1655/1985) *Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις*.
- ΦΕΚ 114/Α/2001 (Ν. 2916/2001) *Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής*.
- ΦΕΚ 285/Δ/2004 (Υ.Α. 10788/2004) *Έγκριση πολεοδομικών σταθεροτύπων (standards) και ανώτατα όρια πυκνοτήτων που εφαρμόζονται κατά την εκπόνηση*

των γενικών πολεοδομικών σχεδίων, των σχεδίων χωρικής και οικιστικής οργάνωσης «ανοικτής πόλης» και των πολεοδομικών μελετών.

ΦΕΚ 635/Β/2007 (Υ.Α. 37237/ΣΤ1/2007) *Καθορισμός κριτηρίων καταλληλότητας και επιλογής χώρων, για την ανέγερση δημοσίων διδακτηρίων Α/βάθμιας και Β/βάθμιας Εκπαίδευσης καθώς και χώρων μετά κτιρίων καταλλήλων για στέγαση σχολικών μονάδων.*

ΦΕΚ 87/Α/2010 (Ν. 3852/2010) *Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης.*

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

1^ο Δημοτικό Σχολείο Αγιάς, <http://1dim-agias.lar.sch.gr>

2^ο Δημοτικό Σχολείο Αγιάς, <http://2dim-agias.lar.sch.gr>

Αγροτικός / Επαγγελματικός / Τουριστικός Οδηγός Δήμου Αγιάς, <http://agias.gaia.gr>

Γυμνάσιο Αγιάς, <http://gym-agias.lar.sch.gr>

Δήμος Αγιάς, <http://www.dimosagias.gr>

Διεύθυνση Α/θμιας Εκπαίδευσης Λάρισας, <http://dipe.lar.sch.gr>

Διεύθυνση Β/θμιας Εκπαίδευσης Λάρισας, <http://dide.lar.sch.gr>

Dynot: Dynamic Online Tool for Guidance, <http://dynot.net>

Γενικό Λύκειο Αγιάς, <http://1lyk-agias.lar.sch.gr>

Ελληνική Στατιστική Αρχή, <http://www.statistics.gr>

Επαγγελματικό Λύκειο Αγιάς, <http://1epal-agias.lar.sch.gr>

Geodata, <http://geodata.gov.gr>

Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών (Ι.Ο.Β.Ε.), <http://iobe.gr>

Καλαγιάς, Γ., Δήμος Αγιάς <http://kalagias.weebly.com>

Look4dtudies <http://look4studies.com>

Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων <http://www.minedu.gov.gr>